

**T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ANONİM
ŞİRKET GENEL KURULKARARLARININ İPTALİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Fırat KARADOĞAN
1350Y77114**

İstanbul, 2016

**T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE ANONİM
ŞİRKET GENEL KURULKARARLARININ İPTALİ**

Yüksek Lisans Tezi

Fırat KARADOĞAN

1350Y77114

Danışman: Doç. Dr. Asuman YILMAZ

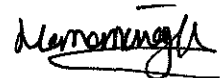
İstanbul, 2016

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSVAL BİLİMLER ENSTİTUSÜ

ONAY SAYFASI

Yüksek lisans öğrencisi Fırat Karadağın.....' in
"6102 sayılı T.C. Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerin Gözetim Kurul Kararlarına İptali"
jürimiz tarafından Özel Hukuk..... Yüksek Lisans tezi olarak (oybirliği /)
ile başarılı bulunmuştur.

Adı - Soyadı İmza

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Acunhan Yılmaz
Jüri Üyesi : Dr. Sükrü Yılmaz
Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Esra Hanımciğizli

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YOK ve İTİCU Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

ÖZET

Bu çalışmada, anonim şirketlerde genel kurul kararlarının iptali konusu Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre incelenecektir. Genel kurul kararlarının iptali davasını incelenmeden önce çalışmamızın birinci bölümünde anonim şirketlerde genel kurul toplantıları konusu açıklanacaktır. Çalışmamızın ikinci bölümünde ise, genel kurul kararlarının geçersizlik halleri ele alınacaktır. Genel kurul kararlarının geçersizlik halleri yokluk, butlan, iptal edilebilirlik ve askıda hükümsüzlük olarak sınıflandırılmaktadır. Çalışmamızın üçüncü bölümünde genel kurul kararlarının iptali davası incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Anonim şirket, genel kurul, genel kurul kararlarının geçersizlik halleri, genel kurul kararlarının iptali davası

ABSTRACT

In this study, it will be examined the cancelation of the general assembly decisions of the joined stock companies in accordance with the Turkish Commercial Code. Before the examination of the action of nullity for the general assembly decisions, plenary sessions of the joined stock companies will be explained in the first chapter of our study. The invalidity conditions of the general assembly decisions will be evaluated in the second chapter of our study. Invalidity conditions of the general assembly decisions are; nonexistence, nullity, revocability and pending invalidity. Finally, the action of nullity for the general assembly decisions will be evaluated in the third chapter of our study.

Key Words: Joint Stock Company, General Assembly, invalidty situations of the general assembly, the action of nullity for the general assembly

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	i
İÇİNDEKİLER	ii
KISALTMALAR	vi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL TOPLANTILARI

I. Anonim Şirketlerde Genel Kurul	2
1. Genel Kurulun Özellikleri	2
1.1. Genel Olarak	2
1.2. Genel Kurulun Anonim Şirketlerdeki İşlevi	3
1.2.1. Genel Kurulun Yetki Alanı	3
1.2.2. Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Paylaşımı	4
1.3. Organ Olarak Genel Kurul	6
2. Genel Kurulun Görev ve Yetkileri	7
2.1. Devredilmez Görev ve Yetkileri	7
2.2. Yetki Devri	9
2.3. Yetkilerinin Sınırı	10
3. Genel Kurul Kararları Açısından Oy Kavramı ve Hukuki Niteliği	10
4. Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği	12
II. Genel Kurul Toplantıları	13
1. Genel Kurul Toplantılarının Sınıflandırılması	13
1.1. Genel Olarak	13
1.2. Geleneksel Sınıflandırma	14
1.2.1. Olağan-Olağanüstü Genel Kurul Toplantıları	14

1.2.2. Çağrılı-Çağrısız Genel Kurul Toplantıları.....	16
1.2.3. Elektronik Ortamda Genel Kurul	18
1.3.Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Özelinde Yapılan Sınıflandırma.....	20
1.3.1. Usul ve Esasa İlişkin Kararlar	20
1.3.2. Olumlu Ve Olumsuz Kararlar.....	21
1.3.3. Azınlık Kararları	21
1.3.4. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulları Kararları	22
2. Genel Kurul Toplantılarına Hazırlık İşlemleri.....	26
2.1. Genel Kurulun Toplantıya Çağrılması	26
2.2. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkili Olanlar.....	27
2.2.1. Yönetim Kurulu	28
2.2.2. Pay Sahibi.....	29
2.2.3. Azınlık.....	30
2.2.4. Tasfiye Memurları, İflas İdaresi, Kayyım	32
2.3.Genel Kurulun Gündeminin Belirlenmesi ve Gündeme Bağlılık İlkesi.....	33
3. Genel Kurul Toplantısının Yapılması ve Yürütülmesi	35
3.1. Toplantıya Katılmaya Yetkili Olanlar	36
3.1.1. Pay Sahibi.....	36
3.1.2. Temsilciler.....	37
3.1.3. Yönetim Kurulu Üyeleri.....	43
3.1.4. Denetçiler	44
3.1.5. İntifa Hakkı Sahipleri.....	44
3.2. Genel Kurul Toplantı ve Karar Yeter Sayıları	44
3.2.1. Basit Yetersayılar.....	46
3.2.2. Ağırlaştırılmış Yetersayılar.....	46

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERSİZLİK HALLERİ

I. Genel Kurul Kararlarının Yokluğu.....	47
II. Genel Kurul Kararlarının Butlanı.....	49
1. Genel Olarak.....	49
2. Kanunda Belirtilen Butlan Sebepleri.....	49

3. Genel Hükümlere Dayanan Butlan Sebepleri.....	51
4. Butlanın İleri Sürülmesi.....	52
III. Yokluk Yaptırımını ile Butlan Yaptırımını Arasındaki İlişki.....	54
IV. Genel Kurul Kararlarının İptali.....	54
V. İptal Yaptırımını ve Butlan Yaptırımını Arasındaki Farklar.....	56
VI. İptal Yaptırımını ve Butlan Yaptırımına İlişkin Ortak Hükümler.....	57
VII. Askıda Hükümsüzlük.....	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASI

I. İptal Davasının Hukuki Niteliği ve Türü.....	60
II. İptal Davasının Konusu.....	61
III. İptal Sebepleri.....	61
1. Genel İptal Sebepleri.....	62
1.1. Kanuna Aykırı Kararlar.....	62
1.2. Esas Sözleşme Hükümlerine Aykırı Kararlar.....	66
1.3. Dürüstlük Kuralına Aykırı Kararlar.....	66
1.4. Eşit İşlem İlkesine Aykırı Kararlar.....	68
1.5. Hakların Başkalarına Zarar Vermeden veya En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesine Aykırı Kararlar.....	70
1.6. Sadakat Yükümlülüğüne Aykırı Kararlar.....	70
2. TTK'da Düzenlenen Özel İptal Sebepleri.....	71
2.1. Kurumsal Temsilcinin Bildirimde Bulunmaması.....	71
2.2. Toplantı Başkanının Kurumsal Temsilcinin Bildirimlerini Genel Kurulda Bir Pay Sahibinin Talebine Rağmen Açıklamaması.....	72
2.3. Genel Kurula Murahhas Üyelerden Hiçbirinin veya Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Katılmamış Olması.....	73
2.4. Yapısal Değişiklik Kararlarına Karşı İptal Davası.....	74
2.5. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Olumsuz Kararlarına Karşı İptal Davası.....	77
2.6. TTK.m.446/1-b Hükümünde Düzenlenen Haller.....	78
2.6.1. Toplantıya Çağrının Usulünce Yapılmaması.....	79
2.6.2. Gündemin Gereği Gibi İlan Edilmemesi.....	82

2.6.3. Genel Kurula Katılma Yetkisi Bulunmayan Kişilerin Veya Temsilcilerinin Toplantıya Katılıp Oy Kullanmaları	83
2.6.4. Pay veya İntifa Hakkı Sahiplerinin Toplantıya Alınmaması	83
IV. Genel Kurul Kararı ile İptal Sebebi Arasında İlliyet Bağı (Etki Prensibi)	84
V. İptal Davasının Tarafları	87
1. İptal Davasında Davacılar	87
1.1. İptal Davası Açabilecek Pay Sahipleri	87
1.1.1.Genel Olarak	87
1.1.2. Genel Kurul Toplantısına Katılmış Pay Sahiplerinin Dava Açması	91
1.1.3.Genel Kurul Toplantısına Katılmış ya da Katılmamış Olması Fark Etmeden Pay Sahiplerinin Dava Açmasının Koşulları	96
1.2. Yönetim Kurulu	96
1.3. Yönetim Kurulu Üyeleri	97
2. İptal Davasında Davalılar	99
VI. İptal Davasında Usul Hukukuna İlişkin Özellikler	99
1. İptal Davası Açma Süresi	99
2. Yetkili ve Görevli Mahkeme	101
3. Teminat Talep Edilebilmesi	102
4. İptal Davasında Müdahale Hakkı	103
5. Dava Açıldığında Genel Kurul Kararının Yürütülmesinin Geri Bırakılmasını Talep Etme Hakkı	105
6. İptale Tabi Bir Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle Düzeltilmesi	106
7. Bir Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle İptali	107
8. İptal Davasına Bakan Mahkemenin İptali Talep Edilen Kararı Düzeltip Düzeltmeyeceği Sorunu	108
9. Genel Kurul Kararları Aleyhine Açılan İptal Davalarının Birleştirilmesi	109
VII. İptal Davasının Kabulünün ve Reddinin Hukuki Sonuçları	110
SONUÇ	111
KAYNAKÇA	112

KISALTMALAR

BATİDER	Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
bkz	Bakınız
C	Cilt
DEÜHF	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi
DÜHFD	Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Dn.	Dipnot
E	Esas Numarası
EGK	Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik
eTTK	Eski Türk Ticaret Kanunu
EÜHFD	Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
GÜHFD	Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD.	Hukuk Dairesi
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İİK	İcra ve İflas Kanunu
İNÜHFD	İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İÜ	İstanbul Üniversitesi
İÜHFM	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K	Karar Numarası
m.	Madde

MÜ	Marmara Üniversitesi
MÜHFD	Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
S.	Sayı
s.	Sayfa
TBK	Türk Borçlar Kanunu
TD.	Ticaret Dairesi
TMK	Türk Medeni Kanunu
TTK	Türk Ticaret Kanunu
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve devamı
YÜHFD	Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

GİRİŞ

Genel kurul, pay sahipleri veya temsilcilerinin alınacak kararlarda iradelerini ortaya koydukları, bilgi alışverişinde buldukları ve paydaşıktan kaynaklanan hakları kullandıkları,¹ anonim şirketin zorunlu bir organıdır.

Genel kurulda alınan kararların geçerli olabilmesi için bir takım şartları içermesi gerekmektedir. Bu şartlar, toplantı ve karar nisaplarına uygunluk, kararların kanuna, esas sözleşmeye ve iyi niyet kurallarına aykırı olmaması ve kararın ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi olarak özetlenebilir.²

Genel kurul kararının geçersizlik teşkil etmesi halinde, bu geçersizliğin hukuki niteliği büyük bir önem arz etmektedir. Geçersizlik halleri hukuki nitelik itibarıyla, yokluk, butlan, iptal edilebilirlik ve askıda hükümsüzlük olarak sınıflandırılırlar. Anonim ortaklık tarafından alınan genel kurul kararının geçersizliğinin tespiti halinde mevcut geçersizliğin hukuki niteliği kararın uygulanması ve sonuçları bakımından farklılık göstermektedir. Bu sebeple mevcut geçersizliğin hukuki nitelendirilmesi doğru tespit edilmelidir.

Genel kurul kararının iptali de, geçersizlik hallerinden biridir. Bir genel kurul kararının iptalinin gerçekleşebilmesi için öncelikle ortada bir genel kurul kararının mevcut olması³ ve bu genel kurul kararının kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralı esaslarına aykırı olması gerekmektedir.⁴

Çalışmamızda öncelikli olarak birinci bölümde genel kurul toplantıları incelenmiştir. Bu bölümde genel kurul kararlarının özellikleri, genel kurulun görev ve yetkileri, genel kurul açısından oy kavramı ve hukuki niteliği ile genel kurul kararlarının hukuki niteliği açıklanmıştır. Çalışmamızın ikinci bölümünde genel kurul kararlarının geçersizlik halleri karşılaştırmalı olarak ele alınarak, genel kurul kararlarının yokluğu, butlanı, iptali ve askıda hükümsüzlük hali incelenmiştir. Çalışmamızın üçüncü ve son bölümünde ise, genel kurul kararlarının iptal davası konusu ayrıntıları olarak ele alınmıştır.

¹ **Pulaşlı, Hasan:** Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi (Müeyyide), GÜHFD 2013, C. 17, S. 1-2, s. 886.

² **Pulaşlı,** (Müeyyide), s. 887.

³ **Moroğlu, Erdoğan:** Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü (Hükümsüzlük), İstanbul 2014, s. 7.

⁴ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 195'de genel kurul kararının mevcudiyetini ve bu genel kurulda alınan kararın kanuna, ana sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırılık taşımasını iptal davası açılmasının maddi hukuka ilişkin birer koşulu olarak belirtmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL TOPLANTILARI

I. Anonim Şirketlerde Genel Kurul

1. Genel Kurulun Özellikleri

1.1. Genel Olarak

Genel kurul “*Anonim şirketlerde pay sahiplerinin⁵ veya temsilcilerinin (varsa intifa hakkı sahiplerinin) usulüne uygun çağrı üzerine belirli bir gündemi görüşmek ve karara bağlamak için bir araya gelmesinden oluşan, ortaklığın karar ve irade organı*” olarak tanımlanmaktadır⁶. TTK m. 407/1 hükmünde de açıkça belirtildiği üzere, pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar⁷. Bu hükmün lafzından da anlaşıldığı gibi genel kurul esas olarak, pay sahiplerinden oluşan⁸ ve pay sahiplerinin şirket hakkındaki düşüncelerinin tartışıldığı ve karara bağlandığı bir organdır⁹. Pay sahipleri genel kurula katılarak şirket üzerinde etkili olma imkânı elde etmekte ve paylarından doğan haklarını kullanmaktadırlar. Ancak belirtmek gerekir ki, genel kurul pay sahiplerinin bütününe ifade eden bir organ değildir. Genel kurulda vücut bulan şirketin iradesidir¹⁰.

⁵ Türk Ticaret Kanunu m.135 hükmü gerekçesinde de “ortak sözcüğünün şahıs şirketleri ile kooperatiflere özgü olup, anonim şirketlerde pay sahibi teriminin kullanıldığını, ancak 134 ilâ 194 üncü maddelerde kullanılan "ortak" sözcüğünün pay sahibini de ifade edeceğini belirtmiştir. Biz de bu çalışmamızda pay sahibi terimini kullanacağız.

⁶ **Hirsch, Ernst E.:** Ticaret Hukuku Dersleri, 3. Baskı, İstanbul 1948, s. 212 vd.; **Bilgili, Fatih/ Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku Dersleri, 4. Baskı, Bursa 2015, s. 185; **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler Hukuku Şerhi (Şerh), C.1, 2. Baskı, Ankara 2015, s. 709.

⁷ TTK m. 407 hükmü gerekçesinde, genel kurulun bir taraftan şirket işlerine ilişkin kararların alındığı bir organ olduğuna, diğer taraftan da şirketin iradesini oluşturmasının aracı olan pay sahipliği haklarının kural olarak bu organda kullanıldığına dair bkz. www.basbakanlik.gov.tr/docs/kkgm/.../madde%20gerekce.doc; Genel kurula katılmak için ne kadar paya sahip olduğunun önemi bulunmadığına, bu noktada pay sahipleri arasında eşit işlem ilkesinin işlerlik kazandığına dair bkz. **Pashi, Ali:** Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi, 2. Baskı, İstanbul 2005, s.107.

⁸ TTK m. 425 hükmünde, pay sahibinin, paylarından doğan haklarını kullanmak için, genel kurula kendisi katılabileceği gibi, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi de temsilcisi olarak genel kurula yollayabileceğini açıkça düzenlemiştir. Hatta genel kurulda pay sahibinin iradesinin yansımaya duyulan önemden dolayı, temsilcinin pay sahibi olacağı şeklinde getirilen bir sınırlamayı da geçersiz saymıştır.

⁹ **Bahtiyar, Mehmet/ Hamamcıoğlu, Esra:** Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurulunun Fiziken Yapılması (Fiziken Yapılması), YÜHFD 2011, C. 8, S. 2, s. 334; **Tekinalp, Ünal:** Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku (Yeni), 4. Baskı, İstanbul 2015, s. 297.

¹⁰ **Arslanlı, Halil:** Anonim Şirketlerde Umumi Heyet (Umumi Heyet), İÜHF 1959, C. 24, S. 1, s. 205 vd.; **Tekinalp, Ünal:** (Yeni), s. 297; **Karahan, Sami (Edit)/ Bozgeyik, Hayri:** Şirketler Hukuku, 1. Baskı, Konya 2012, s. 625.

Genel kurul bir yandan pay sahiplerine iradelerini açığa çıkarma yolunda imkân tanırken, bir yandan da usulüne uygun bir genel kurul kararı alınması şartı ile iradelerinin hukuk dünyasına yansımaya izin vererek, onları belirli bir disiplin altına sokmaktadır. Zira usulüne uygun olmayan şekilde yönetilen genel kurul toplantıları ve bu toplantılarda alınan kararlar dava konusu edilme riski altındadır¹¹. Ancak genel kurul bir icra organı olmadığından, alınan kararlardan dolayı bir sorumluluğu bulunmaz, sorumluluk kararları uygulayan yönetim kurulu üzerindedir¹².

1.2.Genel Kurulun Anonim Şirketlerdeki İşlevi

1.2.1. Genel Kurulun Yetki Alanı

Anonim şirketler TTK m. 124 hükmü uyarınca ticaret şirketi niteliğini haiz olup, TTK m. 125 uyarınca da bir ticaret şirketi olarak tüzel kişiliğe sahiptirler. TMK m. 50 hükmünde, tüzel kişilerin iradelerini organları aracılığı ile oluşturacakları ve açıklayacakları, TMK m. 49 hükmünde ise tüzel kişilerin hak sahibi olup, borç altına girebilmeleri için sahip olmaları gereken fiil ehliyetini ancak gerekli organları oluşturduktan sonra kazanacakları belirtilmiştir. Netice itibari ile, tüzel kişiler ancak gerekli organlara sahip olmakla işlem yapabilmekte, hak sahibi olup, borç altına girebilmektedirler.

Sermaye ortaklıklarında ve özellikle anonim şirketlerde, birbirini tanımayan birçok pay sahibinin bir araya gelmesi ve şirketi yönetmesi mümkün olmayacağı için iç ilişkilerde genel kurul, dış ilişkilerde ise yönetim kurulu tarafından idare edilmesi kaçınılmazdır¹³. Genel kurul iç ilişkilerde etkili olması sebebiyle iç organ olarak da anılmaktadır¹⁴.

İç ilişkilerde etkili organ olan genel kurulun dış ilişkilerde de etkili olması mümkündür. Zira genel kurul tarafından alınan kararlardan bazıları dış dünyada etki doğurmak mecburiyetindedir. Böylelikle, yönetim kurulu tarafından icra edildiklerinde, genel kurul tarafından alınan bahse konu kararların dış ilişkilerde de etkili olduğu sonucuna varılabilir¹⁵.

¹¹ **Karshoğlu, Hasan:** Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007, s. 16.

¹² **Bilgili/ Demirkapı,** s. 185.

¹³ **Arslanlı,** (Umumi Heyet), s. 205; **Moroğlu, Erdoğan:** Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü (Hükümsüzlük), 7. Baskı, İstanbul 2014, s. 7.

¹⁴ **Soykan, İsmail Cem:** Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, 1. Baskı, İstanbul 2012, s. 55; **Pulaşlı,** (Şerh 1): s. 710; **Tekinalp,** (Yeni), s. 215; Aynı yönde bkz, **Soykan,** s. 56.

¹⁵ **Arslanlı, Halil:** Anonim Şirketler Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller (Anonim Şirketler), Fakülteler Matbaası, C. II – III, İstanbul 1960, s. 2; **Ansary, Tuğrul:** Anonim Şirketler Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku

Bunun dışında TTK'da bazı maddelerde, yönetim kurulunun, genel kurul kararı olmadan işlem yapamayacağı haller öngörülmüştür. Bu maddeler arasında özellikle, TTK m. 538/2'de düzenlenen, şirket tasfiyesinde, aktiflerin toptan satışında genel kurul kararının arandığına ilişkin hükmü ve TTK m. 356'da düzenlenen, şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde bir işletme veya aynın, sermayenin onda birini aşan bir bedel karşılığında devralınmasına veya kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin, genel kurulca onaylanıp ticaret siciline tescil edilmedikçe geçerli olmayacağına ilişkin hükmü dikkat çeken düzenlemelerdir.

Bu noktada genel kurulun işlevi, bir başka deyiş ile, genel kurula gereksinim duyulmasının nedeni, en genel şekilde, şirkete yatırım yapmış olan pay sahiplerine yönetim kurulunun yılda en az bir kez hesap vermesi ve pay sahiplerini bilgilendirmeleridir. Pay sahipleri bunun dışında şirket ile ilgili geleceğe dönük bir yatırım planı söz konusu olduğunda, ayrıca bu plandan haberdar olmakla birlikte kendi iradeleri doğrultusunda bu kararın alınmasını isterler. Sonuç olarak da, genel kurulun pay sahiplerinin bilgi alma ve onlara hesap verilmesi işlevi yanında karar alması işlevi¹⁶ de ortaya çıkmış olmaktadır¹⁷.

Genel kurulun nihai işlevi olan karar alma işlevinin en önemli özelliği ise, TTK m. 423 hükmü gereğince, toplantıda hazır bulunmayan veya olumsuz oy veren pay sahipleri hakkında da geçerli olmasıdır. Bir başka deyiş ile, genel kurul kararları iç ilişkide pay sahipleri açısından doğrudan etkili olma kabiliyetine sahiptir¹⁸.

1.2.2.Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Arasındaki Yetki Paylaşımı

Anonim şirketin zorunlu iki organı olan genel kurul ve yönetim kurulu arasındaki ilişki, organların sahip oldukları yetkilere göre belirlenecektir.

Öğretide, bu iki organın yetkileri değerlendirilmek sureti ile organlar arası ilişkinin niteliğini belirlemek adına üç teoriden söz edilmektedir. Bunlar, hâkimiyet teorisi/üst organ teorisi (*Omnipotenztheorie*), liderlik veya yönetim teorisi (*Führerprinzip*) ve eşitlik teorisi (*Paritätstheorie*). *Hâkimiyet teorisine* göre, genel kurul ilke olarak tüm kararları almaya yetkili

Araştırma Enstitüsü, Ankara 1982, s. 170-171; **Karahan, Sami (Edit) / Huysal, Ayşegül Sezgin**, s.496; **Deryal, Yahya**: Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği, MÜHFD 2003, s. 377 vd.

¹⁶ **Ünal, Ahmet Cemil**: Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde CEO'nun Hukuki Konumu, 1. Baskı, Ankara, 2014, s. 11.

¹⁷ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 720; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 7.

¹⁸ **Yılmaz, Yunus**: Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010, s. 1.

tek organdır¹⁹. TTK m. 375 hükmünde²⁰ yönetim kurulunun devredilmez görev ve yetkileri açıkça belirtildiği için, Türk hukukunda bu teorinin uygulama kabiliyeti bulunmamaktadır²¹. *Liderlik veya yönetim teorisine* göre ise, yönetim kurulu esas olarak tüm yetkileri kullanır. Ancak genel kurulun TTK m. 408 hükmünde düzenlenen devredilemez görev ve yetkileri dikkate alındığında Türk hukuku açısından bu teorinin de kabul edilmesi mümkün değildir. *Eşitlik teorisine* göre, kanunda her organın yetkisi belirtilmiş olup, bu sebepten her organ eşittir²². Eşitlik sebebiyle genel kurulun, yönetim kurulunun yetki alanına müdahale etme kabiliyeti bulunmamaktadır.

Türk hukukunda TTK m. 375 hükmü ile yönetim kurulunun, TTK m. 408 hükmü ile genel kurulun devredilmez görev ve yetkilerinin düzenlenmesinin yanı sıra TTK m. 374 hükmü ile şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için yapılması gereken bütün iş ve işlemlerin yönetim kurulunun yetkisi dâhilinde bulunduğu belirtilmiştir. İlgili maddenin gerekçesinde “... *Yönetim hakkının kapsamına giren bir iş ve/veya işlemin, esas sözleşme ile genel kurulca kullanılabilmesi için de bunun 375 inci maddede gösterilmiş devredilemez görev ve yetkiler içine girmemesi gerekir. Böylece, bu hüküm, bir anonim şirkette bütün yönetim yetkilerinin, bir üst kurul olması dolayısıyla genel kurula ait bulunduğu ve hatta ondan doğduğu, genel kurulun istediği görev ve yetkileri istediği anda yönetim kurulundan geri alabileceği yolundaki eskimiş anlayışa kapıları kapamıştır. Tasarı, organlar arasında işlevlerin ayrılığı ilkesini kabul*

¹⁹ **Tekil, Fahiman:** Anonim Şirketler Hukuku (Şirketler), İstanbul 1993, s. 101. dn. 3. Yazar, bu anlayışın benimsenmesi ile kişi şirketlerinde olduğu gibi, anonim şirketlerde de olağan işlem/olağanüstü işlem tarzından bir ayırımdan hareketle, olağan işlemler için yetkili organın yönetim kurulu, olağanüstü işlemler için yetkili organın ise genel kurul olduğunu ifade etmiştir. Genel Kurulun üst organ olduğuna dair görüş için bkz., **Arslanlı**, (Umumi Heyet), s. 206.

²⁰ **Tekinalp, Ünal:** Yeni Anonim ve Limited Tek Kişi Ortaklığının Esasları (Tek Kişi Ortaklığı), 2. Baskı, İstanbul 2011, s. 116’da bu durumu artık TTK ile yönetim kurulunun pay sahiplerinin vekili (agency kuramı) olarak görülmesi anlayışının terkedildiğini ve sadece yönetim kurulunun pay sahiplerinin menfaatlerini korumakla yükümlü olduğunu belirtmiştir. **Yanlı, Veliye:** İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda İşbölümü İlkesi ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri, İÜHFİM, C. LV, S. 3, 1997, s. 261 vd.,s. 264 vd.’da 1991 yılında İsviçre’de anonim ortaklıklar hukukunda yapılan yeni düzenleme ile “işbölümü ilkesinin ve bu kapsamda “kuvvetler ayrılığı” ilkesi neticesinde bir organın diğer organın yetki alanına müdahalesinin çok istisnai hallerde mümkün olduğunu belirtmiştir

²¹ **Karasu, Rauf:** Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi (İlkeler), 2. Baskı, Ankara, 2015, s. 123’de TTK m. 375 hükmünde yönetim kurulunun münhasır yetkilerinin açıkça belirtilmesi ile birlikte sermaye sahiplerinin yönetime müdahale yolunun kapatıldığını, yönetim kurulunun şirketi kendi sorumluluğu altında idare ettiğini ve genel kurulun yönetim kuruluna talimat verme yetkisinin bulunmadığını belirtmiştir.

²² **Hirsch**, her ne kadar açıkça liderlik/yönetim ya da eşitlik prensibini benimsediğini belirtmese de genel kurulun üst organ niteliğinde olduğu görüşüne karşı çıkmıştır. İdare hukukundaki üstlük-altlık ilişkisi ile bir karşılaştırma yapmıştır ve idare hukukun aksine anonim şirketlerde yönetim kurulu (tabii makam olarak) genel kurulun emrine uyarınca sorumluluktan kurtulamayacağını ve genel kurulun yönetim kurulu yerine geçerek işlem yapma yetkisinin bulunmadığını belirterek, genel kurulun üst organ olduğu görüşünü reddetmiştir. Bkz. **Hirsch**, s. 214. Aynı yönde bkz. **Tekil, Fahiman;** Anonim Şirketlerde Yetki Sorunları, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na Armağan, 2. Baskı, İstanbul 2001, s. 601 vd; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 695; **Tekinalp**, (Yeni), s. 215; **Karahan/ Huysal**, s. 495.

*etmiştir*²³ denilmektedir. Söz konusu gerekçeden de anlaşılacağı üzere, Türk hukuk sisteminde esas olan organlar arası işlev ayrılığıdır. Her bir organın kendi devredilmez görev ve yetkileri kapsamında münhasır yetkili olduğu ve genel kurulun yetkisi kapsamına girmeyen konularda ise şirketin yönetim ve temsil organı olması sebebiyle yönetim kurulunun yetkili olduğu kesin olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla, mevcut yasal düzenlemeler dikkate alındığında Türk hukuku açısından esas itibarıyla Eşitlik Teorisi geçerlidir.

1.3. Organ Olarak Genel Kurul

İnceleme konumuz olan anonim şirketin tüzel kişiliğe sahip olmasının en önemli sonuçlarından biri²⁴, pay sahiplerinden bağımsız olarak hak ve fiil ehliyetine sahip olması neticesinde organları aracılığı ile işlem ve eylemlerde bulunabilmesidir. Aşağıda öncelikle tüzel kişiliğe sahip şirketler için oldukça önemli olan organ kavramı kısaca açıklanacak olup, sonrasında, genel kurul bir organ olarak daha ayrıntılı şekilde incelenecektir.

Tüzel kişilere adeta hayat veren organ kavramı kanunlarımızda tanımlanmış değildir. *Tekinalp*, MK m. 50 anlamında organı, “tüzel kişinin ayrılmaz işlevsel bir parçası olan, onun iradesini oluşturan, açıklayan, uygulayan kurullar veya kişiler” olarak tanımlamıştır²⁵. Bu kavram genelde geniş anlamda ve dar anlamda organ olmak üzere ikiye ayrılarak incelenmektedir. Geniş anlamda organ kavramı, anonim şirketin, karar alma, yönetme, denetleme, gözetleme ve temsil işlevi kapsamında çalışan birimleri ifade etmektedir. Dar anlamda organ ise kısaca icra yetkisine sahip kişileri kapsar şekilde tanımlanmaktadır. Bu kişiler kurul halinde de icra yetkilerini kullanabilirler²⁶.

Tüzel kişilerde organlar dışındaki gerçek kişiler de tüzel kişiyi hak ve borç altına sokabilirler. Zira anonim şirkette temsile yetkili yönetim kurulu üyeleri dışında, gerçek kişi temsilci atanmasının mümkün olması sebebiyle, tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerin de eylemlerinden sorumlu olmaları gündeme gelecektir. Bu noktada organ kavramı ile sıklıkla karıştırılan temsil kavramının birbirlerinden farklı olduğunu da belirtmek gerekir. Tüzel

²³ www.basbakanlik.gov.tr/docs/kkgm/.../madde%20gerekce.doc.

²⁴ Tüzel kişiliğe sahip olmanın yarattığı diğer sonuçlar için bkz. **Bahtiyar**, s. 3 vd.

²⁵ **Tekinalp**, (Yeni), s. 213.

²⁶ **Tekinalp**, (Yeni), s. 213’de dar anlamda organ sıfatına haiz kişilere örnek olarak, yönetim kurulu üyelerini, müdürleri, yöneticileri ve ticari mümessilleri vermiştir. **Doğan, Beşir Fatih**: 6102 s. Yeni Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, 2. Baskı, İstanbul 2011, s. 6 vd.’da dar anlamda organın da kendi içinde şekli organ ve maddi organ olarak ikiye ayrılarak incelendiğini belirtmiştir. Ancak bu ayırım daha çok yönetim kurulunun organ sıfatı ile ilgili olduğu için, inceleme konumuz kapsamına girmediğinden incelenmeyecektir.

kişilerin organları hukuki işlemlerde bulunurken kendi iradelerini değil tüzel kişinin iradesini açıklarken, temsilcilerin ise kendi iradelerini açıklamaları söz konusudur²⁷.

Anonim şirketlerde 6102 s. TTK ile birlikte artık sadece iki zorunlu organın varlığından söz edilebilecektir. Bunlar yönetim kurulu ve genel kuruldur. 6762 s. TTK zamanında zorunlu organ sınıflandırması içinde yer alan murakıplar (denetçiler) 6102 s. TTK ile kaldırılmıştır²⁸.

İnceleme konumuz açısından genel kurulun organ sıfatına sahip olduğunu kabulü için, bir başka deyiş ile, organ sıfatını haiz olarak karar almış sayılması için, öncelikle kurul olarak hareket etmesi ve kanun ve esas sözleşmede belirtilen usul ve nisaplara uygun olarak toplanmış ve karar almış olması gerekmektedir²⁹.

2. Genel Kurulun Görev ve Yetkileri

2.1. Devredilmez Görev ve Yetkileri

TTK m. 408 hükmünde genel kurulun görev ve yetkileri, nitelikleri gereği genel kurul tarafından alınması gerektiği için toplu olarak gösterilmiştir. Aşağıda belirtilen konularda genel kurul münhasır yetkiye sahiptir;

- Esas sözleşmenin değiştirilmesi,
- yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları,
- kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması,

²⁷Kırca, İsmail/ Manavgat, Çağlar/ Şehirli Çelik/ Feyzan Hayal: Anonim Şirketler Hukuku, C.1, Ankara 2013, s. 387; Çamurcu, Emin: Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, İstanbul 2015, s. 12.

²⁸Tekinalp, (Yeni), s. 214; Karahan/ Huysal, s. 495; Köksal, Aytaç: Türk Ticaret Kanunu Tasarısının 397 İla 406 Maddeleri Arasında Düzenlenen Denetçinin Anonim Ortaklığın Bir Organı Olup Olmadığı Sorunu, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. 2, Ankara 2010, s. 1387 vd. Yazar, tasarı hükümleri incelendiğinde denetçinin organ olduğu sonucuna varabileceğimiz düzenlemeler yanında aksi düzenlemeler de olduğunu belirtmiştir. Denetçinin anonim ortaklığın organizasyonu bölümünde yer alması, karar alma yetkisinin bulunması ve denetim raporunda açıkladığı görüş ile genel kurul kararını etkilemesi ve denetçinin sorumluluğuna ilişkin düzenlemenin bulunmasını tasarının denetçinin organ niteliğine uygun düzenlemeleri olduğunu ifade etmiştir. Ancak diğer yandan, ortaklığın kuruluşunda ilk denetçi seçimi ile ilgili bir düzenlemenin bulunmamasını, denetçiyi seçme yetkisinin sınırlandırılması ve ortaklığa kendiliğinden görevden alma yetkisinin tanınmamasını, denetçi seçiminin kanuni yüküm olarak kabul edilmesini, denetçiye ortaklığın finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporlarını denetlemek ile sınırlı görev getirilmesini, bağımsız denetim görevinin zorunlu bir sonucu olarak denetçinin görevinin diğer organlara devredilememesini ve denetçinin ortaklığın dışında ve ondan bağımsız olmasını tasarının denetçinin organ niteliğine uygun olmayan düzenlemeleri olarak göstermiştir. Yazar genel olarak bakıldığında denetçinin organ olmadığı görüşünde olduğunu belirtmiştir.

²⁹ Arslanlı, (Umumi Heyet), s. 206.

- finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması,
- kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi ve
- önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı.³⁰

Ancak genel kurulun yetkileri sadece yukarıda sayılanlardan ibaret değildir. TTK m. 408/2 hükmünde de belirtildiği üzere, burada sayılanlardan başka konularda da genel kurul münhasır yetkiye sahiptir. Bunlar, anonim ortaklığın birleşmesi (TTK m. 151), bölünmesi (TTK m. 173), tür değiştirmesi (TTK m. 189), anonim ortaklığın feshine karar verilmesidir (TTK m. 529)³¹. Ayrıca esas sözleşmede hüküm bulunmuyor ise, payların itibari değerinden yüksek bir bedelle çıkarılabilmeleri için genel kurul kararı gerekmektedir (TTK m. 347). Yönetim kurulunda herhangi bir sebeple üyeliğin boşalması durumunda yönetim kurulu tarafından geçici süre ile seçilen üye genel kurul tarafından onaylanır (TTK m. 363). Şarta bağlı sermaye artırımına genel kurul karar verir (TTK m. 463). Tahviller, finansman bonoları, varlığa dayalı senetler, iskonto esaslı üzerine düzenlenenler dâhil, diğer borçlanma senetleri, alma ve değiştirme hakkını haiz senetler ile her çeşit menkul kıymetler, aksi kanunlarda öngörülmedikçe ancak genel kurul kararı ile çıkarılabilirler (TTK m. 504).

6102 s. TTK ile birlikte genel kurulun yetkilerinin yönetim kurulu lehine sınırlandırıldığı kabul edilmekle birlikte esas sözleşme ile yönetim kurulunun münhasır yetkisine girmeyen konuların genel kurulun yetki kapsamında dâhil edilmesinin mümkün olduğu da belirtilmektedir³². Ancak daha öncesinde de belirttiğimiz üzere 6102 s. TTK ile yönetim kurulu ve genel kurul arasında görev ve yetki ayrılığı prensibi kabul edildiği için, genel kurulun münhasır yetkili olduğu bir konuda, başka bir organın işlem yapması halinde, ortaya çıkan işlem bir genel kurul kararı olmadığı için yoklukla malul kabul edilmektedir³³.

TTK m. 374 hükmünün gerekçesinde, 6102 s. TTK ile genel kurulun yetkilerine ilişkin bazı hususların açıklığa kavuşturulmadığı, hukukun sürekli gelişimini sağlamak adına bazı hususların öğretisi ve mahkeme kararlarına bırakıldığı ifade edilmiştir. Gerekçede, m. 375'te

³⁰ **Poroy, Reha/ Ünal, Tekinalp/ Çamoğlu, Ersin:** Ortaklıklar Hukuku I (Ortaklıklar), 13. Baskı, İstanbul 2014, s. 406. Yazar, bir anonim şirketin sahip olduğu malvarlığının amacın gerçekleştirilmesi için hayati nitelikte ise bunun şirketin önemli mal varlığı sayılacağını belirtmişlerdir.

³¹ **Tekinalp,** (Yeni), s. 299; **Bahtiyar, Mehmet/ Hamamcioğlu, Esra:** Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları (Toplantılar), İstanbul 2014, s. 6.

³² **Tekinalp,** (Yeni), s. 299, **Bahtiyar/Hamamcioğlu,** (Toplantılar), s. 9.

³³ **Yavuz, Mustafa:** Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Kurullarının Devredilmez Görev ve Yetkileri (Devredilmez), Eylül 2011, Yaklaşım Dergisi, S. 225, s. 48 vd.

zikredilmemiş olmakla birlikte, genel kurulun niteliğiyle hiç bağdaşmayan, aksine yönetim kavramının kapsamında bulunduğundan şüphe edilmeyen konuların, meselâ, olağan konulara ilişkin sözleşmelerin bağitlanmasının esas sözleşme ile genel kurula bırakılıp bırakılmayacağı, yönetim kurulunun ve devredilmişse yönetimin kararlarının genel kurulun onayına bağlanıp bağlanamayacağı ve yönetim kurulunun sorumluluktan kaçınmak amacıyla kararlarını genel kurulun onayına sunup sunamayacağı hususları kanunda netleştirilmeyen hususlar olarak ifade edilmiştir.

Tekinalp, yönetim kurulunun münhasır yetkisi dâhilinde olan konuların, sadece danışma amaçlı olarak genel kurulun gündemine alınabileceğini ve kararın onaylatılabileceğini ifade etmekle birlikte, sorumluluğun yönetim kurulunda kalmaya devam edeceğini belirtmiştir³⁴.

Her ne kadar genel kurul, diğer organların konusuna giren konularda karar alamamaktaysa da, şirket organlarının seçiminde, ibralarında ve azledilmelerinde yetkili olduğu için, diğer organların kararlarına da dolaylı yoldan etkili olduğunu söylemek gerekir³⁵.

2.2. Yetki Devri

Genel kurulun TTK m. 408’de belirtilen yetkilerinin ve diğer maddelerde açıkça genel kurul tarafından alınması gereken kararlar ile ilgili konulardaki genel kurulun yetkilerinin devri mümkün değildir. Ancak genel kurulun münhasıran yetkili olduğu konular dışında, esas sözleşmeye hüküm konularak diğer organa yetki devrinin mümkün olduğu kabul edilmektedir³⁶. TTK m. 408 hükmü gerekçesinde de, esas sözleşmenin, anonim şirketin organsal yetki sistemini kuran yapısına ve organlar arasındaki kanunî işlev dağılımına aykırı bir şekilde genel kurulu yetkilendiremeyeceği, yönetim kurulunun kendisine kanunla bırakılan, devredilemez yetkilerini genel kurula nakledemeyeceği, onun onayına bağlayamayacağı, genel kurulun da diğer organlara ait devredilemez yetkileri kendisine çekemeyeceği ve yönetim kurulunun da genel kurulun yetkilerini yüklenemeyeceği belirtilmiştir.

Genel kurula yetki devri konusunda da, diğer zorunlu organ olan yönetim kurulunun münhasıran yetkili olmadığı konularda, yönetim kurulunun bazı yetkilerinin genel kurula devredilebileceği kabul edilmektedir. *Pulaşlı*, yönetim kurulunun memur ve müstahdemleri

³⁴ **Tekinalp**, (Yeni), s. 299, **Bahtiyar/Hamamcıoğlu**, (Toplantılar), s. 9.

³⁵ **Yayla, Ümit İhsan**: Anonim Ortaklık Genel Kurulları - Elektronik Genel Kurullar Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca, İstanbul 2013, s. 61.

³⁶ **Özer, Işık**: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006, s. 13.

tain yetkisinin münhasır yetki olmaması sebebiyle, bu yetkinin genel kurula devrinin mümkün olduğuna dair bir örnek vermiştir.³⁷

2.3. Yetkilerinin Sınırı

Genel kurulun yetkilerinin sınırını öncelikle kanun ve esas sözleşme çizmektedir³⁸. Bunun dışında genel kurul, iç ilişkide etkili bir organ olması sebebiyle üçüncü kişilerin hakları üzerinde etkili olacak şekilde karar alamaz. Bir başka deyiş ile, üçüncü kişilerin hakları, genel kurulun yetkilerini sınırlayan niteliktedir³⁹. Genel kurul, pay sahiplerinin bireysel haklarını, azınlık haklarını ve imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını da ihlal edemez. Son olarak yönetim kurulunun münhasır yetkisine giren konular da genel kurulun yetkilerinin sınırını belirlemektedir⁴⁰.

6762 s. TTK zamanında, bunların yanında şirketin amaç ve konusu da genel kurulun yetki sınırlamaları arasında sayılmaktaydı. Çünkü eTTK m. 137 hükmünde, şirketin ancak esas sözleşmede yazılı işletme konusunun kapsamında kalan konularda hak kazanabilecek ve borç altına girebilecekleri düzenlenmişti. *Ultra vires ilkesi* olarak adlandırılan bu kural kapsamında, genel kurulun şirketin amaç ve kapsamı dışında kalan konularda aldığı kararlar yokluk yaptırımı ile karşı karşıya kalmaktaydı⁴¹. 6102 sayılı TTK'da ticaret şirketlerinin ve dolayısıyla anonim şirketlerin işletme konuları ve tasfiye amaçlarıyla sınırlı hak ehliyeti anlayışına son verilmiştir. Bu sebeple, şirketin esas sözleşmesinde yazılı olan işletme konusu dışında yapılan işlemler ve alınan genel kurul kararları yoklukla malul olmayacaktır.⁴²

3. Genel Kurul Kararları Açısından Oy Kavramı ve Hukuki Niteliği

TTK m. 407 hükmünde pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanacakları, TTK m. 434 hükmünde ise pay sahiplerinin oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarî değeriyle orantılı olarak⁴³ kullanacakları hüküm altına alınmıştır. Bu

³⁷ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 716.

³⁸ **Bulut, Abdülkadir**: Anonim Şirket Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2014, s. 70.

³⁹ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 717; **Bulut**, s. 70; **Yıldız, Şükrü**: Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali (İptal), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1989, s. 95'de, genel kurul üçüncü kişilerin hakları üzerinde etkili kararlar almaya yetkili olmadığı gibi, üçüncü kişilerin de genel kurul kararlarının uygulanmasına yönelik doğrudan talep haklarının olmadığını belirtmiştir.

⁴⁰ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 718; **Bulut**, s. 70.

⁴¹ **Yayla**, s. 64; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 143; **Arslanlı, Halil**: Anonim Şirketler Umumi Hükümler, C. 1, İstanbul 1960, s. 277 vd.

⁴² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 143.

⁴³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 2; **Teoman, Ömer**: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkı (Oy Hakkı), BATİDER 2009, C. XXV, S. 3, s. 11. Yazar, itibari değerle orantılı olarak oy

iki hüküm bir arada değerlendirdiğinde, pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını ancak genel kurulda oy verme sureti ile ve payları ile orantılı olarak kullanacakları sonucuna varılmaktadır⁴⁴. TTK m. 434/2 hükmü de pay sahiplerinin oy hakkına sahip olmalarının oldukça önemli olması sebebiyle, her pay sahibi sadece bir paya sahip olsa da en az bir oy hakkını haizdir, kuralını getirmiştir. Dolayısıyla artık oysuz pay sahibi olması mümkün olmayacaktır⁴⁵.

Bu noktada, eTTK m. 373 hükmünde yer alan, her hisse senedinin en az bir oy hakkı vereceği, bu esasa aykırı olmamak şartıyla hisse senetlerinin maliklerine vereceği oy hakkının sayısının mukavele ile tayin olunacağı ve bir hisse senedinin birden çok maliki bulunduğu takdirde bunların ancak bir temsilci marifetiyle oy haklarını kullanabileceklerine ilişkin düzenlemesi dikkate alındığında kanun koyucunun yeni TTK ile oy hakkını paya değil pay sahibine tanıdığı anlaşılmaktadır. Ancak pay sahiplerinin genel kurula katılma ve oy kullanma hakları birbirinden bağımsızdır. Zira pay sahibi oy hakkından yoksun olmasına rağmen genel kurula katılabilir⁴⁶. *Teoman*, oy hakkından yoksunluğun genel kurula katılma ve bundan kaynaklanan konuşma, görüş açıklama, bilgi alma ve iptal davası açma gibi diğer haklara herhangi bir etkisinin olmadığını ifade etmiştir.⁴⁷

Pay sahibi oy hakkını kullanarak aslında yenilik doğuran bir irade açıklamasında bulunmaktadır⁴⁸. Bir başka ifade ile “oy” kavramı, tek başına pay sahiplerinin genel kurulda oylama yapılan konu ile ilgili iradesini açığa çıkarma imkânı veren, irade açıklaması olarak tanımlanmaktadır⁴⁹. Bu sebepten oy hakkı, pay sahiplerinin şirket işleyişine iştirak etmesinin, yönetime katılmasının, yönetim üzerinde hâkimiyet sağlamanın aracıdır⁵⁰.

Oy hakkının kullanılması ise oy verme işlemi ile bir diğer ifade ile pay sahiplerinin teklif hakkındaki görüşlerinin bildirildiği oylama işlemi ile gerçekleşmektedir. Oylama işlemi sırasında pay sahipleri, öneri hakkında, kabul veya ret beyanında bulunabilir ya da konu hakkında olumlu veya olumsuz görüş bildirmeyip çekimser kalabilir⁵¹.

hakkının kullanılmasını, “konulan sermaye kadar söz (hak) sahibi olabilme” ilkesinin bir gereği olarak ihdas edildiğini belirtmiştir.

⁴⁴ *Teoman*, (Oy Hakkı), s. 7.

⁴⁵ Bu kural hakkındaki eleştiriler için bkz. *Teoman*, (Oy Hakkı), s. 5 vd.

⁴⁶ **Yiğit, İlhan**: Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004, s. 207; Oy hakkından yoksunluğa ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. **Yiğit**, s. 214 vd.

⁴⁷ **Teoman, Ömer**: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Ankara 1983, s. 173.

⁴⁸ **Pash, Ali**: Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan Oyun Hukuki Niteliği (Oy), İÜHFİM 2009, C. LXVII, S. 1-2, s. 167 vd; **Saka, Zafer**: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, İstanbul 2004, s. 113.

⁴⁹ **Pash**, (Oy), s. 167; **Yiğit**, s. 201.

⁵⁰ **Pash**, (Oy), s. 173; **Saka**, s. 114.

⁵¹ **Pash**, (Oy), s. 174; **Saka**, s. 114.

Anonim ortaklık genel kurulunda kullanılan oyun hukuki niteliği konusunda doktrinde görüş birliği bulunmamaktadır. Bir görüşe göre, oy, hukuki sonuç elde etmeye yönelik tek taraflı ve yöneltmesi gerekli bir irade beyanı olarak hukuki işlem niteliğine haizdir. Diğer bir görüş ise, oyu kullanan pay sahibinin irade beyanı, hukuki bir sonucun elde edilmesi için kullanılmasına karşın elde edilmesi istenilen hukuki sonuca her zaman ulaşma imkânından yoksundur. Tek bir oyda ifadesini bulan irade beyanı hukuki sonucu tek başına değil, kullanılan diğer oyların aynı yöndeki irade beyanları ile birlikte meydana getirebilir. Bu görüşe göre oy, hukuki bir fiildir.⁵² Anonim ortaklık genel kurulunda kullanılan oy sonucunda karar alınmakta ve genel kurul tarafından istenilen hukuki bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla oy, hukuk alanında belirli bir sonuca yönelik etki yaratan irade açıklaması olarak, bir hukuk kuralının uygulama alanı içine girerek, hukuki işlemlere ilişkin özellik taşımaktadır ve bu sebepten de hukuki işlem olarak nitelendirilmeleri gerekmektedir⁵³. Bunun sonucunda da hukuki işlemler hakkında uygulanan hükümlere tabidirler⁵⁴. Ancak oyun hükümsüzlüğü ve kararın hükümsüzlüğü birbirinden farklı olgular olup, oyun geçersizliği ayrı bir davada gündeme gelebileceği gibi genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü davası içinde de görülebilir. Ancak her iki halde de oya ilişkin geçersizliğin talep edilebilmesi, hukuksal yarar bulunması şartına bağlıdır⁵⁵.

Oyun hukuki işlem olarak kabul edilmesi ile ortaya çıkan bir sonuç ve aynı zamanda bir sorun olarak, oyun şarta bağlı olarak kullanıp kullanılmayacağı gösterilmektedir. Zira hukuki işlemler şarta bağlı olarak gerçekleşebilmektedir. Ancak pay sahibinin şarta bağlı olarak oy kullanması kabul edilmemektedir. Bu halde kullanılan oyların hangi halde kullanıldığının tespiti ciddi sorun yaratacak bir mesele olarak ortaya çıkacaktır. Bu sebepten kararın oluşumunu etkileyecek olan şarta bağlı oy kullanımı kabul edilmemektedir⁵⁶.

4. Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği

Korkut, genel kurul kararlarını, “*pay sahiplerinin irade beyanı olan oyların belirli bir yönde yeter sayıda kullanılması ile oluşan kararlar*” olarak tanımlamıştır⁵⁷. Genel kurul kararının iki temel unsurdan meydana geldiği kabul edilmektedir. Bunlar, usulüne uygun olarak toplanmış bir genel kurul toplantısının varlığı ve ortaklık işlerine ilişkin bir teklif üzerine pay

⁵² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 11; **Paslı**, (Oy), s. 167; **Yiğit**, s. 202.

⁵³ **Paslı**, (Oy), s. 174 vd.; **Saka**, s. 114.

⁵⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 11.

⁵⁵ **Saka**, s. 115.

⁵⁶ **Yiğit**, s. 205.

⁵⁷ **Korkut, Ömer**: Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Adana 2012, s. 4.

sahiplerinin iradelerinin aynı yönde birleşmesidir⁵⁸. Ancak her ne kadar genel kurulda pay sahipleri iradelerini belirtse de netice itibari ile alınan karar şirketin iradesi olarak kabul edilmektedir. TTK m. 407 hükmünün gerekçesinde de “şirketin iradesini oluşturmasının aracı olan pay sahipliği haklarının bu kurulda kullanıldığı” ifade edilmiştir.⁵⁹

Genel kurul kararları daha önce de belirttiğimiz üzere esas olarak şirket iç ilişkilerinde⁶⁰ istisnai hallerde ise dış ilişkilerde hukuki sonuç sağlayan kararlardır. Genel kurul kararlarının belli bir hukuki sonuç sağlamaya yönelik irade beyanı olarak kabul edilmesi, kararların hukuki işlem olarak ifade edilmesi sonucunu sağlamaktadır.⁶¹

Genel kurul kararlarının hukuki işlem⁶² olduğuna dair doktrinde bir tartışma bulunmasa da, ne tür bir hukuki işlem olduğu hususu tartışmalıdır. Genel kurul kararının oluşmasında pay sahiplerinin sayıca çokluğunu dikkate alarak değerlendirmede bulunan yazarlar⁶³, genel kurul kararının çok taraflı hukuki işlem olduğunu kabul ederken; iradenin tek kişinin yani anonim şirketin tüzel kişiliğine ait olduğunu hareket noktası alan diğer grup yazarlar, genel kurul kararının tek taraflı hukuki işlem olduğunu ileri sürmektedirler⁶⁴. Konu ile ilgili olarak Pashlı, genel kurul kararlarının pay sahiplerinin iradelerinden bağımsızlaşarak, şirket tüzel kişiliğinin iradesi olması sebebiyle tek taraflı hukuki işlem görüşünün benimsendiğini belirtmiştir.⁶⁵

Ancak bugün genel kurul kararlarının çok taraflı olduğu görüşü baskın görüş niteliği kazanmıştır⁶⁶.

II. Genel Kurul Toplantıları

1. Genel Kurul Toplantılarının Sınıflandırılması

1.1. Genel Olarak

⁵⁸ **Deryal**, s. 380.

⁵⁹ www.basbakanlik.gov.tr/docs/kkgm/.../madde%20gerekce.doc.

⁶⁰ Genel kurul kararlarının iç ilişkide sonuç bağlamasına neticesinde, üçüncü kişilerin salt bu genel kurul kararına dayanarak anonim şirketten hak talep etmeleri mümkün değil iken, pay sahiplerinin genel kuruldan talepte bulunmalarının mümkün olduğuna dair bkz. **Deryal**, s. 382. Yazar örnek olarak, pay sahiplerinin kar dağıtımına ilişkin karar uyarınca, şirketten kar dağıtımını yönünde talepte bulunulabileceğini belirtmiştir.

⁶¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 9; **Korkut**, s. 4.

⁶² **Eren, Fikret**: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Ankara, 2013, s. 119’da hukuki işlemi” bir veya birden çok kişinin hukuk düzeninin öngördüğü sınırlar içinde gerektiğinde diğer unsurlarla birlikte hukuki sonuçlar doğurmaya yönelmiş irade açıklaması” olarak tanımlamıştır.

⁶³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 10; **Pulaşlı**, (Müeyyide), s. 886; **Korkut**, s. 4; **Deryal**, s. 388;

⁶⁴ **Saka**, s. 54.

⁶⁵ **Pashlı**, (Oy), s. 172

⁶⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 10; **Korkut**, s. 4; **Deryal**, s. 388;

Genel kurul toplantısının sebebi bir karar alınmasını sağlamaktır. Ancak istisnai olarak bilgi verilmesi amacı ile de genel kurul toplantısı yapılabilmektedir. Bilgi verilmesi amacıyla yapılan genel kurul toplantısına örnek olarak TTK m. 376'da düzenlenen sermayenin kaybı halinde, yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırarak bilgi vermesi hali verilebilir⁶⁷.

Kanun koyucu, TTK m. 376 hükmünün gerekçesinde, yönetim kurulunun, genel kurulu hemen toplantıya çağırması, şirketin finansal yönden kötü durumda bulunduğunu bütün açıklığıyla kurula anlatması, hatta bu konuda bir rapor vermesi, zararların sebeplerini (kaynaklarını) göstermesi ve tedavi çareleri önermesi gerektiğini aksi halde yönetim kurulunun sorumlu olacağını ifade ederek bilgilendirmenin yapılmaması halinde açıkça yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna gidilebileceğini belirtmiştir.

Genel kurul toplantılarını, yapılış zamanı bakımından olağan-olağanüstü, davet yapıp yapılmaması bakımından çağrılı-çağrısız ve yeni bir tür olarak elektronik ortamda yapılan toplantılar şeklinde sınıflandırılma yaparak incelemek yerinde olacaktır.⁶⁸ Ancak konuyu genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü açısından ele aldığımızda, genel kurul kararları, usul ve esasa ilişkin kararlar, olumlu ve olumsuz kararlar, azınlık kararları, imtiyazlı pay sahipleri genel kurulları kararları, seçim kararları şeklinde bir tasnife tabi tutulmaktadır⁶⁹. İnceleme konumuz, genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü türlerinden biri olan iptal davaları olduğu için konuyu incelerken ikinci tasnif yöntemini esas alacağız. Ancak geleneksel yöntemde yapılan ilk sınıflandırma hakkında da kısaca bilgilendirmede bulunacağız.

1.2.Geleneksel Sınıflandırma

1.2.1.Olağan-Olağanüstü Genel Kurul Toplantıları

TTK m. 409 hükmü gereğince, genel kurullar olağan ve olağanüstü toplanır. Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılır. Bu toplantılarda, organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere

⁶⁷ Tekinalp, (Yeni), s. 321.

⁶⁸ Bahtiyar/ Hamamcıoğlu, (Toplantılar), s. 11; Pulaşlı, (Şerh 1), s. 722; Tekinalp, (Yeni), s. 302.

⁶⁹ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 12 vd.; Korkut, s. 20 vd.

yapılır, karar alınır. Olağanüstü genel kurul toplantısı ise, TTK m. 409/2 hükmü uyarınca, gerektiği takdirde yapılan toplantılar şeklide tanımlanmıştır⁷⁰.

Olağan genel kurul toplantısında kanunen toplantı gündeminde bulunması gereken hususlar müzakere edilerek karar alınır. Gündemde bulunması gereken hususlar da Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin 5. ve 13/1. maddesinde sayılmıştır. Bunlar;

- Açılış ve toplantı başkanlığının oluşturulması,
- yönetim kurulunca hazırlanan yıllık faaliyet raporunun okunması ve müzakeresi,
- denetçi raporlarının okunması,
- finansal tabloların okunması, müzakeresi ve tasdiki,
- yönetim kurulu üyelerinin ibrası,
- kârın kullanım şeklinin, dağıtılacak kâr ve kazanç payları oranlarının belirlenmesi,
- yönetim kurulu üyelerinin ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi hakların belirlenmesi,
- faaliyet yılı içinde yönetim kurulu üyeliklerinde eksilme meydana gelmiş ve yönetim kurulunca atama yapılmış ise atamanın genel kurulca onaylanması,
- görev süreleri sona ermiş olan yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi, şayet esas sözleşmede görev süreleri belirtilmemişse görev sürelerinin tespiti,
- denetçinin seçimi,
- lüzum görülecek sair hususlar, olarak belirtilmiştir.

Olağan genel kurul toplantısının her ne kadar her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılacağı kanunda öngörülmüşse de bu hükmün düzen hükmü olduğu kabul edilmektedir⁷¹. Toplantının daha sonra yapılmış olması kararların geçerliliğini etkilemez. Toplantının yapılmamasında veya geç yapılmasında şirket ve/veya pay sahipleri zarara uğrarlar ise genel kurulu toplantıya çağırarak görevli kimselerin sorumluluğu gündeme gelecektir⁷².

⁷⁰ 28 Kasım 2014 tarih, 28481 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren, “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik”(Genel Kurul Yönetmelik), m. 5 hükmünde de olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının benzer şekilde tanımları yapılmıştır. Toplantı zamanı ise m. 7/1-a,b’de belirtilmiştir.

⁷¹ **Yayla**, s. 66.

⁷² **Karahan / Huysal**, s. 496.

Burada her bir faaliyet dönemi de birbirinden bağımsızdır. Önceki yıl olağan genel kurul toplantısı yapılmısa bile, bir sonraki yılın genel kurul toplantısı yapılabilir⁷³.

Olağan genel kurul toplantısı, toplantı yeter sayısı oluşmadığı için toplanamamışsa veya azlığın talebi üzerine ertelenmişse, sonrasında yapılan genel kurul toplantıları da olağan genel kurul toplantısı sayılacaktır⁷⁴.

Olağanüstü genel kurul toplantısının ise yapılması gereken belirli bir süresi olmadığı gibi kanunen belirlenmiş bir gündemi de bulunmamaktadır⁷⁵. Yönetim kurulu tarafından görüşülmesi gerekli hususların tespit edilmesi halinde genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılacaktır. Bir başka deyiş ile, şirket menfaatinin gerektirmesi halinde genel kurul toplantıya çağrılacaktır⁷⁶. Örneğin, ölüm, istifa veya görev süresinin bitmiş olması gibi nedenlerden dolayı yönetim kurulu üyeliği boşalmış ve yönetim kurulu kurul olarak çalışamaz hale gelmişse, genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılması gerekir⁷⁷.

Dolayısıyla olağan ve olağanüstü genel kurul toplantıları arasındaki fark sadece birinin zamanın belirli olmasına karşılık diğerinin zamanının belirli olmamasıdır. Her iki toplantıda alınan kararların geçerliliği ve etkinliği açısından bir fark bulunmamaktadır⁷⁸.

Her iki genel kurul türü incelendiğinde, genel kurulun yönetim kurulunun aksine sürekli çalışan bir organ olmadığı da belirtilmelidir⁷⁹.

1.2.2. Çağrılı-Çağrısız Genel Kurul Toplantıları

Genel kurulun olağan veya olağanüstü toplanması fark etmeden, kanunda öngörülen usul ve şekillere uygun olarak yapılması gerekmektedir. TTK m. 414 hükmü çağrılı genel kurulu düzenlemektedir. Söz konusu hükme göre, genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay

⁷³ Şener, Oruç Hami: Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Teorik ve Uygulamalı, Ankara 2012, s. 442; Eriş, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler, 2. Baskı, C. 2, Ankara 2014, s. 2754'de belirtilen, Yargıtay 11.HD, 20.04.2006 tarihli, 2006/4561 E. ve 2006/4342 K. sayılı kararı.

⁷⁴ Özer, s.39; Altunay, Gülsüm Gizem: Halka Açık Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantıları, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2015, s. 31; Yayla, s. 66.

⁷⁵ Karahan/Huysal, s. 496.

⁷⁶ Arslanlı, (Umumi Heyet), s. 216; Eriş, s. 2768.

⁷⁷ Bilgili / Demirkapı, s. 187.

⁷⁸ Şener, Oruç Hami, s. 442; Dal, s. 665.

⁷⁹ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 711; Dal, s. 661.

sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanının çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir. İlgili hüküm 6762 s. TTK m. 355 ile benzer niteliktedir. Ancak 6102 sayılı TTK' da eTTK'dan farklı olarak pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanının çıktığı veya çıkacağı gazetelerin, iadeli taahhütlü mektupla bildirileceği düzenlenmiştir. eTTK' da ise toplantı gününün pay sahiplerine taahhütlü mektup gönderilmek suretiyle bildirileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca 6102 sayılı TTK' da genel kurulun toplantıya, şirketin internet sitesinde ilan edilerek çağrılması da bir başka yenilik olarak göze çarpmaktadır.

Çağrısız genel kurul ise TTK m. 416 hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilirler. Maddenin lafzından da anlaşıldığı üzere, bu toplantılar, sermayenin yüzde yüzünün asaleten veya vekâleten hazır bulunmasının gerektiği ve toplantının çağrısız yapılmasına toplantı süresince kimsenin itiraz etmemesi halinde usulen kanuna uygun kabul edilen toplantılardır.⁸⁰ Genel kurul toplantısı sırasında pay sahiplerinden veya temsilcilerinden birinin toplantıyı terk etmesi halinde, toplantı genel kurul niteliğini kaybedecektir⁸¹.

Çağrısız genel kurul esas itibari ile hiçbir çağrı yapılmadan toplanılacağı anlamına gelmemektedir. Bu tür genel kurul toplantısında da yönetim kurulu çağrı yapar ancak bazı ilanların yapılması gerek bulunmamaktadır. Bir başka deyiş ile, TTK m. 414 hükmünde yer alan çağrı şeklinde uyulmasına gerek olmasa da yönetim kurulu tarafından yapılan bir çağrının varlığı bu tür toplantılar için de aranacaktır⁸².

TTK' da çağrısız genel kurul toplantılarında karar nisabı ile ilgili olarak ise açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu konuda TTK m. 418' de, genel bir düzenleme olarak, kararların toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verileceği hüküm altına alınmıştır. Öğretide, TTK m. 418' in dikkate alınarak çağrısız genel kurul toplantılarında da karar yetersayısı ile ilgili bu hükme uyulması gerektiği ve dolayısıyla oyların çoğunluğunun olumlu

⁸⁰ **Tekinalp**, (Yeni), s. 303; **Eriş**, s. 2813 vd.'da incelenen Yargıtay 11.HD, 26.02.2011 tarihli, 2001/10968, 2001/1616 K. sayılı kararında, bir payın sahibi olan ortak veya temsilcisi dâhil genel kurulda bulunmaz veya toplantıyı terk ederse, ya da katılıp toplantı şeklinde itiraz ederse bu genel kurulunun yapılamayacağı ve eğer yapılmışsa ve karar alınmış ise, alınan kararların batıl sayılacağı ifade edilmiştir.

⁸¹ **Bahtiyar/ Hamamcıoğlu**, (Fiziken Yapılması), s. 353.

⁸² **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 727; **Bilgili/ Demirkapı**, s. 188.

oyunun kararın alınması için yeterli olduğu görüşü hâkimdir⁸³. Ancak *Moroğlu*, çağrısız genel kurulda karar alınmasının, pay sahiplerinden veya temsilcilerinden herhangi birinin itirazda bulunmaması koşuluna bağlı olduğunu ifade etmektedir.⁸⁴ Kanaatimizce ise TTK' da çağrısız genel kurul toplantılarında karar nisabı ile ilgili olarak açık bir düzenleme bulunmaması nedeniyle genel bir düzenleme olarak karşımıza çıkan TTK m. 418'in uygulanması ve çağrısız genel kurul toplantısında oyların çoğunluğunun olumlu oyunun, kararın alınması için yeterli olması gerekmektedir.

TTK m. 416/2'de genel kurul kararları için geçerli olan gündeme bağlılık ilkesinin istisnai düzenlemelerinden biri yer almaktadır. Tüm pay sahiplerinin genel kurulda toplantı boyunca hazır bulunmaları şartı ile gündeme madde eklenmesi mümkün hale getirilmiştir. Esas sözleşme ile bu kuralın aksi kararlaştırılamaz. TTK m. 416 hükmü gerekçesinde, gündeme bağlılık kuralının istinası mahiyetindeki bu düzenlemenin nedeninin, tüm pay sahiplerinin oy birliği ile almak istedikleri bir kararın esas sözleşme ile önlenmesinin haklı bir sebebinin bulunmaması olduğu belirtilmiştir.

Öğretide, özel bir gündem maddesi ile toplanması zorunlu olmayan, kural olarak gündemi de toplantı sırasında kararlaştırılan çağrısız genel kurulda, tüm pay sahipleri ve temsilcilerinin hazır bulunmasının gerekli olduğu ve pay sahiplerinin veya temsilcilerinin toplantı gündemi konusunda da uyuşmuş olacaklarının açık olduğu dikkate alındığında çağrısız genel kurulun gündemine oybirliği ile madde eklenmesinin hükme bağlanmasının gereksiz ve anlamsız olduğu ifade edilmektedir.⁸⁵

1.2.3. Elektronik Ortamda Genel Kurul

Günümüzün teknik ilerlemelerini dikkate alan 6102 s. TTK ile gelen en önemli yeniliklerden biri, elektronik ortamda genel kurul yapılmasına olanak tanınmasıdır.⁸⁶ Elektronik ortamda genel kurul yapılmasının uzun dönemdeki faydası, masrafların düşmesi, zamandan tasarruf edilmesi, yüksek katılımın daha kolay sağlanabilmesi, hesap verilebilirlik ilkesinin gereği gibi uygulanmasının sağlanması ve özellikle halka açık şirketlerde yönetimde

⁸³ **Bilgili, Fatih/ Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, 8. Baskı, Bursa 2012, s. 188; **Altaş, Soner:** Anonim Şirketlerde Olağan Genel Kurul Toplantısı Çağrısız Olarak Yapılabilir Mi?, Mali Çözüm Dergisi, Ocak – Şubat 2015, S. 127, s. 125 vd.,

⁸⁴ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 112.

⁸⁵ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 113; **Kendigelen, Abuzer:** Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler (Tespitler), İstanbul 2011, s. 268.

⁸⁶ **Yayla,** s. 28 vd'da dünyadaki elektronik genel kurul uygulamaları hakkında ayrıntılı bilgilendirmede bulunmuştur.

görevli kimselerin anonim ortaklıkça tanınmayan yatırımcı olan diğer pay sahiplerinin tanınması olarak özetlenebilir⁸⁷. TTK m. 1527/5'e göre, anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğurur. Ancak ilgili hükmün uygulanması ayrıntılı düzenlemeler gerektirdiğinden, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, 8 Ağustos 2012 tarihinde, Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik⁸⁸ çıkarılmıştır.

TTK m. 434'ün gerekçesinde, fiziki genel kurulun toplanmasının zorunlu olduğu öngörülmektedir. TTK'nın ilgili hükmü ve EGK Yönetmeliği birlikte değerlendirildiğinde, genel kurul toplantılarının tamamen elektronik ortamda yapılmasına izin verilmediği sadece fiziken yapılan bir genel kurul toplantısında elektronik ortamda katılımın mümkün olduğu anlaşılmaktadır⁸⁹. Bir başka ifade ile 6102 s. TTK ile karma bir sistem tercih edilmiş ve fiziki genel kurul yapılırken eş zamanlı olarak genel kurula elektronik ortamda katılıma imkânı tanınmıştır⁹⁰. Öğretide *Arı* ise, TTK tasarısının gerekçesindeki sınırlı açıklamalar dışında genel kurulun sanal ortamda yapılabileceğine dair açık bir hüküm bulunmadığını ve tasarının genel gerekçesine ve 1527. maddenin gerekçesine bakıldığında sanal genel kurulun öngörülmediği izlenimi ortaya çıktığını belirtmiştir. Ancak Yazar, gerekçede yer alan açıklamaların madde metnine yansımadığını, madde metninde elektronik ortam ibaresine yer verildiğini ve her hangi bir sınırlama da öngörülmediğini, bu sebeple 1527. madde metnini sanal genel kurulun yapılmasına izin verdiği şeklinde yorumlanması ve anlaşılması gerektiğini ifade etmiştir. Yazar bu görüşü savunmakla beraber sanal kurulların yapılıp yapılamayacağı noktasında elektronik ortamın şirket kurullarında uygulanabilirliğinin teknolojik gelişmelere göre yönetmelik tarafından düzenlenmesi gerektiğini de belirtmiştir.⁹¹

⁸⁷ **Kayıhan, Şaban:** Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet, Prof. Dr. Necip Kocayusufoğlu İçin Armağan, Ankara 2004, s. 607 vd., **Yayla**, s. 48.

⁸⁸ Bu yönetmelik bundan sonra kısaca EGK Yönetmeliği olarak anılacaktır. İlgili yönetmelikle ilgili ayrıntılı açıklamalar için bkz. **Keser, Berber Leyla / Yayla, Ümit İhsan:** Elektronik Genel Kurullar Türkiye Uygulaması Regesta Ticaret Hukuku Dergisi 2012, C. 2, S. 3, s. 13 vd.

⁸⁹ **Bahtiyar/ Hamamcıoğlu,** (Toplantılar), s. 13 vd.

⁹⁰ **Yayla**, s. 42. Yazar, elektronik genel kurulların ikiye ayrıldığını belirtmiştir. Bunların, fiziki ortamda yapılan ve elektronik ortamda katılıma imkân sağlayan karma genel kurullar (*hybrid on-line meetings*) ve fiziki ortamda toplanan bir genel kurul olmaksızın sadece sanal ortamda bir araya gelen pay sahiplerinin ve temsilcilerinin katılımı ile gerçekleşen sanal genel kurullar (*virtual-only general meetings*) olduğunu belirtmiştir.

⁹¹ **Arı, Zekeriya:** Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükmü (Tasarı m. 1527) Ve Sanal Genel Kurul, EÜHFD 2009, C. XIII, S. 3-4, s. 196 vd.; **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp),** (Ortaklıklar), s. 524. Yazar, genel kurul toplantılarının bütün ortakların elektronik ortamda katılımıyla yapılabileceği gibi, fiziki mekânda yapılan genel kurula dileyen ortakların elektronik ortamda katılması şeklinde de düzenlenebileceğini belirtmiştir.

EGK Yönetmeliğinde, elektronik ortamda genel kurul yapılmasına ilişkin usul ve şartlar düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik m. 5'e göre, elektronik ortamda genel kurul yapılabilmesi için esas sözleşmede bu yönde değişiklik yapılması gerekmektedir. EGK Yönetmeliği m. 14 uyarınca elektronik ortamda genel kurula katılabilmek için güvenli elektronik imza ile giriş yapılmalı ve şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesi olmalıdır⁹².

1.3.Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Özelinde Yapılan Sınıflandırma

1.3.1.Usul ve Esasa İlişkin Kararlar

Moroğlu, esasa ilişkin genel kurul kararlarını, anonim şirketin esas ve nihai iradesini içeren ve açıklayan kararlar olarak tanımlamıştır. Genel kurul kararlarının esas itibari ile iç ilişkide, istisnai olarak da dış ilişkide etkili olduğunu belirtmiştir. Esasa ilişkin genel kurul kararları da şirketin çoğunlukla iç ilişkisini ilgilendiren bir konudaki irade açıklayan kararlardır⁹³. Örneğin, genel kurulun TTK m. 408/2 hükmünde belirtilen devredilemez görev ve yetkileri kapsamındaki kararları, esasa ilişkin kararlardır⁹⁴.

Usule ilişkin kararlar da esasa ilişkin kararların alındığı bir genel kurul toplantısındaki görüşmelerin düzenlenmesi amacıyla sadece o genel kurula özgü olmak üzere alınan kararlardır⁹⁵. Genel kurul gündem maddelerinin tartışılması için ayrılacak sürenin tespiti, oy verme şeklinin belirlenmesi veya toplantının ertelenmesine ilişkin kararlar, usulü kararlar olarak değerlendirilir⁹⁶. *Teoman*, usule ilişkin bir karar olarak konuyu pay sahiplerinin konuşma sürelerinin kısıtlanması açısından özellikle incelemiştir. Yazar, pay sahibinin konuşma hakkının kısıtlanması konusundaki genel kurul kararının tek başına iptal ettirilmesinin mümkün olmadığını, bu sonucun sağlanabilmesi için, pay sahibinin usulü nitelikteki kısıtlama kararı yüzünden yeterince açıklamada bulunamadığını ileri sürerek esas karar aleyhine iptal davası açması gerektiğini belirtmiştir.⁹⁷

Usule ilişkin kararlar açısından en önemli husus, bu kararların ancak esasa ilişkin kararlar ile birlikte geçersizliklerinin dava edilmesinin mümkün olmasıdır. Bu bakımdan, usule

⁹² **Bahtiyar/ Hamamcıoğlu**, (Toplantılar), s. 17.

⁹³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 12.

⁹⁴ **Korkut**, s. 20.

⁹⁵ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 13; **Korkut**, s. 20.

⁹⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 13.

⁹⁷ **Teoman, Ömer**: Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Pay Sahibinin Konuşma Süresinin Sınırlandırılması, Tüm Makalelerim, 2. Baskı, C. I-II, Ankara 2012, s. 509 vd.

ilişkin bir kararın tek başına geçersizliğinin iddia edilmesi, hukuki yarar eksikliği nedeniyle reddedilebilecektir.⁹⁸ Ancak bu kuralında bir istisnası bulunmaktadır. Buna göre, usule ilişkin bir genel kurul kararı, tüm genel kurul kararlarını etkileyecek nitelikte ise bir başka deyişle ile, süreklilik arz edecek bir karar ise, tek başına geçersizliğinin ileri sürülmesi mümkündür⁹⁹. Örneğin, genel kurulun işleyişine ilişkin bir ana sözleşme değişikliği her ne kadar usulü ilişkin bir değişikli olsa da esas ve nihai karar halini aldığı için, tek başına iptali mümkündür¹⁰⁰.

1.3.2. Olumlu Ve Olumsuz Kararlar

Genel kurul kararlarının niteliği bakımından yapılan diğer bir ayırım, olumlu-olumsuz kararlardır. Olumlu genel kurul kararları, genel kurulda bir önerinin kabul edilmesi halinde, olumsuz kararlar ise bir önerinin reddedilmesi halinde söz konusu olacaktır. Oyların eşitliği halinde bir başka deyiş ile, bir öneriye verilen oyların kabul ve ret oranlarının eşit olması halinde de olumsuz genel kurul kararının varlığından bahsedilecektir. Bunun dışında bir önerinin kabul edilmiş sayılması için sağlanması gereken oy çokluğuna ulaşamamış olması hali de önerinin reddedilmiş sayılmasına yani olumsuz genel kurul kararının varlığına sebebiyet verecektir¹⁰¹.

Olumlu ve olumsuz genel kurul kararlarının geçersizliğinin talep edilmesi açısından bir farklılık bulunmamaktadır¹⁰².

1.3.3. Azınlık Kararları

Kural olarak genel kurulda anonim şirketlerde geçerli olan ilke oy çokluğu ilkesidir. Ancak oy çoğunluğunun sağlanması ile kararlar geçerlilik kazansa da istisnai olarak azınlık haklarının kullanılması¹⁰³ ile oy çokluğu sağlanmadan da karar alınması mümkündür¹⁰⁴.

TTK m. 411 uyarınca azlık olarak tanımlanan sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahiplerinin, azlık olarak kendilerine tanınan haklar

⁹⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 13; **Yiğit**, s. 273.

⁹⁹ **Korkut**, s. 21.

¹⁰⁰ **Yiğit**, s. 272.

¹⁰¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 14.

¹⁰² **Korkut**, s. 21.

¹⁰³ 6102 s. TTK ile çoğunluk ilkesinin olumsuz yanlarını azaltmak adına, azınlığa yeni dava hakları tanındığına dair bkz. **Tekinalp**, (Yeni), s. 329.

¹⁰⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 14; **Ulusoy, Erol/ Can, Mustafa Erdem**: Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündemin Belirlenmesi Konusundaki Yetkileri, Ankara 2014, s. 75.

sayesinde, kanunla belirtilen durumlarda (TTK m. 559/1¹⁰⁵, 486/3, 439/1, 420, 531¹⁰⁶ vb.) aldıkları kararların, bir genel kurul kararı olup olmadığı doktrinde tartışmalıdır. *İmregün ve Korkut*, azınlık kararlarının genel kurul kararları niteliğinde olmadığını belirtmiştir.¹⁰⁷ *Moroğlu* ise azınlık kararlarının yalnız azınlık pay sahiplerini değil bütün pay sahipleri ile şirket tüzel kişiliğini ve organlarını bağlayıcı karar olmaları sebebi ile genel kurul kararı niteliğinde olduğunu ifade etmektedir¹⁰⁸. Bu kararların genel kurul kararı sayılıp sayılmamasının önemi, geçersizliklerinin talep edilip edilemeyeceği ile yakından ilgilidir. Kanaatimizce, azınlık kararlarının genel kurul kararları gibi tüm pay sahiplerini bağlayıcı olması sebebiyle, azınlık kararlarının da geçersizliklerinin talep edilebilir olması gerekmektedir¹⁰⁹.

1.3.4. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulları Kararları

TTK m. 478 uyarınca, esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara, kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkı olarak imtiyaz tanınabilir. Yargıtay kararları ve doktrinde, imtiyazların müktesep hak olarak değerlendirilemeyeceği görüşü hâkimdir. Konu ile ilgili olarak Yargıtay 11. HD.'nin 06.10.1977 tarihli, 1977/3342 E. Ve 1977/4123 K. sayılı kararında, mevcut kar dağıtım sırası ve önceliğinin değiştirilmesi kararının müktesep hakları ihlal ettiği gerekçesiyle açılan iptal davasında müktesep hak iddiasını reddetmiş ve ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. İlk derece mahkemesi, kararına gerekçe olarak kurucuların başlangıçta elde ettikleri ayrıcalıkları şirket ortak ve sermayesi

¹⁰⁵ Yargıtay 11. HD. 4.11.2003 tarihli, 2003/3782 E. 2003/10390 K. sayılı kararında, mahkemece, iddia, savunma ve dosya kapsamına göre, 24.08.2002 günlü genel kurul toplantısında davacı muhalefetine rağmen ibra ve tasfiye kararı alındığı, TTK'nın 338, 310 ve 381. maddeleri gereğince şirketin ibra ve tasfiye bilançosunun tasdiki ile şirketin tasfiyesine ilişkin kararların alınması sırasında esas sermayenin 1/10'unu temsil eden pay sahiplerinin muhalif olması halinde ibranın tasdik edilemeyeceği, 24.08.2002 tarihli genel kurulda alınan kararın yasanın emredici kuralına aykırı olduğu gerekçesiyle, davalı şirketin 24.08.2002 günlü genel kurulda alınan kararların iptaline karar verildiği ifade edilmiştir. (<http://www.akcan.av.tr/anonim-sirketin-tasfiyesi/>).

¹⁰⁶ Yargıtay 11. HD.'nin 2.6.2014 tarihli 2014/3669 E. 2014/10238 K. sayılı kararında, 6102 sayılı TTK'nın 531. maddesinin dava konusu olaya uygulanabilir olduğunun tartışmasız olduğunu, anılan madde uyarınca haklı sebeplerin varlığı halinde şirket sermayesinin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahiplerinin, haklı sebeplerin varlığı halinde şirketin feshine karar verilmesini isteyebileceği, mahkemece, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, pay bedellerinin karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenmesi suretiyle davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme de karar verileceği ifade edilmiştir. (<http://www.akcan.av.tr/sirketin-hakli-nedenlerle-feshi-istemi/>).

¹⁰⁷ **İmregün, Oğuz:** Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri (Menfaat İhtilafları), Ankara 1962, s. 156; **Korkut**, s. 22.

¹⁰⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 17.

¹⁰⁹ **Korkut**, s. 22.

arttıkça koruyabilmelerinin hakkaniyete ve adalete uygun düşmeyeceği ve 389. Maddenin 385. Maddeye göre özel hüküm olduğunu göstermiştir.¹¹⁰

TTK m. 454 uyarınca, genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, alacakları bir kararla onanmadıkça, kararın uygulama kabiliyeti bulunmamaktadır¹¹¹. İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu ile ilgili düzenleme yapılmasında amaç, imtiyaz tanınan pay sahipleri hakkında onların iradesi olmaksızın yapılacak değişikliklerin önüne geçmektir. Nitekim, Yargıtay 11. HD.'nin 21.10.2005 tarihli, 2004/11672 E. ve 2005/10136 K. sayılı kararında, sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararının imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca onanmasının gerektiği, bu yöndeki düzenlemenin emredici mahiyette olduğu, öte yandan, TTK m. 390 uyarınca da tescilin kurucu niteliğe haiz olduğu, sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararları anılan hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca tasdik edilinceye kadar askıda olup, ancak imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca tasdik edilmekle infaz olanağı kazanacağı ifade edilmiştir.¹¹²

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, genel kurul kararlarını onay yetkisinin kararlar üzerindeki etkisinin ne olduğuna dair 6102 s. TTK'da hüküm bulunmamaktadır. Bu sebepten eTTK zamanında görüşler ve Yargıtay görüşleri geçerliliklerini koruyacaktır. Bu konuda, imtiyazlı pay sahipleri kurulu onayının geçerlilik şartı ve uygulanma şartı olduğuna dair iki görüş mevcuttur. *İmregün*, sözleşme değişikliği yapılarak özel pay kategorisinin haklarının ihlal edilmesi halinde, bunun geçerli olabilmesi için, alınan genel kurul kararının aynı toplantı ve karar nisapları ile özel pay kategorisi pay sahiplerinin özel kurulunca da onaylanması gerektiğini ifade ederek imtiyazlı pay sahipleri özel kurulu onay kararının, genel kurul kararı için geçerlilik şartı olduğunu belirtmiştir¹¹³. *Moroğlu* ise, hukuken geçerli bir genel kurul kararının tam anlamıyla hüküm doğurabilmesi için bir kısım paydaşların muvafakatlerinin yahut kurul olarak karar almalarının şart koşulduğu hallerde askıda hükümsüzlüğün söz konusu olduğunu belirtmiştir. İmtiyazlı pay sahipleri tarafından onaylanmamış genel kurul kararının

¹¹⁰ **Akad, Gül:** 6102 s. TTK Uyarınca Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, İstanbul 2013, s. 5 vd.

¹¹¹ **Kirtil, Neşe:** İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısının Yapılması, DEÜHF Dergisi Özel Sayı 2005, s.79 vd.

¹¹² **Akad, s. 72.**

¹¹³ **İmregün, Oğuz:** Anonim Ortaklıklar, İstanbul 1968, s. 324.

kendileri açısından bağlayıcı olmadığını ve imtiyazlı pay sahiplerinin genel hükümlere göre tespit davası veya defî yoluyla her zaman itirazlarını ileri sürülebileceklerini ve bu tür genel kurul kararlarına karşı açılacak iptal davalarının tespit davası olarak dinlenip çözümlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.¹¹⁴ Yargıtay ise imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, genel kurul kararının uygulanmasını durdurucu etkisi olduğunu ve sadece kurul onayı eksikliği sebebiyle genel kurul kararının iptal edilemeyeceğini belirterek, çoğunlukla ikinci görüşü benimsediğini gösterir kararlar vermiştir. Buna ilişkin olarak, Yargıtay 11. HD. 21.10.2005 tarihli, 2004/11672 E. 2005/10136 K. sayılı kararında “...*Aynı Yasa'nın 389 ve 391. maddeleri hükmünce ise, sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararının imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca onanması gerekmekte olup, bu yöndeki düzenlemede emredici mahiyettedir. Öte yandan, TTK m. 390 uyarınca da tescil kurucu niteliğe haizdir. Sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararları anılan hükümler uyarınca imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca tasdik edilinceye kadar askıda olup, ancak imtiyazlı pay sahipleri genel kurulunca tasdik edilmekle infaz olanağı kazanır*” demek sureti ile kurul kararının sadece genel kurul kararının uygulanmasını durdurucu etkisi bulunduğunu kabul ettiğine dair hüküm tesis etmiştir.¹¹⁵

İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun organ niteliğini haiz olup olmadığı ve hukuki niteliği doktrinde tartışmalıdır. Doktrindeki ağırlıklı görüş, imtiyazlı pay sahipleri kurulunun esas sözleşmede imtiyazın öngörülmesiyle birlikte kendiliğinden oluşan bir iç organ olduğunu kabul etmiştir.¹¹⁶ İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun emredici olup olmadığı da tartışılmış ancak Yargıtay birçok kararında, genel kurul kararlarının gerektiğinde imtiyazlı pay sahipleri tarafından onaylanmadan geçerlilik kazanamayacağından bahisle, emredici ve zorunlu olduğuna hükmetmiştir. Buna ilişkin olarak, Yargıtay 11. HD.'nin 5.5.1975 tarihli, 1975/1516 E. 1975/3138 K. sayılı kararında, yasa koyucu üstün pay sahiplerinin, sermayenin arttırılmasıyla yapılacak değişikliklerle haklarının ihlal edilmesi durumunda, bu tür pay sahiplerinin yapacakları özel toplantıda bu hususta karar vermelerini öngördüğünü, özel kurul kararı olmadıkça, genel kurulun sermaye artırımına ilişkin kararının hüküm doğurmayacağını belirterek, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun onayının zorunlu olduğuna hükmetmiştir.¹¹⁷

¹¹⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 34 vd.

¹¹⁵ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2004-11672.htm>.

¹¹⁶ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 1207; **Örnek, Mustafa Yiğit**: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012, s. 45 vd.; **Akad**, s. 26.

¹¹⁷ **Akad**, s. 26 vd.

Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin 5. maddesinde, imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun, toplantı çeşitleri başlığı altında sayılması da netice olarak bu kurulun özel bir tür genel kurul olduğunun kabul edildiğini göstermektedir.¹¹⁸

TTK m. 478 hükmü incelendiğinde, birbirinden farklı imtiyazların olduğu tespit edilecektir. Dolayısıyla her bir imtiyazlı pay sahibi, ancak kendi imtiyazlarına ilişkin özel kurul toplantısına katılma hakkına sahiptir¹¹⁹.

TTK m. 454/2'de imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunun toplantıya çağrı usulü düzenlenmiştir. Buna göre, yönetim kurulu, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurulu toplantıya çağırır. Aksi hâlde, her bir imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir. Hükmün gerekçesinde yönetim kuruluna belli sürelerle uyararak özel kurulu toplantıya çağırma zorunluğu getirilmekle birlikte bunun yanında yönetim kurulunun bu görevi yerine getirmemesi halinde, her bir imtiyaz sahibine çağrı için mahkemeye başvurma hakkı da tanınarak özel kurulun toplantıya çağrılmaması tehlikesini ortadan kaldırıldığı ifade edilmiştir. Ancak imtiyaz sahibinin bu hakkı da süre ile sınırlıdır. Nitekim Yargıtay 11. HD.'nin 21.6.2013 tarihli, 2013/4301 E. 2013/13049 K. numaralı kararında imtiyazlı pay sahiplerinin bu haklarını süresi içinde kullanmaları gerektiği, aksi takdirde hak kaybının kabulünün gerektiğine dair hüküm tesis etmiştir¹²⁰.

TTK m. 454/3 hükmünde de imtiyazlı pay sahipleri toplantısında karar alma usulü düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanır ve toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla karar alır. İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa karar gerekçeli bir tutanakla belirtilir. Tutanağın on gün içinde şirket yönetim kuruluna teslimi zorunludur. Tutanakla birlikte, genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy verenlerin, en az nisabı oluşturan sayıda imzalarını içeren liste ile bu maddenin sekizinci fıkrası hükmü gereği açılacak dava için geçerli olmak üzere ortak bir tebligat adresi de yönetim kuruluna verilir. Tutanak, birlikte verilen bilgilerle beraber tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan

¹¹⁸ Akad, s. 28.

¹¹⁹ Kırtıl, s. 80.

¹²⁰ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2013-4301.htm>

edilir. Bu hükümdeki şartlara uyulmadığı takdirde özel kurul kararı alınmamış sayılır. Bu hükümde sayılan şartların yanında, kararın geçerli olabilmesi için TTK m. 545/6'da belirtildiği üzere toplantıda bakanlık temsilcisi de hazır bulunmalı ve tutanağı imzalamalıdır.

2. Genel Kurul Toplantılarına Hazırlık İşlemleri

2.1. Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması

Bir genel kurul kararının geçerli olabilmesinin ilk şartı, tüm pay sahiplerinin kanunda ve esas sözleşmede gösterilen şekilde toplantıya davet edilmesidir¹²¹. Yargıtay da birçok kararında bir genel kurul kararının varlığı için usulüne uygun davet yapılmış olmasını bir zorunluluk olarak öngörmüştür¹²². Buna ilişkin olarak, Yargıtay 11. HD.'nin 19.10.1982 tarihli, 1982/3800 E. 1982/3992 K. sayılı kararında; anonim şirketlerde genel kurulun toplantıya ne şekilde ve hangi merasime tabi olarak çağrı yapılacağına TTK m. 368'de düzenlendiği, emredici nitelikte olan bu madde hükmüne göre, usulüne uygun bir çağrının kabul edilebilmesi için asgari iki şartın gerçekleşmesi gerektiği, bunların, toplantıya davetin TTK m. 37'de anılan Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmesi ayrıca bütün nama yazılı pay sahipleri ve varsa şirkette önceden hamile yazılı pay senetlerini ibraz ederek ikametgâhlarını bildiren diğer ortaklara, taahhütlü mektupla bildirme koşulları olduğu, bu iki koşuldan hiçbiri veya biri tam olarak yerine getirilmemişse ortada yasaya ve usulüne uygun bir genel kurul daveti olmadığı gibi, bu şekilde toplanan bir genel kurulun varlığından da söz edilemeyeceği ifade edilmiştir.¹²³ Bu durumun tek istisnası TTK m. 416 hükmünde öngörülen çağrısız genel kuruldur.

Boztosun, genel kurulun toplantıya çağırılmasına ilişkin hükmün amacının pay sahiplerinin toplantıya katılmasının sağlanması değil, pay sahiplerinin genel kurul toplantısından haberdar edilmesi olarak ifade etmiş ve bu hükmün emredici nitelikte olsa da kamu düzenine ilişkin bir hüküm olmadığını belirtmiştir¹²⁴.

Genel kurul toplantısına çağrının şekli TTK m. 414'de düzenlenmiştir. Çağrı, kanun ve esas sözleşmeye göre yetkili organ veya kişiler tarafından tüm pay sahiplerine veya temsilcilerine gönderilen ve toplantının yerini, zamanını, gündemini ve katılma koşullarını

¹²¹ **Dal**, s. 666; **Boztosun, Ayşe Odman**: Anonim Şirkette Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları, C. I, İstanbul 2007, s. 382 vd.

¹²² **Bahtiyar/ Hamamcıoğlu**, (Toplantılar), s. 37; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 66;

¹²³ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1982-3800.htm>.; Aynı yönde bkz. Yargıtay 11. HD.'nin 15.02.1999 tarihli, 1998/9105 E. ve 1999/801 K. sayılı kararı (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1998-9105.htm>).

¹²⁴ **Boztosun**, s. 369. Ancak farklı yönde Yargıtay kararı da mevcuttur. Ayrıntılı bilgi için bkz. dn. 4.

içeren ilan ve/veya mektup şeklinde yazılı bir irade beyanıdır¹²⁵. Bu irade beyanı veya bildirim, pay sahiplerine ya da temsilcilerine yöneltilmesinin hukuken zorunlu olduğu, ancak onlara ulaşmış olması veya ulaştığının belgelenmesinin gerekmediği kabul edilmektedir¹²⁶. TTK m. 414 hükmü, eTTK m. 368 ile büyük benzerlik taşımakla birlikte, çağrının şirketin internet sitesinde yayımlanacak bir ilanla da yapılması zorunluluğu getirilmesi bir yeniliktir. İnternet sitesine konacak çağrı ilanı, çağrının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmasına alternatif olarak değil, gazetede ilanla birlikte yerine getirilmesi gereken zorunlu bir unsurdur. İnternet sitesine konulacak çağrı ilanı da, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacak ilana paralel olarak, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere toplantı tarihinden en az iki hafta önce siteye konmalıdır.

Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 10. maddesinin 3. fıkrasında çağrısı yapılan ilk toplantıda nisabın temin edilememesi halinde, genel kurulun aynı usulle yeniden toplantıya çağrılacağı, ilk toplantının ilan metnine, nisabın sağlanamaması halinde yapılacak ikinci toplantının çağrısına dair konulan hükümlerin geçersiz olacağı belirtilerek kanunda bulunmayan bir konu netleştirilmiştir. Yargıtay 11. HD. 22.10.1982 tarihli ve 1982/3370 E. ve 1982/4077 K. sayılı kararında, kanun veya ana sözleşmeye aykırı olarak yapılan davet üzerine toplanan genel kurulda alınan bütün kararların hükümsüz ve geçersiz olduğu, böyle bir toplantıda alınan kararların yoklukla malul olduğunun tespitini, her ortağın mahkemeden isteyebileceği ifade edilmiştir.¹²⁷

2.2. Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Yetkili Olanlar

6102 s. TTK genel kurulu toplantıya çağıracaklar konusunda birçok yenilik getirmiştir. Bunlardan ilki, denetçilerin şirketler hukukunda zorunlu organ olma vasfını kaybetmesi neticesinde genel kurulu toplantıya çağırma vasfını da kaybetmesidir.¹²⁸ Diğer bir yenilik ise azlığın çağrı yetkisinin etkin hale getirilmesidir. Son olarak bazı koşullarda pay sahiplerine

¹²⁵ **Saka, Zafer:** Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, İstanbul 2004, s. 65. Yazar, çağrının bir hukuki işlem olduğu belirtilmiştir.

¹²⁶ **Özer,** s. 83.

¹²⁷ (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1982-3370.htm>).

¹²⁸ **Kendigelen,** (Tespitler), s. 264.

genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi tanınmış olması da eski kanun zamanı ile yaratılan bir farklılık olarak karşımıza çıkmaktadır¹²⁹.

Kanunda genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili olanlar, numerus clausus olarak sayılmıştır. Genel kurulun toplantı sırasında bir sonraki genel kurul için kendisini toplantıya çağırma yetkisi bulunmadığı gibi mevcut toplantıda ilerideki bir tarihte çağrısız olarak toplanma kararı alması da mümkün değildir¹³⁰.

Aşağıda genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili kişilerden, yönetim kurulu, pay sahibi, azınlık ve tasfiye memurları, iflas idaresi, kayyım hakkında bilgi verilecektir.

2.2.1. Yönetim Kurulu

Genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi kural olarak yönetim kurulundadır¹³¹. Yönetim kurulu bu yetkisini kurul halinde bir karar alarak kullanması gerekmektedir¹³². Yönetim kurulunun bu yetkisi aynı zamanda bir görev olduğu için, zamanı gelmesine rağmen veya ihtiyaç olmasına rağmen toplantıya çağırılmaz ise yönetim kurulunun sorumluluğu gündeme gelecektir¹³³.

Kural olarak görev süresi biten yönetim kurulunun yetkileri sona erse de TTK m. 410 hükmü ile görev süresi biten yönetim kurulunun, genel kurulu toplantıya çağırabileceği hüküm altına alınmıştır.¹³⁴ Bu sayede şirketin devamlılığı sağlanmış olmakta, uygulamada sıklıkla karşılaşılan genel kurulun toplantıya çağrılmaması, toplanamaması ve dolayısı ile şirketin

¹²⁹ **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıklar), s. 481; **Narbay, Şafak**: TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi Hukuki Perspektifler Dergisi 2006, S. 7, s. 168 vd.

¹³⁰ **Tekinalp**, (Yeni), s. 304; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 759. Yazar, esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, kanunda belirtilenler dışında kimseye genel kurulu toplantıya çağırma yetkisinin tanınamayacağını belirtmiştir. Ancak **Pulaşlı**, s.762'de Tekinalp ile farklı görüşte olup, genel kurulun toplantı sırasında bir sonraki toplantı için çağrı yapmasında sakınca bulunmadığını belirtmiştir.; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 89. Yazar, yönetim ve/veya temsil yetkisinin devrinin yapılması halinde, yetkiyi devralan kimselere ayrıca esas sözleşme ile genel kurulu toplantıya çağırma yetkisinin de verilebileceğini belirtmiştir.

¹³¹ **Azarkan, Necat**: Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarını Kim Yönetir?, DÜHFD 2012-2013, C. 17-18, S. 26-27-28-29, s. 71 vd.

¹³² **Şener, Oruç Hami**, s. 443; **Yavuz, Mustafa**: Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarına Çağrı (Çağrı), Yaklaşım Dergisi, Mayıs 2011, S. 221, s. 74 vd; Kurul halinde karar alınmaması durumunda ayrıntılı bilgi için bkz. s. 69 vd.

¹³³ **Narbay**, s. 169; **Yavuz**, (Çağrı), s. 74.

¹³⁴ **Tekinalp, Ünal / Çamoğlu, Ersin**: Açıklamalı, Notlu ve Karşılaştırmalı Türk Ticaret Kanunu Ticari Mevzuat ve İkincil Düzenlemeler, İstanbul 2014, s. 201; **Eriş**, s. 2758; **Narbay**, s.169 vd. Yazar, 6102 s. TTK ile de kesinliğe kavuşturulmayan, seçimi hakkındaki genel kurul kararı geçersiz olan yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya davetinin sonucu hakkında ayrıntılı incelemede bulunmuştur. Yazar, s. 172'de bu durumda geçersiz karar ile atanmış yönetim kurullarının sicile tescil edilmiş olup olmamasına göre ikili bir değerlendirmede bulunmuştur.

organsız kalması sorununa çözüm bulunmuştur.¹³⁵ eTTK döneminde, bu konu hakkında açık bir hüküm bulunmadığından görev süresi dolan yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırıp çağıramayacağı ile ilgili farklı görüşler ileri sürülüyordu. Yargıtay, yönetim kurulunun genel kurulu yalnızca organ boşluğunu doldurmak amacı ile toplantıya çağırabileceğini ve gündemin de bu çerçevede düzenlenmesi gerektiğini ifade ediyordu. 6102 s. TTK m. 410 hükmü ile birlikte bu sınırlama ortadan kalkmıştır. Bahse konu hüküm dikkate alındığında yönetim kurulunun çağrı yetkisinde herhangi bir kısıtlama olmadığı açıktır.¹³⁶

Yönetim kurulunun, şirketin tasfiyeye girmesi halinde de görevleri devam ettiği için, genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi de devam etmektedir.¹³⁷

2.2.2. Pay Sahibi

TTK m. 410/2 hükmü ile eTTK zamanında olmayan bir imkân getirilmiştir. Söz konusu hükme göre, yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir. Mahkemenin kararı kesindir. Bu hükmün getiriliş amacı TTK Adalet Komisyonu Raporu'nda açıklanmıştır. Raporda yönetim kurulunun özellikle gruplar arasındaki uyuşmazlık ve çekişme dolayısıyla toplanamaması, üye eksikliğinden veya bazı azlık haklarının kötüye kullanılması dolayısıyla toplantı nisabının gerçekleşmemesi ihtimaline ve toptan istifa yahut kaza gibi nedenlerle yönetim kurulunun mevcut olmaması hallerine karşılık bir önlem olarak ihdas edildiği belirtilmiştir.

Bunun dışında bu hükmün aynı zamanda organ yokluğuna da çözüm getireceği eklenmiştir. Fakat bu hükmün pay sahipleri tarafından kötüye kullanılmasını önlemek için de bu hakkın kullanılması şekil şartına tabi tutulmuştur. TTK m. 410 hükmüne göre pay sahibi ancak mahkeme izni ile bu hakkını kullanabilecektir. Mahkemenin konu hakkında verdiği karar kesin hüküm niteliğindedir. Yargıtay 11. HD.'nin vermiş olduğu 1.7.2014 tarihli, 2014/8014 E. 2014/12619 K. sayılı kararında da, davanın anonim şirketin genel kurulunun toplantıya çağırılmasına izin istemine dair olup, mahkemece verilen kararın kesin nitelikte olduğu ifade edilmiştir.¹³⁸

¹³⁵ Ulusoy / Can, s. 76.

¹³⁶ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), (Ortaklıklar), s. 482.

¹³⁷ Ulusoy / Can, s. 77.

¹³⁸ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2014-8014.htm>.

Mahkeme özellikle kanunda sayılan hallerin mevcut olup olmadığına dikkat etmelidir. Zira tek bir pay sahibine tanınan genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi sadece, yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarının varlığına özgülenmiştir¹³⁹. Pay sahibi tarafından yapılacak başvurularda mahkemenin yalnızca kanunda sayılan hallerin mevcut olup olmadığını incelemekle yetinmesi ve ayrıca toplantının gerekli olup olmadığı konusunda bir değerlendirmede bulunmaması gerekir. Bu nedenle yalnızca yönetim kurulunun işlevselliğini yitirmiş olma ön şartının gerçekleşip gerçekleşmediği incelenmeli, bu şart yerine geldiyse ayrıca pay sahibinin toplantı için haklı bir gerekçe gösterip göstermediği veya toplantı için gösterilen gerekçenin haklı olup olmadığı incelenmemelidir.¹⁴⁰

TTK m. 410 hükmü kapsamında toplanacak genel kurul toplantısının gündemi konusunda kanunda herhangi bir sınırlama yapılmamış olmakla beraber yönetim kurulunun işlevselliğini kaybetmesinden dolayı TTK'nın ilgili emredici hükümleri gereği bazı hususların görüşülüp karara bağlanması mümkün değildir. Hangi hususların bu genel kurul toplantısının gündemi olup olamayacağı noktasında TTK'nın ilgili hükümlerinin gözetilmesi gerekmektedir. Örneğin TTK m. 410/2 kapsamında yapılacak bir genel kurul toplantısında olağan gündem maddesi olarak belirlenen önceki yıla ait yönetim kurulu faaliyet raporunun okunması ve müzakeresi, bilanço ve kar – zarar hesaplarının okunması ile kar dağıtım konularının müzakeresi yapılamaz. Çünkü bu konuların müzakere edilebilmesi yönetim kurulunun görevini yerine getirebilmesine bağlıdır.¹⁴¹ *Tekinalp*, TTK m. 410/2 hükmünün, yapılmamış olağan genel kurullar, esas sözleşme değişiklikleri ve olağanüstü çağrılar için kullanılamayacağını, çünkü pay sahibinin ne finansal tabloları ne de esas sözleşme değişikliği tasarısını hazırlama yetkisi bulunmadığını ifade etmektedir.¹⁴²

2.2.3. Azınlık

Azınlığın genel kurulu toplantıya davet etmesine ilişkin düzenleme TTK m. 411'de yer almaktadır. Buna göre, azınlık ilk önce yönetim kurulundan gerektirici sebepleri ve gündemi de göstererek genel kurulu toplantıya çağırmasını isteyecektir. 6762 s. TTK zamanında olduğu gibi 6102 s. TTK'da da azlığın doğrudan genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi

¹³⁹ *Tekinalp*, (Yeni), s. 304.

¹⁴⁰ **Kaya, Mustafa İsmail:** Anonim Şirkette Tek Bir Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırması (Tek Bir Pay Sahibi), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Ankara 2015, s. 430.

¹⁴¹ **Kaya**, (Tek Bir Pay Sahibi), s. 427 vd.

¹⁴² *Tekinalp*, (Yeni), s. 304 vd.

bulunmamaktadır. Yargıtay 11. HD.'nin konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 9.11.2004 tarihli, 2004/1883 E. ve 2004/11064 K. sayılı kararında, şirket azınlığının genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırma hususunda yetki talebinde bulunabilmesi için öncelikle ve sırasıyla yönetim kuruluna ve denetçilere başvuruda bulunması gerektiği ifade edilmiştir.¹⁴³

TTK m. 411/3'3 göre azınlığın yönetim kuruluna çağırma noter aracılığı ile yapması gerekmektedir. Bu şekil şartının sebebi gerekçede, "Uygulamada çağrı için yönetim kuruluna başvurulup başvurulmadığı ve başvuru tarihi sorun yaratmakta, bu konu da mahkemenin izni yönünden sorun doğurmaktadır. Çünkü mahkemenin izin verebilmesi için yönetim kuruluna başvuru yolunun tüketilmiş olması gerekir. Ayrıca yönetim kurulunun cevap vermekte gecikmiş olması da mahkemenin izni bakımından önem taşır. Bu sebeple, Tasarıda çağrı ve gündeme madde konulması talebinin noter aracılığıyla yapılması zorunluluğu getirilmiştir" şeklinde açıklanmıştır.

Azınlık pay sahipleri ayrıca hâlihazırda toplanacak genel kurul gündemine madde eklenmesi talebinde de bulunabilir.¹⁴⁴ Ancak bu talep çağrı ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce yönetim kuruluna ulaşmış olmalıdır. Gündeme madde konulması istemi de noter aracılığı ile yapılmalıdır.¹⁴⁵

TTK m. 411/4 gereğince, yönetim kurulu çağırma kabul ettiği takdirde, genel kurul en geç kırkbeş gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağrılır; aksi hâlde çağrı istem sahiplerince yapılır. Görüleceği üzere yönetim kurulu bir kez istemi kabul ettiği takdirde artık genel kurulu kendisi toplantıya çağırmasa dahi azınlık pay sahipleri tek başlarına genel kurulu toplantıya çağırabilmektedir. Ancak bu durum doktrinde, azlığın genel kurulu toplantıya çağırma için gerekli bilgi ve belgeye sahip olmasının yönetim kurulu tarafından engelleneceği gerekçesi ile eleştirilmektedir.¹⁴⁶

Yönetim kurulu, azınlık pay sahiplerinin istemini reddeder veya bu isteme yedi iş günü içinde cevap vermez ise azınlık pay sahiplerinin mahkemeye başvurma hakları da bulunmaktadır.¹⁴⁷ Mahkeme toplantıya gerek görürse, gündemi düzenlemek ve Kanun

¹⁴³ (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2004-1883.htm>).

¹⁴⁴ **Tekinalp**, (Yeni), s. 307.

¹⁴⁵ **Karahan / Huysal**, s. 504.

¹⁴⁶ **Narbay**, s. 177.

¹⁴⁷ Yargıtay 11. HD. 14.12.2004 tarihli, 2004/13707 E. 2004/12373 K. sayılı kararında, davacılar vekillerinin asıl ve birleşen davalarda, müvekkillerinin davalı anonim şirket ortağı olduklarını, şirketin olağanüstü genel kurul toplantısının yapılması yönündeki davacılar ihtarına yönetim kurulu tarafından olumsuz yanıt verildiğini, denetim

hükümleri uyarınca çağrışı yapmak üzere bir kayyım atar. Ancak doktrinde TTK m. 411/4 hükmü ile azınlığı doğrudan genel kurula davet hakkı tanınırken, TTK m. 412’de azınlığa doğrudan davet hakkı tanınmaması, kayyım aracılığı toplantıya davetin zaman kaybına sebebiyet vereceğı gerekçesi ile eleştirilmiştir.¹⁴⁸

Anonim şirketlerde, genel kurulu toplantıya davet etme yetkisi kural olarak organ sıfatıyla yönetim kuruluna aittir. Belirli koşullarda ise pay sahiplerinin ve azınlığın da davet yetkisi bulunduğu kanunda düzenlenmiştir. Ancak yönetim kurulunun organ sıfatı ile davet yetkisini kullanılması ile pay sahibi ve azınlığın davet yetkisi arasında sorumluluk açısından bir fark bulunduğunu belirtmek gerekmektedir. Zira yönetim kurulu için, genel kurulu toplantıya davet bir yetki olmakla birlikte aynı zamanda bir görevdir ve bu sebeple de genel kurulu toplantıya davet etmemesi halinde veya genel kurulun geç toplanmasına sebebiyet vermesi halinde, şirket veya üçüncü kişiler bir zarara uğramışlar ise bu zararın, tazmin edilmesi gündeme gelecektir. Ancak pay sahibi ve azlık için böyle bir sorumluluğun ortaya çıkması mümkün değildir. Zira pay sahibi ve azlık için toplantıya davet görev değil sadece bir haktır¹⁴⁹.

2.2.4. Tasfiye Memurları, İflas İdaresi, Kayyım

TTK m. 410 hükmünde, görevleri ile ilgili konularda tasfiye memurlarının da genel kurulu toplantıya çağırabileceğı belirtilmiştir.¹⁵⁰ TTK m. 410 hükmünün gerekçesinde de tasfiye halinde de yetkinin yönetim kurulunda olduğu, tasfiye memurlarının sadece görevleri ile ilgili konular dolayısıyla genel kurulu toplantıya çağırabilecekleri açıklanmıştır.

İİK m. 226 uyarınca, müflis şirketin yasal temsilcisi iflas idaresi olduğu için, genel kurul davetini yapmaya da iflas idaresi yetkilidir.¹⁵¹

kuruluna gönderilen ihtarnameye ise bir yanıt verilmediğini ileri sürerek, davalı anonim şirketin olağanüstü genel kurulunun ekli gündemle toplanması yönünde davacılar yetki verilmesini talep ve dava ettiklerini, davacıların şirket sermayesinin en az onda biri değerinde paya sahip olduklarını, davacı tarafın 01.09.2004 günlü ihtarname ile Çamsan A.Ş. yönetim kurulundan olağanüstü genel kurul kararı alınmasını ve yönetim ve denetim kurallarının birikimli oy esaslarına göre belirlenmesini talep ettiklerini, yönetim kurulu tarafından bu talebin reddedildiğini, bunun üzerine davacılar tarafından 13.09.2004 günlü ihtar ile olağanüstü genel kurul kararı alınmasını talep ettikleri denetim kurulunun da bu konuda cevap vermediğini, dava açmak için ön koşulların yerine getirildiğı gerekçesiyle, TTK. m. 367 ve 356 maddeleri gereğince Çamsan Ağaç San. A.Ş.’nin olağanüstü genel kurulunun hükümde yazılı gündemle toplanması hususunda davacılar yetki verilmesine ilişkin mahkeme kararının yasaya uygun olduğunu belirtmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2004-13707.htm>)

¹⁴⁸ Narbay, s. 179.

¹⁴⁹ Karshoğlu, s. 173.

¹⁵⁰ Narbay, s. 180. Yazar, bu hükmü anonim şirketin iflastan başka bir nedenle tasfiyeye girmesi olarak anlamamız gerektiğini ifade etmektedir. Zira aşağıda açıklayacağımız üzere iflas halinde yetki tamamen iflas idaresine geçmektedir.

¹⁵¹ Narbay, s. 180.

Genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olanlar arasında kayyım da yer almaktadır. TMK m. 427/4 uyarınca, mahkeme tarafından şirkete bir veya daha fazla yönetim kayyımını tayin edilebilir ve bu halde kayyım işlevlerini üstlenmiş olduğu organa ait olan çağrı yetkisini de kullanabilir.¹⁵²

2.3. Genel Kurulun Gündeminin Belirlenmesi ve Gündeme Bağlılık İlkesi

Genel kurulun, toplantı türü fark etmeksizin önceden belirlenmiş ve ilan edilmiş bir gündem bağlamında toplanması gerekmektedir.¹⁵³ Gündem genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirlenir. Genel kurul kararlarının toplantıya katılmayan pay sahipleri açısından da bağlayıcı olması sebebiyle hem gündemin önceden bilinebilir olması gerekmekte hem de bu gerekliliğin bir diğer uzantısı olarak toplantı sırasında da önceden belirlenmiş olan gündemdeki konular dışında müzakere yapılamaması ve karar alınmaması gerekmektedir.¹⁵⁴ *Karshoğlu*, gündemde yer almayan hususlarda bir genel kurul kararı alınamayacağı kuralına karşılık, gündemde olmayan hususların karara esas teşkil etmeden yalnızca görüşülmesinin mümkün olup olmadığının tartışmalı olduğunu, genellikle gündemde madde olmayan hususlarda karar alınmadan görüşme yapılabileceğinin kabul edildiğini belirtmiştir.¹⁵⁵

TTK m. 409'da, olağan genel kurul gündeminde yer alması gereken hususlar belirtilse de aynı hükümde gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere yapılır demek suretiyle, olağan genel kurul gündemine başkaca konular eklenmesine izin verilmiştir. Olağanüstü genel kurul toplantılarında ise zaten gündem gerektirici sebepler doğrultusundan belirlenecektir¹⁵⁶.

Gündeme bağlılık ilkesi¹⁵⁷ esas olarak, pay sahiplerinin genel kurul toplantısında görülecek ve karara bağlanacak konularda bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadır¹⁵⁸. Bu sebeple gündem, şirket işlerine ilişkin esaslı bilgisi olmayan pay sahipleri için dahi anlaşılabilir olmalıdır.¹⁵⁹ Bunun dışında pay sahiplerinin toplantıya katılıp katılmama konusunda karar

¹⁵² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 91; **Narbay**, s. 181; **Soykan**, s. 265 vd.

¹⁵³ **Tekinalp**, (Yeni), s. 306.

¹⁵⁴ **Boran, Tuğba**: Eski Türk Ticaret Kanunu İle Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Ortaklıkların Genel Kurulu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011, s. 98; **Memişoğlu, Özgür**: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları, Legal Hukuk Dergisi 2014, S. 133, s. 45 vd.

¹⁵⁵ **Karshoğlu**, s. 199.

¹⁵⁶ **Karahan/ Huysal**, s. 505; **Bahtiyar/ Hamamcıoğlu**, (Toplantılar), s. 25.

¹⁵⁷ **Moroğlu**, s. 151. Yazar, gündeme bağlılık ilkesinin sadece pay sahiplerinin haklarını koruyucu nitelikte olması sebebiyle, nispi emredici karakterde olduğunu belirtmiştir.

¹⁵⁸ **Memişoğlu**, s. 48.

¹⁵⁹ **Karahan/ Huysal**, s. 506; **Yiğit**, s. 102; **Özer**, s. 122. Yazar, gündemin yeterinde açık olmaması ihtimalinde, toplantı başkanının gündem maddesini, toplantıya katılmayan pay sahiplerinin lehine olarak gerektiğince dar yorumlaması gerektiğini belirtmiştir.

vermelerini, toplantıya katılacak olanların toplantıya ilişkin gerekli hazırlığı yapmalarını ve toplantıya katılmayanların ise gündemde yer alan konuların görüşülerek karara bağlanması sonucunda menfaatlerinin olası ihlal edilme durumlarını öngörmelerini hedefler.¹⁶⁰

Ancak gündeme bağlılık ilkesinin de istisnaları bulunmaktadır¹⁶¹. İlk istisna olarak, TTK m. 364 uyarınca, haklı sebeplerin varlığı halinde gündemde madde bulunmasa dahi yönetim kurulu üyelerinin görevden alınabilmeleri gösterilebilir. Doktrinde haklı sebep kavramı, uygulamada belirsizliğe sebep olması gerekçesiyle eleştirilmektedir¹⁶². *Bahtiyar*, haklı nedenlerin olup olmasının gündem dışı karar alabilmenin değil, görevden alma nedeniyle ortaklığın sorumlu tutulmasının bir şartı olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir¹⁶³. Gerekçede ise haklı sebeplere örnek olarak sadece, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin m. 25/1-ç’de yer alan sebepler gösterilmiştir. Ancak TTK m. 413/2’de yönetim kurulu üyelerinin gündemde yer almasa dahi görevden alınmaları imkânı veren bir düzenleme daha yer almaktadır. Buna göre, ilgili maddeye göre yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yeniden seçimleri finansal tabloların müzakereleri ile ilgili sayılmaktadır. 6102 s. Kanun ile eklenen ilgili hükmün ikinci fıkrası sayesinde genel kurul yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun ortaya koyduğu sonuçlardan memnun kalmamışsa yönetim kurulunu değiştirebilecektir.¹⁶⁴

TTK m. 420/1’de bu ilkenin diğer bir istisna niteliğindeki uygulaması daha yer almaktadır. Buna göre, finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların, azınlık istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılması mümkündür.¹⁶⁵

TTK m. 438 vd. da ayrıntılı şekilde düzenlenen hüküm ile, her pay sahibinin, pay sahipliği haklarını kullanılabilmesi için, gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmış olması şartına bağlı olarak, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile genel kuruldan isteyebilme imkânı

¹⁶⁰**Yayla, Ümit:** Anonim Ortaklık Genel Kurulları - Elektronik Genel Kurullar Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca, İstanbul 2013, s. 87.

¹⁶¹**Özer,** s. 122. Yazar, 6762 s. kanun zamanında ise bu ilkenin kanunda açıkça düzenlenen sadece iki tane istisnasının bulunduğunu, bunların, özel denetçi talebi ve bilanço görüşmelerinin ertelenmesi talebi olduğunu belirtmiştir.

¹⁶² Bu istisna ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. **Bahtiyar/ Hamamcıoğlu,** s. 27 vd.

¹⁶³ **Bahtiyar,** s. 151.

¹⁶⁴ **Bahtiyar,** s. 150.

¹⁶⁵ **Pulaşlı,** (Şerh 1), s. 800. Yazar, bu hakkın kullanılması için azınlığın hiçbir gerekçe göstermesine gerek olmadığını belirtmiştir.

tanınmıştır. Bunun dışında pay sahibinin bilgi alma hakkı da gündeme bağlılığın bir istisnası olarak değerlendirilmektedir. TTK m. 437/2 hükmünde pay sahiplerine genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri, denetçilerden ise denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi isteyebilme hakkı tanıdığıdır¹⁶⁶

Son istisna ise daha önce açıklamış bulunduğumuz, TTK m. 559'da düzenlenen, azınlığın, kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin, şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumluluklarının kaldırılmasına ilişkin bir genel kurul toplantısında gündemde madde olmasa da esas sermayenin onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahiplerinin sulh ve ibranın onaylanmasına karşı çıkabilmeleridir.

3. Genel Kurul Toplantısının Yapılması ve Yürütülmesi

TTK m. 419/2 hükmü ile anonim şirket genel kurullarının çalışma esas ve usullerinin düzenlenmesine ilişkin iç yönerge hazırlanması zorunluluğu getirilmiştir. Söz konusu hükme göre, anonim şirket yönetim kurulu, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, asgari unsurları belirlenecek olan bir iç yönerge hazırlar ve genel kurulun onayından sonra yürürlüğe koyar. Bu iç yönerge tescil ve ilan edilir. Bunun dışında, 28 Kasım 2014 tarih, 28481 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik m. 40-43 arasında iç yönergenin hazırlanması, asgari içeriği ve uygulanmasına ilişkin kurallar yer almaktadır.

6102 s. Kanun ile gelen iç yönerge hazırlama zorunluluğu hükmü emredici niteliktedir.¹⁶⁷ Ancak, iç yönerge hazırlamanın gerekliliği doktrinde tartışılmaktadır. Zira uygulamada, şirketler sadece Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin Ek-5'de yer alan örneğe göre iç yönetmelikleri hazırlama mecburiyeti bulunduğu için, sadece şirket bilgilerine ilişkin bölümleri değiştirerek yönetmeliği aynen tescil ettirip ilan ettirmektedirler.¹⁶⁸ Oysa ki şirketler iç yönergeye hem bireysel ve azınlık haklarının güçlendirilmesine ilişkin hükümler koyabilmekte hem de iç yönergeye etkin bir genel kurulun

¹⁶⁶ **Bulut, Abdülkadir:** Anonim Şirket Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara 2014, s. 55.

¹⁶⁷ **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp),** (Ortaklıklar), s. 495.

¹⁶⁸ **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp),** (Ortaklıklar), s. 497.

oluşumuna ve özellikle pay sahiplerinin haklarına işlerlik kazandıracak hükümler de ekleyerek, genel kurulda oluşan güç boşluğunu giderici bir nitelik kazandırabilirler.¹⁶⁹

TTK m. 419 hükmünün gerekçesinde, “407. maddenin üçüncü fıkrası dolayısıyla” getirilen bir kural olduğu belirtilmiştir. Hükmün gerekçesi incelendiğinde, iç yönerge düzenlenmesi zorunluluğu, TTK m. 407/3 hükmünün, bir grup anonim şirketi genel kurul toplantısına Hükümet Komiseri (Bakanlık Temsilcisi) dâvet etmekten muaf tutması sebebiyle düzeni sağlamak için getirdiği anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte iç yönerge, TTK’nın izin verdiği durumlar dışında, ortakların genel kurula katılma, oy kullanma, dava açma, bilgi alma, inceleme ve denetleme gibi vazgeçilmez nitelikteki haklarını, toplantı başkanlığının TTK’dan kaynaklanan görev ve yetkilerini sınırlandıran veya ortadan kaldıran hükümler içeremez.¹⁷⁰

3.1. Toplantıya Katılmaya Yetkili Olanlar

3.1.1. Pay Sahibi

TTK m. 415 hükmü uyarınca, yönetim kurulu tarafından düzenlenen hazır bulunanlar listesinde¹⁷¹ adı bulunan pay sahipleri genel kurul toplantısına katılabilirler. Anonim şirketlerde pay sahipleri şirket yönetimine ancak genel kurula katılıp oy kullanmak suretiyle etkili olabilecekleri için¹⁷², bu hakları vazgeçilmez nitelikteki haklar kategorisinde yer alan haklardandır¹⁷³. Ancak pay sahiplerinin bu haklarını kullanması bir yükümlülük değildir. Bir başka deyiş ile, pay sahiplerini kimse oy kullanmaya zorlayamaz¹⁷⁴. Nitekim TTK m. 447 hükmünde de bu hakkın ihlaline ilişkin bir genel kurul kararının yaptırım olarak butlana tabi olduğu belirtilmiştir.

Genel kurula katılma hakkı, bünyesinde aynı zamanda, pay sahibinin öneride bulunma, soru sorup bilgi alma haklarını barındırır. Bu hakların kullanımı, sermaye payı ile doğru orantılı

¹⁶⁹ Karasu, (İlkeler), s. 210.

¹⁷⁰ Yayla, s. 2.

¹⁷¹ Teoman, Ömer: Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazirun Cetveli, İÜHF 1995-1996, C.LV, S.1 vd., s. 231 vd. Yazar, hazirun cetveli düzenlenme amacını, toplantıda hazır bulunan veya üçüncü kişiler tarafından temsil olunan pay sahiplerinin adları ve sahip oldukları ya da temsil ettikleri pay adedi hakkında diğer ortakları bilgi sahibi kılmak olarak açıklamıştır. Bunun dışında genel kurul toplantısına katılma hakkına ilişkin ileri sürülebilecek itirazların ve kararların usule uygun alınıp alınmadığının denetlenmesi açısından işlevi bulunduğunu belirtmiştir.

¹⁷² Pulaşlı, Hasan: Türk Ticaret Kanununa ve Tasarıya Göre Anonim Şirket Genel Kurullarında Oy Hakkının Kullanılması (Oy Hakkı), 2006, s. 785 vd.; Memişoğlu, s. 47; Ayan, Özge: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 428. Maddesinde Düzenlenen Organın Temsilcisi Ve Bağımsız Temsilci, GÜHFD 2012, C. XVI, S. 3, s. 1 vd.

¹⁷³ Bahtiyar / Hamamcıoğlu, (Toplantılar), s. 54; Tekinalp, (Yeni), s. 362.

¹⁷⁴ Pulaşlı, (Oy Hakkı), s. 786.

olmayıp, bir paya sahip olan ve on paya sahip olan bu haklardan eşit düzeyde yararlanma hakkına sahiptir¹⁷⁵.

Pay sahipleri açısından, sahip oldukları payların türlerine göre bir ayırım yapılarak, genel kurula katılma haklarının ispat şeklini incelemek yerinde olacaktır. TTK m. 415/3 hükmü uyarınca, hamile yazılı pay sahiplerinin genel kurul toplantısına katılma ve oy kullanma hakkına sahip olabilmesi için hamiline pay senetlerinin zilyedi olduklarını toplantı gününden en geç bir gün önce ortaklığa ispat etmeleri ve giriş kartı almaları gerekmektedir. TTK m. 415/2 hükmü uyarınca ise, senede bağlanmamış payların sahiplerinin ve nama yazılı pay senedi sahiplerinin şirket pay defterine kayıtlı olan kişiler olarak sadece kimlik göstermeleri, pay sahiplerinin tüzel kişi olması durumunda ise, temsilcilerinin vekâletname göstermeleri gerekmektedir¹⁷⁶.

3.1.2. Temsilciler

Genel kurul toplantısına pay sahiplerinin kendilerinin katılması bir zorunluluk olmayıp, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi temsilci olarak atayarak, toplantıya temsilci aracılığı ile de katılabilirler. Hatta TTK m. 425 hükmünde açıkça temsilcinin pay sahibi olmasını öngören esas sözleşme hükmünün geçersiz sayılacağı düzenlenmiştir¹⁷⁷. Ancak esas sözleşmede pay sahibini temsilcinin münferiden sadece bir temsilci ataması yönünde bir düzenleme yer alması temsil imkânını zorlaştırmayacağı için kabul edilmektedir¹⁷⁸.

Pay sahibinin genel kurula temsilci aracılığı ile katılması konusunu incelerken, temsilci türlerini sınıflandırarak konuyu açıklamak yerinde olacaktır. Bu bakımdan öncelikli olarak temsil yetkisinin kaynağına göre sınıflandırmanın incelenmesi gerekmektedir. Temsil yetkisinin kaynağına göre yapılan sınıflandırmada temsil, kanuni temsil ve iradi temsil olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.¹⁷⁹

Pay sahibi ile temsilci arasındaki ilişki bir kanun hükmüne, yargı kararına ya da idari bir karara dayanıyorsa kanuni temsil söz konusudur.¹⁸⁰ Kanuni temsilcilerin, temsil yetkisi elde

¹⁷⁵ Tekinalp, (Yeni), s. 363, Karshoğlu, s. 133.

¹⁷⁶ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 784.

¹⁷⁷ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 808. Yazar, bağlam hükümlerinin öngörüldüğü anonim şirketlerde, esas sözleşme ile temsilcilerin ancak pay sahipleri arasından seçilebileceğinin düzenlenmesinin, bağlam hükümlerinin dolanılmaması için mutlak olduğunu belirtmiştir.

¹⁷⁸ Kaya, Mustafa İsmail: Pay Sahiplerinin Anonim Şirket Genel Kurullarında Temsil Edilmesi (Temsil), BATİDER 2014, C.XXX, S. 4, s. 45 vd.

¹⁷⁹ Karamanhoğlu, Argun: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, İstanbul 2016, s. 73.

¹⁸⁰ Karamanhoğlu, s. 73.

etmesi ve temsilci sıfatlarının teşhisi için TTK'da öngörülen şartlar uygulanmayacaktır.¹⁸¹ Bu nedenle, açık temsil halinde temsil yetkisinin yazılı şekilde verilmesi zorunluluk olmayıp, temsil yetkisinin kaynağını teşkil eden resmi belgenin ibrazı yeterlidir. Kanuni temsilcilerin, iradi temsilci atamak sureti ile de genel kurul toplantısına katılmaları mümkündür. Temsil olunan pay sahibinin oy hakkından yoksun olduğu hallerde, kanuni temsilci de oy hakkından yoksun olacaktır.¹⁸²

Pay sahibinin kendisini genel kurul toplantısında temsil etmesi ve paydaşıktan kaynaklanan haklarını kullanması amacıyla bir başkasına temsil yetkisi vermesi durumunda ise iradi temsil söz konusudur.¹⁸³

Temsil konusunda diğer bir sınıflandırma temsilcinin yetkilendiriliş usulüne göre yapılmaktadır. Temsilcinin yetkilendiriliş usulüne göre yapılan sınıflandırmada temsil, açık temsil ve gizli temsil olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Temsilcinin, genel kurul toplantısına pay sahibi adına katılıp, paydaşıktan kaynaklanan haklarını pay sahibi adına kullandığını açıklaması halinde açık temsil söz konusudur. Temsilcinin, genel kurul toplantısına katılarak ilgili hakları kendi adına ve fakat temsil etmiş olduğu pay sahibi hesabına kullanması durumunda ise gizli temsil söz konusudur. Gizli temsilde, temsil ilişkisi dışarıya karşı ifşa edilmemektedir.¹⁸⁴

Temsilciye yetki verilmesinin amacına göre yapılan sınıflandırmada ise temsil, bireysel temsil ve toplu temsil ayrımına tabi olarak incelenmektedir. Söz konusu ayırımı belirleyici unsur, pay sahibinin temsilciye yetki verdiği andaki amaç ve saikidir.¹⁸⁵

Pay sahibi, kişisel talimatları doğrultusunda hareket ederek, genel kurul toplantısına katılacak ve paydaşıktan kaynaklanan haklarını kullanacak bir temsilci atama amacıyla ise ve bu saik ile hareket ediyorsa bireysel temsil söz konusudur. Bu durumda temsilci, pay sahibi tarafından bizzat belirlenir. Adi temsilci ve tevdi eden temsilcisi bireysel temsilin alt türlerini oluşturmaktadır.¹⁸⁶

¹⁸¹ **Arslanlı**, (Umumi Heyet), s. 227.

¹⁸² **Karamanhoğlu**, s. 74. vd.; Kanuni temsilcilerin birden fazla olması halinde, bunların temsil yetkisini birlikte kullanıp kullanamayacakları konusunda doktrindeki görüşler için bkz. **Karamanhoğlu**, s. 76. vd.

¹⁸³ **Karamanhoğlu**, s. 91.

¹⁸⁴ **Karamanhoğlu**, s. 91 vd; Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. **Karamanhoğlu**, s. 92. vd.

¹⁸⁵ **Karamanhoğlu**, s. 96.

¹⁸⁶ **Karamanhoğlu**, s. 98.

Adi temsilci, bizzat pay sahibi tarafından yetkilendirilmek suretiyle temsilci sıfatı kazanan, pay sahibinin talimatları ile hareket eden ve bu doğrultuda genel kurul toplantısına katılıp, ilgili hakları kullanan temsilcidir.¹⁸⁷

Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik m. 18/2 hükmü gereğince, gerçek veya tüzel kişi pay sahiplerini temsilen genel kurula katılacakların ayrıca temsil belgelerini de ibraz etmeleri zorunludur. Ancak temsil yetkisinin verilmiş şekli ile ilgili TTK m. 426/1’de ve Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük Ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkındaki Yönetmeliğin m. 18/7’de birbiri ile çelişen kurallar yer almaktadır. TTK m. 426/1’e göre, temsilcinin genel kurula katılabilmesi için sadece yazılı olarak yetkilendirilmesi yeterli iken, Yönetmelik hükmünde kanuna aykırı olarak, vekâletnamenin noter onaylı şekilde düzenlenmesi veya noter onaylı olmayan vekâletnamelerde noter huzurunda düzenlenmiş imza beyanının eklenmesi gerekeceği düzenlenmiştir¹⁸⁸.

TTK m. 427/1 hükmü ile temsilcinin pay sahibinin talimatlarına uyma yükümlülüğü açıkça düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre, katılma haklarını temsilci olarak kullanan kişi, temsil edilenin talimatına uyar. Ancak ilgili hükmün devamında, temsilcinin pay sahibinin talimatına aykırı hareket etmesi ihtimalinde kullanılan oyun geçersiz sayılmayacağı belirtilmiştir. Hükmün gerekçesinde ise, talimatın vekâlet sözleşmesinin iç ilişkisine ait kurum olduğu ve oyu ve dolayısıyla genel kurul kararını geçersiz kılamayacağı açıklanmıştır. Ancak elbette talimata aykırılık durumunda pay sahibinin temsilciye karşı hakları saklıdır.

Tevdi eden temsilcisi ise, “kendisine hukuki ilişki kapsamında tevdi edilmiş bulunan pay ve pay senetlerinden doğan katılma ve oy haklarını bu bağlamda verilen özel yetki uyarınca genel kurulda kullanan kişidir.”¹⁸⁹ Tevdi eden, tevdi ettiği veya inancılı işlem ile devrettiği pay senetlerinden doğan haklarını aynı zamanda tevdi alanın kullanmasını istiyorsa kendisi ile bu konuda anlaşma yapması gerekmektedir. Zira pay senedinin tevdiine temel olan sözleşmeler, tevdi alana, temel ilişkiden bağımsız olarak genel kurulda temsil yetkisi vermez (intifa sözleşmeleri hariç). Bu sebeple temsil konusunda, tevdi eden ile tevdi alan arasında yazılı bir

¹⁸⁷ Çamoğlu(Poroy/Tekinalp), (Ortaklıklar), s. 489 vd.

¹⁸⁸ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 777. Yazar, yönetmelikteki düzenlemenin kanuna aykırı olduğunu ve bu sebepten uygulanmayacağını belirtmiştir.

¹⁸⁹ Çamoğlu(Poroy/Tekinalp), (Ortaklıklar), s. 490.

anlaşma olması gerekmektedir.¹⁹⁰ Adi temsilci de olduğu gibi, tevdi eden temsilcisi de pay sahibinin talimatları ile hareket etmeli ve bu doğrultuda genel kurul toplantısına katılıp, ilgili hakları kullanmalıdır.

Toplu temsil ise, birden fazla pay sahibinin, ortak hareket etme adına, temsil edilmesi için ortaya çıkmış bir temsil yapısıdır. *Karamanlıoğlu*, toplu temsili, çok sayıda pay sahibinden temsil yetkisi toplamak amacıyla, organize şekilde yürütülen, temsil yetkisinin içeriği ve hangi yönde oy kullanılacağı temsilci tarafından tek taraflı olarak hazırlanan ve ilan edilen bildirgelere dayalı temsil sistemi olarak tanımlamıştır.¹⁹¹ Toplu temsilci kurumu kendi içerisinde organ temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilci olarak ayrılmıştır.

Organ temsilcisi TTK m. 428'de düzenlenmiş olan Ticaret Kanunumuzun yeni kurumlarından biridir. *Tekinalp*, organ temsilcisini, anonim ortaklıkta yönetimin önerileri yönünde oy kullanacak kimseleri bir temsilci etrafında toplamak amacıyla yönetim tarafından pay sahiplerine tavsiye edilen kişi olarak tanımlamıştır.¹⁹² Organ temsilcisinin getiriliş amacı, yönetim kurulunun politikaları doğrultusunda, genel kurulda onun önerilerini destekleyecek bir oy gücünü gösterilen temsilci ile toplamaktır.¹⁹³

Bağımsız temsilci de organ temsilcisi gibi TTK m. 428'de düzenlenmiştir. *Tekinalp*, bağımsız temsilciyi, yönetimin önerilerinin dışındaki önerileri oluşturacak olan ve yönetim kurulu tarafından önerilip, organın temsilcisi ile birlikte ilan edecek kişi olarak tanımlamıştır.¹⁹⁴ Bağımsız temsilciye ve organ temsilcisine pay sahiplerinin talimat vermesi mümkün değildir. TTK m. 428 hükmü gereğince, yönetim tarafından pay sahiplerine organ temsilcisi önerilmesi durumunda şirketten tamamen bağımsız ve tarafsız bir kişinin de (bağımsız temsilcinin de) aynı görev için önerilmesi mecburidir.

TTK m. 428 gerekçesinde, bir bildirge ile yapacaklarını, seçilmesi için oy kullanacağı yönetim kurulu ile denetçiyi açıklayan, dağıtılacak kar payı başta olmak üzere pay sahiplerini ilgilendiren konularda önerilerini ilan eden ve bildirgesini beğenen pay sahiplerinin bu bildirge bağlamında kendisine vekâlet vermelerini isteyen kişi kurumsal temsilci olarak tanımlanmıştır. *Karamanlıoğlu* ise kurumsal temsilci kavramını, bir pay sahipliği girişiminde olan ve kazanç

¹⁹⁰ **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıklar), s. 490 vd.

¹⁹¹ **Karamanlıoğlu**, s. 105; TTK m. 428 hükmü çerçevesinde toplu temsilci kurumları halka açık anonim ortaklıklarda uygulanamaz. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Karamanlıoğlu**, s. 117 vd.

¹⁹² **Tekinalp**, (Yeni), s. 318.

¹⁹³ **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıklar), s. 490.

¹⁹⁴ **Tekinalp**, (Yeni), s. 319.

karşılığı yapılmayan, pay sahibi olsun ya da olmasın bir anonim ortaklığın genel kurul toplantısında birden çok ve belirsiz sayıda pay sahibinden temsil yetkisi toplamayı amaçlayan ve gündem maddelerine ilişkin hangi yönde oy kullanacağını bir bildirme ile ilan eden toplu temsilcilik türü şeklinde tanımlamıştır.¹⁹⁵ Kurumsal temsilci de bağımsız temsilci ve organ temsilcisinde olduğu gibi pay sahiplerinden talimat almaz.

Kurumsal temsilci genel kurulda pay sahipliğinden kaynaklanan hakları temsil etmiş olduğu pay sahibinin ad ve hesabına yapmaktadır. Kurumsal temsilcinin belirlenmesinden sonra genel kurulda bir bildirim söz konusu olacak ve bu yolla temsilcinin temsil etmiş olduğu pay sahipleri adına işlem yaptığı genel kuruldaki diğer pay sahiplerince öğrenilecektir.¹⁹⁶ Kurumsal temsilci kavramı, bir pay sahipliği girişimi olarak paydaşları örgütleme işidir. Bu bağlamda, kurumsal temsilcilik görevi profesyonel bir iş ve meslek olarak değerlendirilemeyeceği gibi ivaz karşılığında yapılamaz.¹⁹⁷

Sermaye Piyasası Kanunu m. 30/4'de, TTK m. 428'in Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında uygulanmayacağı hüküm altına alınmıştır. Söz konusu hüküm gereği, TTK'nın kurumsal ve bağımsız temsilci ile organın temsilcisine ilişkin hükümleri, payları halka arz edilmiş olan ortaklıklar ile payları borsada işlem gördüğü veya pay sahibi sayısı beş yüzü aştığı için halka arz edilmiş sayılan anonim ortaklıklara uygulanmayacaktır. Bu düzenleme doktrinde, temsile ilişkin hükümlerin ihdas edilmesinin esas amacının pay sahipleri sayısı fazla olan ortaklıklarda güç boşluğunu gidermek olmasına karşın söz konusu hükümle TTK'nın temsile ilişkin ilgili hükümlerinin, kendileri için belirlenen ihdas amacına hizmet etme olanağını ortadan kaldırdığı gerekçesi ile eleştirilmektedir.¹⁹⁸

Genel kurula temsilci aracılığı ile katılma ihtiyari bir durum olsa da TTK m. 432'de genel kurula temsilci aracılığı ile katılımın zorunlu olduğu bir hal düzenlenmiştir. İlgili hükümde, bir payın birden çok kişinin ortak mülkiyetinde bulunması halinde paya sahip olanların içlerinden birini veya üçüncü bir kişiyi, genel kurulda paydan doğan haklarını kullanması için temsilci olarak atayabilecekleri düzenlenmiştir. Ancak ilgili hükmün lafzından

¹⁹⁵ Karamanhoğlu, s. 116.

¹⁹⁶ Eminoğlu, Cafer/ Şeker, Mehmet: Bir Pay Sahipliği Girişimi Olarak Kurumsal Temsilci, İNÜHFD 2015, Özel Sayı C. 1, s. 10.

¹⁹⁷ Eminoğlu/ Şeker, s. 13.

¹⁹⁸ Eminoğlu/ Şeker, s. 14.

ortak mülkiyet halinde de temsilci atanmasının ihtiyari olduğu kanaatine varılsa da doktrinde bu halde temsilci atanmasının mecburi olduğu kabul edilmektedir¹⁹⁹.

Hukuken geçerli bir gerekçe olmaksızın, temsilcilerin genel kurul toplantısına alınmaması yahut temsilci sıfatı ile sahip oldukları haklarını kullanmalarının engellenmesi durumunda ve bu durumun alınan genel kurul kararına etkisinin olması halinde, toplantıda alınan kararlar iptal edilebilecektir.²⁰⁰ TTK m. 446/1/b hükmünde yer alan, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahiplerinin iptal davası açabileceğine ilişkin düzenleme, söz konusu kararların iptal edilebilir nitelikte olduğunu göstermektedir.

Yetkisiz temsil durumunda, genel kurul kararının alınmasında yetkisiz temsilcinin katılımının etkisi olduğunun ispatı halinde, söz konusu genel kurul kararı iptale tabi olabilecektir. Yetkisiz temsilci dışında, toplantıya iştirak eden payların toplamı toplantı yetersayısı için yeterli değilse genel kurulda alınan tüm kararların geçersizliği söz konusu olacaktır.²⁰¹ Yetkisiz temsilci, genel kurula katılıp oy kullanmamasına karşın alınan kararları etkilemesi durumunda da söz konusu kararlar iptal edilebilecektir.²⁰²

Temsilcinin, pay sahibi tarafından azil edilmesi halinde ise, azil beyanının ortaklığa ulaşip ulaşmadığında bakılması gerekmektedir. Azil beyanı ortaklığa ulaşmadan, azledilen temsilcinin genel kurul toplantısına katılması halinde alınan kararın geçerliliğinde sorun olmayacaktır. Ancak azil beyanının ortaklığa ulaşması sonrasında azledilen temsilcinin toplantıya katılmış olması halinde alınan kararın iptali talep edilebilecektir.²⁰³

Bireysel temsilciler ile toplu temsilci türlerinden biri olan kurumsal temsilcinin genel kurul toplantısına katılmaması, söz konusu kurulda alınan kararın geçerliliğine etki etmeyecektir. Ancak toplu temsil türlerinden organ temsilcisi ya da bağımsız temsilcinin genel kurul toplantısına katılmaması halinde ortaklığın toplantıyı ertelemesi ve zarar doğması halinde temsilciden talep etmesi gerekmektedir. Ancak organ temsilcisi ya da bağımsız temsilcinin katılmamasına rağmen genel kurul toplantısı yapılarak karar alınması halinde alınan kararlar iptal

¹⁹⁹ Bahtiyar/ Hamamcıoğlu, (Toplantılar), s. 61.

²⁰⁰ Karamanhoğlu, s. 488.

²⁰¹ Karamanhoğlu, s. 493 vd.

²⁰² Karamanhoğlu, s. 496 vd.

²⁰³ Karamanhoğlu, s. 498 vd.

edilebilir nitelikte olacaktır. Zira bu temsilciler ortaklık tarafından belirlenen ve pay sahiplerine önerilen temsilciler olup anonim ortaklıkla aralarında hukuki ilişki bulunmaktadır.²⁰⁴

3.1.3. Yönetim Kurulu Üyeleri

TTK m. 407/2 hükmü ile murahhas üyelerle²⁰⁵ en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şartı getirilmiştir. Diğer yönetim kurulu üyelerinin ise genel kurul toplantısına katılma zorunluluğu bulunmayıp, isterlerse katılma imkânları vardır. Yönetim kurulu üyelerinin ve murahhas üyelerin genel kurul toplantısında yer alma zorunluluğunun sebebi, pay sahiplerinin yönetim ve denetime ilişkin sorularının cevaplanmasını sağlamaktır. Yönetim kurulu üyeleri için bir zorunluluk olan bu hüküm aynı zamanda yönetim kurulu üyelerine ve murahhas üyelere görüş açıklayabilme imkânı da getirerek onların gereğinde kendilerini savunabilmelerine ve yaptıkları işlem ve kararları açıklayabilmelerine olanak tanımıştır. Böylelikle yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk hukuku yönünden de konumları güçlendirilmiştir.

İlgili hükümde yönetim kurulu üyelerinin ve murahhas üyelerin genel kurula katılmamasının her hangi bir yaptırım olduğu belirtilmemiş olmakla birlikte gerekçede de bu zorunluluğa uyulmamasının genel kurul kararlarının geçerliliğini etkilemeyeceği belirtilmiştir. Bahse konu hüküm ve gerekçesi doktrinde eleştirilmiş olup farklı görüşler ortaya çıkmıştır. *Moroğlu*, yönetim kurulu üyelerinin ve murahhas üyelerin genel kurula katılmaması ile ilgili olarak yaptırım öngörülmemesinin doğru olmadığını ifade etmiştir. Yazar, söz konusu hüküm dikkate alındığında genel kurul kararlarının iptalinden söz edilmesinin zor olduğunu ancak murahhas üyeler, denetçiler ile yönetim kurulu üyelerinin genel kurula katılmamış olmalarının şirketin veya pay sahiplerinin zarara uğramalarına yol açmış ise bu kişi/kişiler aleyhine tazminat davası açılabileceğini belirtmiştir.²⁰⁶ *Teoman*, bu durumda, toplantıya katılmayan üyenin kusurlu sayılacağını ve pay sahibinin bilgi alma hakkını yeteri kadar kullanamaması sebebiyle bir zarar doğması halinde üyenin sorumlu olacağını ve pay sahibinin bilgi alma hakkı ihlal edilmiş sayılacağı için iptal davalarında bu hususun dikkate alınacağını belirtmiştir.²⁰⁷ *Pulaşlı*

²⁰⁴ **Karamanhoğlu**, s. 501 vd.

²⁰⁵ **Doğan**, s. 232. Yazar, kendisine yönetim yetkisi devredilen yönetim kurulu üyesi olan murahhas üyenin, genel kurul toplantısına katılım zorunluluğunun bulunmasının yanında murahhas müdürlerinde her ne kadar yönetim kurulu üyesi niteliği bulunmayan ancak kendilerine yönetim yetkisi devredilen üçüncü kişi konumunda bulunan kişiler olarak, talep edilmesi halinde genel kurul toplantısına çağrılarak kendilerinden bilgi alınmasının mümkün olduğunu belirtmiştir.

²⁰⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 123 vd.

²⁰⁷ **Teoman, Ömer**: Yürürlükteki Hukukumuz ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar, BATİDER 2009, C.XXV, S. 4, s. 19 vd.

ise, murahhas üyelerle yönetim kurulu üyelerinden en az birinin genel kurul toplantısında bulunmaması halinde genel kurul kararlarının oluşmasını ve geçerliliğini etkilemeyeceğini belirtmiştir. Ancak Yazar, toplantı başkanlığı seçiminden sonra, gündem maddelerinin müzakeresinden önce pay sahiplerinden birinin duruma itiraz etmesi halinde ve bu itirazın toplantı başkanlığı ve genel kurul kararı ile ret edilmiş olması halinde, itirazın da tutanağa geçmesi kaydı ile genel kurul kararlarının tümünün iptalinin gerektiğini ifade etmiştir. Buna gerekçe olarak da hiçbir murahhas üye ya da en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurulda hazır bulunmaması halinde, pay sahiplerinin genel kurulda bilgi alma hakkının doğrudan ihlali anlamında mutlak bir iptal sebebi teşkil edecek olmasını göstermiştir. Ayrıca itiraz eden pay sahibinin paylarından doğan oy haklarının alınan kararlarda etkili olup olmadığının araştırılmasına da gerek olmadığını eklemiştir.²⁰⁸

3.1.4. Denetçiler

TTK m. 407/2 hükmü ile denetçiler de genel kurul toplantısında hazır bulunması gerekenler arasında sayılmıştır. Ancak bu hükmün, 6102 s. TTK ile yeni gelen denetçilik sistemi ile uyumlu şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Buna göre genel kurullarında denetçilerin hazır bulunması gereken anonim şirketler, denetime tabi olan şirketlerdir.

3.1.5. İntifa Hakkı Sahipleri

Pay üzerinde intifa hakkı sahibi olanların genel kurula katılımına ilişkin düzenleme TTK m. 432/2'de yer almaktadır. Buna göre, aksi kararlaştırılmamış ise, oy hakkı, intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır. Aynı maddede intifa hakkı sahibine, oyun pay sahibinin menfaatleri doğrultusunda kullanması zorunluluğu yüklenmiştir. Aksi halde ise pay sahibine karşı sorumlu olacağı belirtilmiştir.²⁰⁹

3.2. Genel Kurul Toplantı ve Karar Yeter Sayıları

Anonim şirketlerde çoğunluk ilkesi hâkim olduğu ve şirket bu ilkeye göre yönetildiği için genel kurulda karar alınması da, esas olarak bu ilkeye tâbi olacaktır.²¹⁰

²⁰⁸ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 779 vd.

²⁰⁹ Eriş, s. 2742.

²¹⁰ İmregün, Oğuz: Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları (Yetersayılar), İÜHFİM 1984, C. I, S. 1-4, s. 349 vd.

Genel kurul toplantılarında toplantı ve karar nisapları, ortaklığın esas/çıkarılmış sermayesine²¹¹ göre belirlenmektedir. Bir başka deyiş ile, toplantı ve karar yeter sayıları hesaplanırken, pay sahibi adedi değil, payın önemi bulunmaktadır. TTK m. 434/1 hükmünde bu durum açıkça düzenlenmiştir Söz konusu hükme göre, pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarî değeriyle orantılı olarak kullanır.

Bir genel kurul toplantısında alınan kararın geçerli olduğunu kabul edebilmek için, öncelikle toplantı yeter sayılarına uygun olarak teşkil etmiş bir toplantının var olması gerekmektedir.²¹² Sonrasında ise karar yeter sayısına uygun olarak, gündem maddelerine olumlu oy verilmiş olmalıdır.²¹³

Genel kurul toplantı ve karar yeter sayıları basit/adi ve ağırlaştırılmış yeter sayılar olarak ikiye ayrılmaktadır. Kanun hem basit hem ağırlaştırılmış yeter sayıları için, esas sözleşme ile daha ağır nisap öngörme imkânı tanırken, nisapların esas sözleşme ile hafifletilmesine izin vermemiştir.²¹⁴ Ancak öğretilerde *Çamoğlu*, TTK m. 421'in lafzından hareketle, TTK m. 421 dışında kalan ağırlaştırılmış nisaplarla ilgili olarak bunların (TTK m. 421'in 2-6 fıkralarındaki) ağırlaştırılabilmesinin mümkün olduğunu belirtmekle beraber TTK m. 421'in 2-4 fıkralarındaki nisapların azaltılabileceğini de (TTK m. 421/1'deki tabanın altına düşmemek koşulu ile) ifade etmektedir. Buna gerekçe olarak, 421/1. ve 418. madde de nisapların azaltılamayacağını açıkça belirtilmesine karşın TTK m. 421'in 2. Ve 4. Fıkrasındaki nisaplarla ilgili böyle bir düzenleme olmamasını göstermiştir.²¹⁵ Ayrıca 6103 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun'un 26. maddesinde, anonim şirketin esas sözleşmesinde, genel kurulun toplantı ve karar nisaplarına, madde numarası belirtilerek veya belirtilmeksizin 6762 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüşse, bu şirketlerin Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden itibaren oniki ay içinde esas sözleşmelerini değiştirerek,

²¹¹ TTK m. 332/1 uyarınca, "Tamamı esas sözleşmede taahhüt edilmiş bulunan sermayeyi ifade eden esas sermaye ellibin Türk Lirasından ve sermayenin artırılmasında yönetim kuruluna tanınmış yetki tavanını gösteren kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş bulunan halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi yüzbin Türk Lirasından aşağı olamaz".

²¹² TTK m. 418'de toplantı nisabın toplantı süresince korunması şartı getirilmiştir. Ancak bu kural, gündem çerçevesinden alınan her bir kararın birbirinden bağımsız olduğu ilkesine aykırılık teşkil ettiği için eleştirilmektedir. Ayrıntılı bilgi ve farklı görüşler için bkz. **Bahtiyar/ Hamamcıoğlu**, (Toplantılar), s. 85.

²¹³ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 833.

²¹⁴ 6762 s. Kanun zamanında ise, doktrinde, esas sözleşme ile yeter sayıların hem ağırlaştırılabileceği hem de hafifletilebileceği yönünde görüşler bulunmaktaydı. Ayrıntılı bilgi için bkz. **İmregün**, (Yetersayılar), s. 351 vd.; **Yıldız, Şükrü**: Türk Ticaret Kanunu Madde 388 Deki Yeter Sayıları Hafifleten 3585 Sayılı Kanun Hükümlerinin Anonim Şirket Esas Sözleşmeleri Üzerine Etkileri ve Yargıtay Kararları (Esas Sözleşmeler Üzerine Etkileri), Makalelerim (1988 – 2007), Ankara 2008, s. 215. Yazar, 6762 s. Kanun zamanında, kanunun 388. Maddesinin ve sonrasında bu maddeyi değiştiren 3585 Sayılı Kanun'un hem hafifletme hem de ağırlaştırma yönünden emredici olmadığını belirtmiştir.

²¹⁵ **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıklar), s. 516.

anılan Kanuna uygun düzenleme yapacakları belirtilmiş aksi hâlde ise, bu sürenin geçmesiyle Türk Ticaret Kanununun genel kurulun toplantı ve karar nisaplarına ilişkin hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmiştir. Maddenin devamında ise, sadece bu oniki ay içinde yapılan genel kurullarda, 6762 sayılı Kanunun genel kurulların toplantı ve karar nisapları hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

3.2.1. Basit Yetersayılar

Kanunda veya esas sözleşmede daha ağır nisaplar öngörülmemişse, genel kurulun toplanması ve karar alması için gereken yeter sayı, basit/adi yeter sayı olarak ifade edilmektedir. TTK m. 418/1'de basit toplantı yeter sayısı, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin toplantıda hazır bulunması ile sağlanmaktadır. Ancak, ilk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz. Basit karar yeter sayısı ise, toplantıda hazır bulunanların çoğunluğudur. Basit toplantı yeter sayısından farklı olarak, ilk toplantıda karar yeter sayısına ulaşamaması halinde, ikinci toplantı da aynı yeter sayı aranmaktadır²¹⁶.

3.2.2. Ağırlaştırılmış Yetersayılar

TTK m. 421 hükmünde bazı esas sözleşme değişikliklerine ilişkin konularda karar alınabilmesi için ağırlaştırılmış yeter sayılar öngörmüştür. Ancak kanunun diğer maddelerinde de öngörülen ağırlaştırılmış yeter sayılar bulunmaktadır (TTK m. 151, 173, 189, 473/3, 529 gibi).²¹⁷

Esas sözleşme değişikliklerine ilişkin yeter sayılar, değiştirilen esas sözleşme hükümlerinin kabulü için aranan yeter sayı, ilgili hükmün pay sahiplerinin menfaatlerini etkileme ihtimali ile doğru orantılıdır ve TTK m. 421'de bu sebepten farklı yeter sayılar öngörülmüştür.²¹⁸

²¹⁶ Huysal / Karahan, s. 521.

²¹⁷ Bahtiyar/ Hamamcıoğlu, (Toplantılar), s. 88; Tekinalp, (Yeni), s. 322.

²¹⁸ TTK m. 421 hükmünde, yeter sayılar her bir konu için ayrı ayrı açıkça düzenlenmiş olup, inceleme konumuzun dışına çıkmamak adına, bu konu hakkında ayrıntılı açıklamalarda bulunulmayacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERSİZLİK HALLERİ

Genel kurul kararlarının geçersizlik hallerini incelemeden önce genel olarak geçerlilik şartlarını, toplantı ve karar nisaplarına uygunluk, kararların kanuna, esas sözleşmeye ve iyi niyet kurallarına aykırı olmaması ve kararın ticaret siciline tescil ve ilan edilmesi olarak özetleyebiliriz.²¹⁹

Anonim şirket genel kurul kararlarının geçersizlik halleri ise yaptırımın ağırlık derecesine göre, yokluk, butlan, askıda hükümsüzlük ve iptal edilebilirliktir. Yapılan bu sıralama, geçersizlik kavramının geniş anlamda kullanılması halinde mümkündür.²²⁰ Dar anlamda geçersizlik haline ise yokluk yaptırımı dâhil edilmemektedir²²¹. Bu çalışmada geniş anlamda hükümsüzlük kavramı benimsenerek önce bu kavram içine dâhil olan geçersizlik halleri kısaca açıklanacak ve birbirleri ile karşılaştırılacaktır. Üçüncü bölümde ise çalışmamızın esas konusunu teşkil eden iptal yaptırımı hakkında ayrıntılı açıklamalarda bulunulacaktır.

I. Genel Kurul Kararlarının Yokluğu

6102 s. TTK’ da genel kurul kararlarının butlanı ve iptali düzenlenmekle birlikte, yokluk konusunda özel bir hüküm bulunmamaktadır. Bu sebepten yokluk yaptırımına ilişkin genel hükümler uygulama alanı bulacaktır²²². *Moroğlu*, TTK’ da yokluk yaptırımından söz edilmemiş ise de, bundan yokluğun genel kurul kararları hakkında uygulanamayacağı ve kanun koyucunun yokluk yaptırımına yer vermek istemediği sonucuna ulaşılmaması gerektiğini ifade etmiş ve bir hukuki işlemin varlık şartlarını belirleyen kanun koyucunun o işlemin yokluğu ve yaptırımına da onay vermiş olduğunun mantıken kabulünün gerekeceğini belirtmiştir. Bu görüşüne dayanak olarak ise, TTK m. 1’de yer alan “Türk Ticaret Kanunu 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun ayrılmaz bir parçasıdır.” hükmü karşısındaki TMK m. 83/2 maddesinin derneklerle ilgili olan ve “Genel Kurul kararlarının yok veya mutlak butlanla sayıldığı durumlar saklıdır.” diyen hükmünü göstermiştir²²³.

²¹⁹ **Pulaşlı**, (Müeyyide), s. 887.

²²⁰ **Oğuzman, M.Kemal/ Öz, M.Turgut**: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C.1, İstanbul 2011, s. 184

²²¹ **Korkut**, s. 34.

²²² **Pulaşlı**, (Müeyyide), s. 892; **Korkut**, s. 35; **Huysal / Karahan**, s. 524.

²²³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 33.

Yokluk, bir hukuki işlemin kurucu nitelikteki unsurlarının bulunmaması sebebiyle işlemin hiç kurulmamış olması olarak tanımlanabilir.²²⁴ Genel kurul kararının varlığından söz edebilmek için de iki kurucu unsura ihtiyaç duyulmaktadır. Bunlar, genel kurul toplantısının yapılması ve pay sahiplerinin bu toplantıda karar almasıdır. Bu ikisinden birinde bir eksiklik meydana gelmesi halinde, karar hiç doğmamış sayılır ve en baştan itibaren yok sayılır.²²⁵

Bu iki kurucu unsur kapsamında yoklukla malul sayılacak kararlara örnek olarak,

- Öncelikle, yetkili olmayan kişi tarafından çağrı yapılmasını²²⁶ ve karar alınması,²²⁷
- çağrıda toplantı yer ve/veya saatinin yazılmamış olması hali,²²⁸
- pay sahibi olmayan kişiler tarafından karar alınması,²²⁹
- kanunda öngörülen asgari toplantı ve karar yeter sayılarına aykırı karar alınması,²³⁰
- bakanlık temsilcisinin gerektiği halde katılmadığı toplantılar,
- usule uygun olarak toplanmayan çağrısız genel kurul kararları, verilebilir.

Genel kurul kararlarının yokluk yaptırımına tabi olmaları halinde, bu durumun bir tespit davasıyla mı ileri sürülmesi gerektiği yoksa zaten hiç olmayan bir durumla ilgili dava açmaya

²²⁴ **Eren**, s. 331; **Oğuzman / Öz**, s. 184; **Alper, Gizem**: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Prof. Dr. Tuğrul Arat'a Armağan, Ankara 2012, s. 61 vd.; **Pulaşlı**, (Müeyyide), s. 892; **Korkut**, s. 35; **Huysal / Karahan**, s. 524.

²²⁵ **Bahtiyar**, s. 182.

²²⁶ **Saka**, s. 230; **Alper**, s. 64. Yazar, geçersiz olan bir genel kurul kararı uyarınca atanan yönetim kurulunun yaptığı çağrı üzerine toplanan genel kurul alınan kararlarının da yokluk yaptırımına tabi olduğunu belirtmiştir.

²²⁷ **Huysal / Karahan**, s. 524; **Pulaşlı**, s. 892; Aksi görüş olarak, genel kurul toplantısına ilişkin çağrının usulsüz yapılması halinde, bu çağrının usulsüzlüğü karara etki edecek nitelikte ise iptal davasına konu olacağına ilişkin bkz. **Huysal/Karahan**, s. 524 vd.; **Altunay**, s. 103. Yazar, genel kurul toplantısına çağrı yetkisiz organlar veya kişiler tarafından yapıldığı takdirde, bu toplantılarda alınan kararların yok hükmünde kabul edilmesi gerektiğini, ancak TTK m. 414'de öngörülen usul kurallarına aykırı şekilde yapılan genel kurul toplantılarında alınan kararların, iptal davasına konu olabileceğini belirtmiştir.

²²⁸ **Saka**, s. 229'da belirtilen, Yargıtay 11.HD. 23.10.2000 tarihli, 2000/8481 E. ve 2000/8125 K. sayılı kararında sadece davacı pay sahibinin açtığı davada, ilgili pay sahibinin toplantıya çağrılmaması sonuca etkili sayılmayacağından, davanın reddine karar vermiştir; **Moroğlu**, s. 97 vd. Yazar, çağrıya dair ilan ve mektuplarda toplantı yeri ve zamanının yeterli şekilde gösterilmemesinin yaptırımını olarak kararların iptal edilebilirliğini göstermiştir. Yazar, çağrıya dair ilan ve mektuplarda yeterli adresin gösterilmemiş olmasının da iptal yaptırımına tabi olabileceğini belirtmiştir. Ayrıca ilanda genel kurul toplantısının nerede ve ne zaman yapılacağına hiç belirtilmemiş ya da yanlış, noksan veya şaşırtıcı nitelikte belirtilmiş ise bu durumda da genel kurulda alınan kararların iptal edilebileceğini ifade etmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. s. 67 vd.

²²⁹ **Korkut**, s. 36.

²³⁰ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 849 vd. Yazar, kanunda toplantı ve karar yetersayılarına aykırı olarak alınmış genel kurul kararlarının akıbeti hakkında açık hüküm olmadığını, kanaatine bu aykırılığın genel kurul kararının kurucu unsuru olduğu ve bu eksikliğin yoklukla malul olma sonucunu doğuracağını ifade etmiştir. Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarının da bu yönde olduğunu eklemiştir; **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıklar), s. 527 vd. Yazar toplantı veya karar yetersayılarının sağlanamadığı kararların yok hükmünde olduğunu ifade etmiştir. Aksi görüş için bkz. **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 136 vd. Yazar, toplantı ve karar yetersayılarına aykırı olarak alınmış genel kurul kararlarının sadece iptal edilebilir kararlar olduğunu belirtmiştir.; **Yıldız**, (Esas Sözleşmeler Üzerine Etkileri), s. 207 vd. Yazar, 6762 s. Kanun'un m. 388 hükmünün niteliği konusunda yaptığı çalışma sonucunda hukuki güvenlik ve menfaatler dengesi bakımından Moroğlu'nun görüşünün daha uygun ve savunulabilir olduğunu belirtmiştir. Yazar konu ile ilgili olarak, kanundaki yetersayılara uygun, esas sözleşmedeki nisaplara uyulmadan alınan genel kurul kararlarının yaptırımının yokluk değil iptal edilebilirlik olduğunu belirtmiştir.

gerek olup olmadığı yönünde doktrinde farklı görüşler mevcuttur.²³¹ Doktrindeki genel görüşe göre, genel kurul kararının yoklukla malul olduğunun tespiti anlamında bir tespit davası açılması gerekmektedir.²³² Açılan bu davada TTK m. 449 uyarınca, açılan davanın yürütülmesinin geri bırakılması talebinde de bulunulabilir.²³³ Nitekim Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 19.9.2013 tarihli, 2013/12418 E. ve 2013/16148 K. sayılı kararında, genel kurul kararının yokluğunun tespitine ilişkin davalarda da yürütmenin geriye bırakılacağına ilişkin karar verilebileceğine hükmetmiştir.²³⁴

II. Genel Kurul Kararlarının Butlanı

1. Genel Olarak

Anonim şirket genel kurul kararları da bir hukuki işlem olarak Borçlar Kanunu'ndaki sözleşme serbestisi ilkesine tabiidir.²³⁵ Sözleşme serbestisi ilkesi TBK m. 26'da düzenlenmiştir. İlgili hükme göre taraflar, bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilirler. Ancak kanun koyucu bir sonraki maddede bu özgürlüğün sınırsız olmadığını ifade etmiştir. Söz konusu hüküm gereği, kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür.

Genel kurul kararları da konusu bakımından kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız ise geçersizdir.

TTK m. 447 hükmünde genel kurul kararlarının butlan halleri özel olarak düzenlenmiştir. Bir sonraki başlık altında önce kanunda yer alan butlan sebepleri daha sonra ise genel hükümlere dayanan butlan sebepleri incelenecektir.

2. Kanunda Belirtilen Butlan Sebepleri

TTK m. 447 hükmüne göre genel kurulun,

- pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran,

²³¹ Altunay, s. 121'de bu konu hakkında farklı görüşlere yer vermiştir.

²³² Pulaşlı, (Şerh 1), s. 857; Huysal / Karahan, s. 525.

²³³ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 33.

²³⁴ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2013-12418.htm>.

²³⁵ Sözleşme serbestisi ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Yüce, Aydın Alper: Anonim Şirketlerde Yönetim Kararlarının Butlanı, 2. Baskı, İstanbul 2015, s. 37 vd.

- pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran²³⁶,
- anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararlarının batıl sayılacağı düzenlenmiştir.

Buna göre, genel kurul kararlarının butlanı üç grupta toplanmıştır. Birinci grup vazgeçilmez haklara²³⁷ (TTK m. 447/1-a), ikinci grup bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarının ihlaline (TTK m. 447/1-b) ilişkin olup²³⁸ üçüncü grup ihlaller de anonim şirketin temel yapısını bozan kararlar ve sermayenin korunmasını ihlal eden kararlar olarak ayrılmıştır²³⁹.

TTK m. 447/1-a,b'de düzenlenen pay sahibinin vazgeçilmez nitelikteki hakları kapsamında sayılan hakları sınırlandıran veya ortadan kaldıran kararlar, sadece mevcut pay sahiplerini değil, gelecekteki pay sahiplerinin menfaatlerini de ihlal edici nitelikte olduğundan butlan yaptırımı tabiidir.²⁴⁰ Bu sebepten bir genel kurul toplantısı esnasında sadece münferit birkaç pay sahibinin vazgeçilmez nitelikteki haklarına helal getirecek davranışlarda bulunulması halinde, alınan kararın butlan yaptırımına değil, iptal yaptırımına tabi olduğu kabul edilmektedir.²⁴¹ Butlan yaptırımına tabi olacak pay sahiplerinin vazgeçilmez nitelikteki haklarının kullanımını engelleyen genel kurul kararlarına örnek olarak²⁴²,

- pay sahibinin toplantıya katılımını sağlamaya yönelik düzenlenen TTK m. 414 hükmündeki, toplantı öncesi asgari çağrı süresini iki haftadan daha az bir süreye düşüren genel kurul kararı,²⁴³

²³⁶ **Bulut**, s. 62. Yazar, pay sahibinin bilgi almak hakkının ancak şirket sırlarının açıklanamayacağı veya korunması gereken diğer bir şirket menfaatinin tehlikeye gerekçesi ile bilgi alma talebinin reddedilebileceği belirtilmiştir.

²³⁷ **Tekinalp, Ünal**: Genel Kurul Kararlarının Butlanında Anonim Ortaklığa Özgü Sebeplerin Kabulü İhtiyacı BATİDER 2009, C. 25, S. 4, s.5 vd.

²³⁸ Hem birinci hem ikinci grup butlan sebepleri pay sahiplerinin vazgeçilmez haklarına ilişkindir. Ancak TTK m. 447'de ayrı bentlerde düzenlenme sebebi, ikinci grup hakların bazı hallerden genel kurul kararlarıyla sınırlandırılabilir olmasıdır. Bkz. **Tekinalp**, (Yeni), s. 399.

²³⁹ **Tekinalp**, (Yeni), s. 399.

²⁴⁰ **Korkut**, s. 102; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 862; **Karasu**, (İlkeler), s. 73.

²⁴¹ **Karasu**, (İlkeler), s. 73; **Korkut**, s. 102 vd.

²⁴² TTK m. 447/1-a,b'de yer alan vazgeçilmez nitelikteki hak ihlaline yönelik örnekler sınırlı sayım ilkesine tabi değildir. **Tekinalp**, (Yeni), s. 401. Yazar, vazgeçilmez hakları belirleyebilmek için üç kriter olduğunu belirtmiştir. Bir hak, anonim şirketin temel nitelikleri ile sıkı suretle bağlantılı ise veya pay sahibinin ortaklıktan doğan menfaatleri ile doğrudan ilgili ise veya pay sahibinin kendisini çoğunluğun tek taraflı menfaatine karşı savunabilmesi bakımından vazgeçilmez nitelikte ise, bu hakkın pay sahibinin vazgeçilmez haklarından olduğunun kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

²⁴³ **Karasu**, (İlkeler), s. 73.

- aynı şekilde, genel kurulun hiçbir davet yapılmadan toplanacağına ilişkin genel kurul kararı,²⁴⁴
- genel kurula katılmayı ve oy kullanmayı belli sayıda paya sahip olma veya sermayenin tamamının ödenmesi şartına bağlayan genel kurul kararı,²⁴⁵
- pay sahiplerinin bilgi almalarını veya özel denetçi atanmasını talep haklarını kaldıran kararlar²⁴⁶ verilebilir.

Butlan yaptırımına tabi diğer genel kurul kararları da anonim şirketin temel yapısına aykırı olan kararlardır. Bir başka deyişle ile, anonim şirketi diğer tüzel kişilerden ayıran niteliklere aykırı olan kararlar butlan yaptırımına tabi olacaktır. Tek borç ilkesine aykırı kararlar, sınırlı sorumluluğa aykırı kararlar, esas sermayenin belirli ve bölünmüş olması kuralına aykırı kararlar, anonim şirket organlarının devredilmez hak ve yetkilerine aykırı düzenleme içeren kararlar, payların devredilebilirliği ilkesine aykırı kararlar, şirketin temel yapısına aykırılık teşkil edeceği için, batıl sayılacağı mutlaklıdır.²⁴⁷

Üçüncü grup butlan sebebi olan sermayenin korunması ilkesine aykırı kararların özelliği, bu ilkenin sadece şirket değil, genel ekonominin korunması için de önemli olması dolayısı ile etkilerinin daha ağır olmasıdır. Bu sebepten yalnızca sermayenin korunması ilkesine aykırı genel kurul kararları değil yönetim kurulu kararları da butlan yaptırımına tabi tutulmuştur.²⁴⁸

Sermayenin korunması ilkesini ihlal eden genel kurul kararlarına örnek olarak, itibari değer altında pay ihracına izin verilen kararlar, yedek akçe dağıtım yapılmadan kar dağıtım kararı verilen kararlar, şirketin kasasından ödenmek üzere pay sahiplerine şirketten çıkma hakkı tanınmasına ilişkin kararlar verilebilir.²⁴⁹

3. Genel Hükümlere Dayanan Butlan Sebepleri

²⁴⁴ **Korkut**, s. 103.

²⁴⁵ **Korkut**, s. 103 vd.

²⁴⁶ **Karasu, Rauf**: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı (Butlan), Ankara 2010, C. I, s. 1243; **Bulut**, s. 62. Yazar, bilgi alma hakkının sınırlandırılmaması ancak bu hak ihlal edilerek alınan kararların ise iptal yaptırımına tabi olduğunu belirtmiştir. Örnek olarak, gündemde yer alan bir konu hakkında pay sahibine hiç bilgi verilmeden yapılan oylama sonucunda alınan kararlar verilmiştir.

²⁴⁷ **Tekinalp**, (Yeni), s. 402; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 868 vd.; **Pulaşlı**, (Müeyyide), s. 897; **Karasu**, (İlkeler), s. 77 vd.; **Korkut**, s. 119.

²⁴⁸ **Korkut**, s. 125; TTK'da düzenlenen sermayenin korunması ilkesine ilişkin hükümlerin analizi için bkz. **Karasu**, (İlkeler), s. 127 vd.

²⁴⁹ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 870.

TTK m. 447 hükmünde sayılan haller dışında da butlan sebepleri olduğunu belirtmiştik. TTK m. 447’de belirtilmeyen ancak konusu bakımından kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız genel kurul kararları geçersiz sayılacaktır.

Bu noktada öncelikle, bu tür genel kurul kararların tespitinde butlanın ikincilliği ilkesinin uygulama alanı bulacağını belirtmek gerekir.²⁵⁰ Bu ilke özel sebepler dolayısıyla iptal etmenin yeterli ve tatmin edici bir yaptırım oluşturmadığı hallerde hukukun genel hüküm ve ilkelerine göre butlana karar verilmesi anlamını taşır.

TTK m.447 hükmünde sayılmayan butlan sebeplerine örnek olarak;

- sorumluluk hükümlerini (TTK m. 549 vd.) bertaraf etmeye yönelik genel kurul kararları,²⁵¹
- potansiyel pay sahiplerini, alacaklıları ve işçileri koruyan hükümlere aykırı genel kurul kararlar,²⁵²
- eşit işlem ilkesine (TTK m.357) aykırı kararlar²⁵³ verilebilir.

4. Butlanın İleri Sürülmesi

Batıl genel kurul kararları baştan itibaren hüküm doğurmadıkları gibi sonradan da geçerli hale getirilemezler. Genel kurul kararlarının geçersiz oldukları mahkemece resen dikkate alınır.²⁵⁴ Butlan iddiası itiraz olarak ileri sürülebileceği gibi süreye bağlı olmaksızın²⁵⁵ tespit davasının da konusunu oluşturabilir.²⁵⁶ Kural olarak genel kurul kararının butlanına ilişkin davayı pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, alacaklılar ve hatta rakipler açabilir.²⁵⁷ Ancak tespit davasını açan kişinin, bu tespitin yapılmasında hukuki menfaati

²⁵⁰ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 872; **Karasu**, (İlkeler), s. 80; **Karasu**, (Butlan), s. 1247.

²⁵¹ **Korkut**, s. 134 vd.

²⁵² **Karasu**, (Butlan), s. 1249. Yazar, örnek olarak, şarta bağlı sermaye artırımına, değiştirme ve alım hakkını haiz olan çalışan ve alacaklıların korunmasına ilişkin hükümlere (TTK m. 467), sermaye artırım kararının alacaklılara bildirilmesini öngören hükme aykırılık (TTK m. 474/2), yönetim kurulu üyelerinin iflasın açılmasından önceki son üç yıl içinde kazanç payı veya başka bir ad altında aldıkları ücreti şirket alacaklılarına iade etmekle yükümlü olduklarına dair kararlar gösterilmiştir.

²⁵³ **Korkut**, s. 138. Yazar, eşit işlem ilkesine aykırılığın yaptırımının esas olarak iptal edilebilirlik olduğunu ancak somut olayın şartlarına bağlı olarak, başka bir yaptırıma da tabi olabileceğini belirtmiştir. Doktrinde ağırlık görüş iptal yaptırımına tabi olduğu yönündedir. Farklı görüşler için bkz. **Korkut**, s. 138 vd.

²⁵⁴ **Eren**, s. 334.

²⁵⁵ Butlan davasının süreye tabi olmaksızın her zaman açılabilmesine ilişkin bir istisna bulunmaktadır. TTK m. 456/4 hükmünün göndermesi ile TTK m. 353/4 hükmü incelendiğinde, sermaye artırımına ilişkin genel kurul kararlarının butlanı kararın tescilinden itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde açılmalıdır.

²⁵⁶ **Eren**, s. 335; **Alper**, s. 35, **Karasu**, (Butlan), s.1239 vd.

²⁵⁷ **Huysal / Karahan**, s. 524.

bulunduğunu ispatlaması gerekmektedir.²⁵⁸ Tespit davasını açan kişinin genel kurul kararının alınmasında olumsuz oy kullanmış olması ise gerekmemektedir.²⁵⁹

Genel kurul kararlarının hiçbir süreye tabi olmaksızın geçersizliğinin talep edilebilmesi ise ticaret hayatında olmazsa olmaz bir durum olan işlem güvenilirliğini sarsıcı nitelikte olduğu için, butlan yaptırımına tabi olan kararların istisnai durumlarda söz konusu olduğu kabul edilmiştir.²⁶⁰ TTK m. 447 hükmünün gerekçesinde de şirketin bir kararının, kararın alınmasından yıllar sonra bile butlanının ileri sürülebilmesinin tehlikesi ve tehdidinin, şirket yönetiminde pay sahiplerinde, alacaklılarda ve sermaye piyasasındaki potansiyel yatırımcılarda büyük tedirginliğe sebep olabileceği, yıllar sonra butlanın mahkemece tespitinin ise o kararın kurduğu birçok ilişkiyi çoğu kez geriye etkili olarak ortadan kaldıracacağı, bu sakıncası sebebiyle mahkemelerin geçersizlik kararlarını ayrıntılı ve çok yönlü değerlendirmeler sonucu sakınarak vermeleri yanında, kanun koyucunun da iptal edilebilirlik ile butlanın sınırlarını açıkça belirlemesi gerektiği ifade edilmiştir.

6102 sayılı TTK'da iptal edilebilirlik yaptırımı ile kesin hükümsüzlük yaptırımının sınırlandırılması noktasında açık bir düzenleme bulunmamaktadır. *Moroğlu*, ahlaka, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan genel kurul kararlarının kesin olarak batıl olduğunu, sınırlama konusunda ise geriye emredici hükümlere ve kamu düzenine aykırı genel kurul kararlarının değerlendirilmesinin kaldığını ifade etmiştir. Yazar, mevcut pay sahiplerinin özel çıkarlarına ilişkin olan emredici hükümlere sürekli olmayan aykırılıkların iptal edilebilirliğe yol açtığını, buna karşı genel kurul kararının meydana gelişi itibarıyla mevcudiyet şartlarını tespit eden kurucu şekli nitelikteki kesin emredici hükümlere aykırılık olması halinde butlan yaptırımına tabi olacağını belirtmiştir. Ayrıca kesin hükümsüzlük hallerinin sayılmasının hukuk güvenliğinin sağlanması konusunda yeterli olmadığını, hükümsüzlük halinin her zaman ileri sürülebilmesi imkânının kısıtlanması ve butlan hallerinin belli koşullarda “ıslahı” imkânının kanunla düzenlenmesinin gerekli olduğunu ifade etmiştir.²⁶¹

²⁵⁸ **Karasu**, (İlkeler), s. 86.

²⁵⁹ **Karasu**, (Butlan), s. 1255.

²⁶⁰ **Karahan/Huysal**, s. 525; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 863; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 62; **Karasu**, (Butlan), s. 1248. Yazar, örnek olarak, butlanla sakat bir genel kurul kararı ile dış kaynaklardan sermaye artırımına gidilmiş ve yeni pay sahipleri daha sonra yönetim kurulu üyesi olarak üçüncü kişilerle işlem yapmış ise, genel kurul kararının butlanı ile sermaye artırımının ve yeni pay sahiplerinin yönetim kuruluna seçilmesinin de geçersiz sayılacağını belirtmiştir. Ancak hukuki görünüşe güven ilkesi kapsamında, iyiniyetli üçüncü kişiler ile yapılan işlemler geçerli sayılacaktır.

²⁶¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 61 vd

Bir genel kurul kararının butlanının ileri sürülmesi dürüstlük kuralına aykırılık teşkil etmemelidir. Örneğin, bir genel kurul kararı butlan yaptırımına tabi olarak geçersizliği ileri sürülebilecekken bu duruma yıllarca sessiz kaldıktan sonra dava açılması hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilmelidir.²⁶²

Batıl genel kurul kararları, belirli bir zamanın geçmesi ile veya ticaret siciline tescil edilmekle de geçerlilik kazanmazlar.²⁶³

III. Yokluk Yaptırımı ile Butlan Yaptırımı Arasındaki İlişki

Yokluk yaptırımı ile butlan yaptırımı arasındaki fark da yalnızca teoriktir. Bir genel kurul kararı kurucu unsur eksikliği sebebiyle hukuk dünyasında vücut bulmamışsa yokluk yaptırımına tabi olmakta iken, genel kurul kararı mevcut ancak geçerlilik unsurları eksik ise butlan yaptırımına tabidir.²⁶⁴ Her iki yaptırım türü arasındaki pratik fark ise, butlanın talep edilmesinin dürüstlük kuralına aykırılığı ileri sürülebilecekken²⁶⁵ yokluk yaptırımına tabi bir karar alınmışsa ve geçersizliği ileri sürülüyor ise bu iddianın dürüstlük kuralına aykırı olduğundan bahisle davanın reddine yönelik bir talebin kabul edilemeyecek olmasıdır. Bunun dışında butlan yaptırımına tabi bir genel kurul kararı hukuki tahvile (*conversion*) konu olabilirken²⁶⁶, yokluk yaptırımı ile geçersiz kabul edilen bir genel kurul kararının tahvil ile ayakta tutulması mümkün değildir.²⁶⁷ Son olarak, butlan yaptırımına tabi bir kararın kısmen geçersizliği iddia edilebilirken, yoklukla malul bir kararın kısmen geçersizliği talep edilemez.

IV. Genel Kurul Kararlarının İptali

TTK m. 445 uyarınca, kanuna, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları iptal edilebilir. İptal edilebilir kararlar, mahkeme kararı ile geçersizlikleri tespit edilene kadar hukuk dünyasında sonuç doğurmaya devam ederler.²⁶⁸ Yargıtay 11. HD,'nin

²⁶² Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 183 vd.; Karahan / Huysal, s. 525; Oğuzman / Öz, s. 186.

²⁶³ Pulaşh, (Müeyyide), s. 898.

²⁶⁴ Pulaşh, (Müeyyide), s. 895.

²⁶⁵ Yargıtay 11. HD.'nin 20.10.2000 tarihli, 2000/7237 E. ve 2000/8001 K. sayılı kararında, mahkemece, iddiaların sabit görülüp, sahtecilik nedeniyle davanın süresinde açılmadığı yolundaki savunmanın geçerli olmadığından bahisle, 19.10.1991, 16.06.1994 ve 16.06.1995 tarihli genel kurulların mutlak butlan ile malul olduklarının tespitine ve hiç yapılmamış sayımlarına karar verildiği, kararın davalı şirket ve müdahil vekillerince temyizi üzerine Dairece, davacıların yapılan usulsüz işlemlere uzun süre sessiz kalarak oluşan sermaye artırımları ve pay durumuna icazet verdikleri, 6 yılı aşkın süre sonra dava açmalarının hukuk güvenliği ilkesi yönünden hakkın kötüye kullanılması kapsamında kalacağı gerekçeleri ile davanın reddi gerektiğinden bahisle kararın bozulduğu ifade edilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2000-7237.htm>)

²⁶⁶ Oğuzman/ Öz, s. 187.

²⁶⁷ Alper, s. 62.

²⁶⁸ Korkut, s. 44.

konu ilgili olarak vermiş olduğu, 23.1.2007 tarihli, 2005/13782 E. 2007/692 K. sayılı kararında, TTK m. 381 anlamında iptali kabil kararların, daha çok ortakların menfaatlerinin koruyan düzenlemelere aykırılık teşkil eden, emredici kurallar dışında yorumlayıcı ve şekle ilişkin kuralların ihlal edildiği kararlar olduğu ve iptali gereken kararların, baştan itibaren geçersiz olmadıklarından, iptal edilinceye kadar geçerli bir kararın hüküm ve sonuçlarını doğuracağı, iptal davası açılmış olsa dahi, alınan kararların icrasının etkilenmeyeceği, iptal anına kadar bu kararlara dayanılarak yapılan işlemlerin geçerli olacağı ifade edilmiştir.²⁶⁹ Ancak genel kurul kararının mahkeme kararı ile geçersizliğine karar verildiği anda karar geçmişe etkili olarak ortadan kalkar.²⁷⁰ Bir başka deyiş ile, alınan mahkeme kararı bozucu yenilik doğuran kararlar olarak kabul edilmektedirler.²⁷¹ Bu noktada genel kurul kararlarının iptalinin ancak mahkeme kararı ile talep edilebileceğini de belirtmek gerekir.²⁷² Bunun dışında açılan bir iptal davasında da tarafların sulh yolu ile genel kurul kararının iptalini sağlayamayacakları ancak bir mahkeme kararı ile genel kurul kararının iptalinin sağlanabileceği kabul edilmektedir.²⁷³

Mahkeme de taleple bağlı olup, sadece genel kurul kararını iptal edebilir yoksa iptal kararı yerine genel kurulun yerine geçerek başka bir hüküm tesis edemez.²⁷⁴ Ancak mahkeme dava konusu olayda, iptal edilebilirlikten daha ağır bir geçersizliği hali tespit ederse, resen hareket edebilme yetkisi gereği, genel kurul kararının yokluğuna veya butlanına karar verebilir.²⁷⁵ Mahkeme ayrıca davacı tarafından ileri sürülmeyen iptale sebep olabilecek olayları kendiliğinden araştıramaz.²⁷⁶

TTK m. 445 gereği bir genel kurul kararının iptaline sebep veren hallerin varlığı halinde, ilgililerin iptal davası açma hakkı doğmaktadır. İlgililerin ayrıca hukuki yararı ispat etmeleri

²⁶⁹ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2005-13782.htm>.

²⁷⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 24; **Tekinalp**, (Yeni), s. 393. Yazar, iptal sebeplerinin kanunda tahdidi olarak sayılmadığını, hukukun genel ilkelerine aykırı ve nesnellikten uzak kararların iptal yaptırımına tabi olacağını belirtmiştir.

²⁷¹ **Arslanlı**, (Umumi Heyet), s. 279; **Alper**, s. 68; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 927.

²⁷² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 243; **Saka**, s. 252; **Korkut**, s. 43.

²⁷³ **Pulaşlı**, (Müeyyide), s. 887.

²⁷⁴ **Arslanlı**, (Umumi Heyet), s. 285; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 933; Yargıtay 11. HD. 7.11.2002 tarihli, 2002/6988 E.2002/10119 K. sayılı kararında davacının da katıldığı davalı şirketin 21.4.2000 tarihli genel kurul toplantısında gündeminin 4. maddesinin görüşülerek bilançoda gösterilen karın kanuni yedekler ve vergiler düşüldükten sonra dağıtılmamasına oybirliği ile karar verilmiş olmasına göre, bu karar iptal ettirilmedikçe şirket ortaklarının kâr payı isteyemeyecekleri gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerekirken, değinilen olguya dayalı davalı savunması dikkate alınmadan ve tartışılmadan sanki uyumsuzluk davacının talep edebileceği kâr payının miktarının ne olduğundan ibaretmiş gibi yazılı biçimde karar verilmesinin doğru görülmediği belirtilerek mahkemenin genel kurulun yerine geçerek kâr payının miktarını belirlemesini hukuka aykırı bularak kararı bozmuştur. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2002-6988.htm>)

²⁷⁵ **Saka**, s. 251; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 180 vd.

²⁷⁶ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 928.

gerekmemektedir.²⁷⁷ Mahkeme sonunda verilen iptal kararı sadece davacı taraf hakkında değil bütün pay sahipleri hakkında kendiliğinden (*erga omnes*) hüküm ifade eder.²⁷⁸

6102 s. TTK m. 445 ve 446'da düzenlenen genel kurul kararlarının iptali davası esas olarak 6762 s. TTK m. 381 hükmü ile birebir benzerlik içermektedir. Ancak 6102 s. TTK ile iptal davasına konu olabilecek bazı aykırılıklarda pay sahibinin dava açabilmesi için, iptal sebebinin kararın alınmasında etkili olmuş olması şartı getirilmiştir.²⁷⁹

Genel kurul kararının iptali için, toplantıda alınacak kararların imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmiyor olduğunun, imtiyazlı pay sahiplerini özel kurulunca onaylanması gerekecektir. Bir başka deyiş ile, genel kurul toplantısında iptal davasına konu olabilecek bir hukuka aykırılık bulunsa dahi, öncelikle imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanmış bir karar olup olmadığına bakılmalıdır. Zira ancak onaydan sonra genel kurul kararları icra kabiliyeti kazanabilecektir.²⁸⁰

V. İptal Yaptırımı ve Butlan Yaptırımı Arasındaki Farklar

İptal edilebilir ve batıl genel kurul kararlarını birbirinden ayırtmak hem oldukça zor hem de iki yaptırım türü arasında önemli hüküm farklılığı bulunduğu için önemlidir. Zira butlan halini hukuki yararı bulunan herkes, her zaman ileri sürebilirken, iptal edilebilirliği sadece kanunda belirtilen kimseler yine kanunda yer alan hak düşürücü süre içinde ileri sürebilirler.²⁸¹ Bunlar dışında, iptali talep edilen kararlar ancak mahkemenin kesin hükmü ile geçmişe etkili olarak sonuç doğururken, batıl kararlar ise en baştan itibaren (*ex tunc*) geçersiz kararlardır. Hatta mahkeme esnasında dahi iptale tabi genel kurul kararları tedbir kararı verilmedikçe yönetim kurulu üyeleri tarafından yerine getirilebilir.²⁸²

Öğretide, butlan yaptırımı ile iptal edilebilirliğin sınırlarını tespit amacıyla emredici hükümler arasında mahiyetlerine göre bir ayırım yapılmıştır. Bu ayırımı göre TTK'da yer alan bazı hükümler mutlak emredici niteliktedir ve bu hükümlere aykırılık butlan yaptırımının uygulanmasına sebep olur. Genel kurulun varlığı için gerekli unsurlara, ortaklığın temel

²⁷⁷ Saka, s. 249, Aksi yönde, Pulaşlı, (Şerh 1), s. 911.

²⁷⁸ Saka, s. 252.

²⁷⁹ Tekinalp, (Yeni), s. 394 vd.

²⁸⁰ Eriş, s. 3020.

²⁸¹ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 61.

²⁸² Korkut, s. 45, dn. 208. Yazar, batıl genel kurul kararlarını uygulayan yönetim kurulu üyelerinin kural olarak sorumluluklarının bulunmadığına yer vermiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 22.3.2004 tarihli 2003/8437 E. 2004/2895 K. sayılı kararında da, ortaklar kurulu kararlarının iptal edilmediği sürece uygulanması gerektiğini, belirtmiştir.

niteliklerine ve gelecekteki pay sahipleri ile ortaklık alacaklılarının menfaatlerinin korunmasına ilişkin hükümler mutlak emredici mahiyettedir.²⁸³

Mutlak emredici hükümlerin dışındaki hükümlerin ise pay sahiplerinin özel çıkarlarını korumak için ihdas edildiğini ve bu sebepten nispi emredici nitelikte oldukları kabul edilmektedir. Nispi emredici hükümlere aykırılığın sonucu ise genel kurul kararının iptal edilebilir olmasıdır.²⁸⁴

Netice olarak, getirilen bu kıstaslarla dahi her iki yaptırım türü arasında keskin bir sınır belirlemek mümkün olmadığı için, hukuk güvenliği açısından iptal edilebilirlik yaptırımının uygulanması kural, butlan yaptırımının uygulanması ise istisnai niteliktedir.²⁸⁵ Zira şirketin iç ilişkilerinde doğrudan, dış ilişkilerinde ise dolaylı şekilde çok önemli etkileri bulunan genel kurul kararlarının butlanının süresiz olarak ileri sürülmesi hukuk güvenliğini tehlikeye sokma riski taşımaktadır.²⁸⁶

VI. İptal Yaptırımı ve Butlan Yaptırımına İlişkin Ortak Hükümler

TTK m. 448/1 hükmünde yönetim kurulunun, iptal veya butlan davasının açıldığını ve duruşma gününü, usulüne uygun olarak ilan etme ve şirketin internet sitesine koyma yükümlülüğü bulunduğu düzenlenmiştir. Ayrıca ilgili hükmün üçüncü fıkrasında, her iki yaptırım türü için de, şirketin talep etmesi halinde, muhtemel zararlara karşı davacıların mahkemenin belirleyeceği nitelik ve miktarda teminat göstermesine karar verileceği belirtilmiştir.

TTK m. 449'da ise genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açılması halinde mahkemenin, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebileceği düzenlenmiştir. Bu hükümde çıkan sonuç ise, yürütmenin geriye bırakılması kararı alınmadıkça, alınan kararın uygulanabilecek olmasıdır.²⁸⁷

²⁸³ **Tekil, Fahiman:** Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayırımı Hakkındaki Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, 2. Baskı, İstanbul 2001, s. 593 vd; **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 65; Kanuna aykırılık kavramı ile ilgili olarak farklı görüşler için bkz. **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp),** (Ortaklıklar), s. 529 vd.

²⁸⁴ **Korkut,** s. 44 vd; **Arslanlı,** (Anonim Şirketler), s. 79 vd.; **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 65.

²⁸⁵ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 69.

²⁸⁶ **Moroğlu, Erdoğan:** Makaleler, Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Toplantıya Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları, BATİDER 2004, C. 22, S. 3, s. 171 vd.,

²⁸⁷ **Huysal / Karahan,** s. 531.

TTK m. 450 uyarınca, genel kurul kararının iptaline veya butlanına ilişkin mahkeme kararı kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade eder. Ancak her ne kadar madde metninde kesinleşen kararların pay sahipleri için hüküm ifade edeceği belirtilse de kesinleşen kararın üçüncü kişiler için de hüküm ifade etmesi kaçınılmazdır. Bu noktada kararın geçmişe etkili olarak hüküm ifade edip etmeyeceği hususu önem arz etmektedir. İptal kararı yenilik doğurucu nitelikte bulunduğundan geçmişe etkili olarak, pay sahipleri, şirket organları ve üyeleri ile birlikte üçüncü kişiler için de sonuç doğuracaktır. Ancak iyiniyetli üçüncü kişiler hakkındaki hükümler saklıdır.²⁸⁸ Aynı uygulama butlan davası için de geçerli olacaktır.²⁸⁹

Son olarak, TTK m. 451 hükmünde, kötü niyetle genel kurul kararını iptal veya butlan davası açanların bu sebeple şirketin uğradığı zararlardan müteselsilen sorumlu olacakları hüküm altına alınmıştır. Tazminat davasını şirketi temsilen yönetim kurulu açar, pay sahiplerinin tazminat davası açma hakkı esas olarak bulunmamaktadır.²⁹⁰

VII. Askıda Hükümsüzlük

Askıda hükümsüzlük, bir hukuki işlemin kanunun öngördüğü unsurların eksikliği dolayısıyla başlangıçta hüküm ve sonuç doğurmaması, ancak unsurların tamamlanmasıyla hukuki sonuçlarını tam olarak meydana getirmesi olarak tanımlanmaktadır.²⁹¹ Hukuki işlemin sonuçlarını tam olarak meydana getirmesi ile ifade edilmek istenen, işlemin baştan itibaren geçerli olacaktır. Ancak eksik olan unsur gerçekleşmez ise bu sefer de işlem baştan itibaren geçersiz olarak kabul edilecektir.²⁹²

Genel kurul kararları kapsamında da askıda hükümsüzlüğün söz konusu olduğu kabul edilmektedir. TTK'nın çeşitli hükümlerinde askıda hükümsüzlük yaratabilecek haller düzenlenmiştir. Örnek olarak, TTK m. 454 hükmünde yer alan imtiyazlı pay sahiplerinin onayı ile uygulama kabiliyeti kazanabilecek, genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine ve yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararı ile yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı verilebilir.²⁹³ Nitekim hükümde de belirtildiği gibi, bu üç tür karar ancak imtiyazlı pay sahiplerinin onayı ile uygulama kabiliyeti

²⁸⁸ **Bahtiyar**, s. 196; **Huysal / Karahan**, s. 531. Yazar, mahkeme hükmünün etkisinin iyiniyetli üçüncü kişiler hakkına ileriye yönelik olduğunu belirtmiştir.

²⁸⁹ **Bahtiyar**, s. 197.

²⁹⁰ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 927.

²⁹¹ **Korkut**, s. 47, **Eren**, s. 333; **Oğuzman / Öz**, s. 189.

²⁹² **Karasu**, (İlkeler), s. 95; **Oğuzman / Öz**, s. 189. Yazar, tamamlayıcı unsur gerçekleşince, hukuki ilişkinin baştan itibaren geçerli olup olmayacağını tespitinde söz konusu unsurun niteliğine bakılması gerektiğini belirtmiştir.

²⁹³ **Huysal / Karahan**, s. 532.

kazanacaktır. TTK m. 456/3'de ise sermayenin artırımına ilişkin genel kurul veya yönetim kurulu kararının geçerlilik kazanması şartının kararların en geç üç ay içinde tescil edilmesi şartına bağlandığı görülmektedir. Burada da kararlar tescil edilmeden askıda hükümsüzdür.²⁹⁴

Yukarıda yer alan her iki örnekte aslında iç ilişkide kararların geçerliliği hususunda bir eksiklik bulunmamaktadır. Ancak ilk örnekte imtiyazlı pay sahiplerinin onayı olmadan, ikinci örnekte de karar tescil edilmeden dış ilişkide hüküm ifade etmemektedirler. Bir başka deyiş ile, askıda hükümsüzlük hali sadece üçüncü kişilere karşı söz konusu olmaktadır. Her iki halde de alınan kararlar, genel kurul kararının alınması ile pay sahipleri ve organlar açısından geçerlilik kazanmış haldedir.²⁹⁵

Askıda hükümsüzlük yaptırımını da butlan yaptırımını gibi, tespit davasına konu olabilir, hâkim tarafından resen dikkate alınabilir ve itiraz yolu ile ileri sürülebilir. Ancak askıda hükümsüz işlemler, batıl işlemlerden farklı olarak, en baştan itibaren geçersiz sayılmazlar.²⁹⁶

²⁹⁴ **Karasu**, (İlkeler), s. 96; **Oğuzman / Öz**, s. 190. Yazar, resmi bir makamın fiili ile tamamlanan sözleşmelerin, eksiklik tamamlanınca başlangıçtan itibaren mi yoksa resmi makamın fiilinden itibaren mi hüküm ifade edeceğinin her konu için ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

²⁹⁵ **Alper**, s. 68.

²⁹⁶ **Korkut**, s. 48.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURUL KARARLARININ İPTALİ DAVASI

I.İptal Davasının Hukuki Niteliği ve Türü

6762 s. TTK'nın m. 385 hükmünde iptal davası açma hakkı açıkça müktesep hak olarak belirtilirken,²⁹⁷ 6102 s. TTK ile sadece genel kurulun müktesep ve vazgeçilmez haklara zarar verilmemesi şartı ile esas sözleşmenin bütün hükümlerini değiştirebileceği düzenlenmiştir. Bu sebepten iptal davasının müktesep hak kategorisinde yer alıp almadığına yönelik tartışmalar artık hukuki dayanağını kaybetmiş durumdadır.²⁹⁸

Moroğlu, iptal davası açma hakkını, TTK'nın nisbi emredici nitelikteki hükümleri ile korunan hak olarak ifade etmiştir. Bu sebepten iptal davası açma hakkından feragat edilemeyeceğini belirtmiştir.²⁹⁹ İptal davası açma hakkından feragati öngören bir esas sözleşme hükmü veya genel kurul kararı da emredici hükümlere aykırılık teşkil edeceğinden butlan yaptırımına tabi olarak geçersiz addedilecektir.³⁰⁰ İptal davasının, dava türü olarak bozucu yenilik doğuran bir dava olduğunu belirtmiştik. Bu sebeple de iptal davası açabilecekken, genel kurul kararlarının geçersizliğinin tespiti yönünde bir dava açılmasında hukuken korunan bir menfaat bulunmamaktadır.³⁰¹

İptal davası açabilmek için, pay sahiplerinin veya şirketin her hangi bir zarar görmüş olması şart değildir³⁰².

İptal davası sonucunda verilen kabul kararı genel kurul kararını ortadan kaldırarak yeni bir hukuki durum yaratırken, iptal davası sonrasında verilen ret kararı yeni bir hukuki durum yaratmaz.³⁰³

²⁹⁷ 6762 s. TTK zamanında, iptal davasının müktesep hak olup olmadığı hususu da tartışmalıydı. Çünkü müktesep haklardan, hak sahibinin iradesi ile vazgeçilmesi mümkün iken, iptal davası açma hakkından somut olarak kullanılabilir hale gelmeden veya sürekli olarak feragat etmek mümkün değildir. Konu ile ilgili bkz. **Yılmaz**, s. 82; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 192; **Yıldız**, (İptal), s. 96. Yazar, iptal davası açma hakkının müktesep hak olarak kabulü neticesinde, pay sahibinin kendi yararına konan bu hükümden vazgeçerek kararların geçerli hale gelmesini sağlayabileceğini belirtmiştir.

²⁹⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 193.

²⁹⁹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 193.

³⁰⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 194.

³⁰¹ **Saka**, s. 250, dn. 112'de yer alan Yargıtay 11HD. 26.05.1983 tarihli, 1983/2056 E. 1983/2730 K. sayılı kararında da, tespit davası açılmaması sebebinin sadece iptal davası açılmasına ilişkin süreyi kesmek değil, tespit davası ile iptal davasının hukuki sonucuna erişilemeyeceği olduğunu belirtmiştir.

³⁰² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 303 vd. Yazar, genel kurul kararlarının iptaline hükmedilmesi için, kanun veya esas sözleşmeye aykırı olması ile yetinilmemesi gerektiğini, ayrıca pay sahiplerinin veya şirketin zararına sonuçlar yol açar nitelikte olup olmadığının da araştırılması gerektiğini belirtmiştir.

³⁰³ **Saka**, s. 252.

II.İptal Davasının Konusu

İptal edilebilirliğin söz konusu olabilmesi için öncelikle ortada bir genel kurul kararının mevcut olması³⁰⁴ ve bu genel kurul kararının kanuna, ana sözleşmeye veya dürüstlük kuralı esaslarına aykırı olması gerekmektedir.³⁰⁵

Bir genel kurul kararının şirketin veya pay sahiplerinin menfaatine aykırı sonuçlar doğuracak nitelikte olması, bu kararın geçersizliğini talep etme hakkı vermez. Alınan kararların şirketin veya pay sahiplerinin menfaatine olup olmadığının değerlendirmesini, genel kurul toplantısı sırasında pay sahipleri yapmakta ve anonim şirketlerde egemen ilke olan çoğunluk ilkesi gereğince çoğunluğu elinde bulunduran pay sahiplerinin bu konudaki değerlendirmesi genel kurul kararı olarak kabul edilmektedir.³⁰⁶İptal davasının konusunu oluşturacak kararlar sadece olumlu genel kurul kararları değildir. Genel kurulun almış olduğu ret kararlarının³⁰⁷ da iptali talep edilebilir.³⁰⁸ Bunun dışında, azınlık pay sahipleri kararlarının ve imtiyazlı pay sahipleri genel kurul kararlarının da iptali talep edilebilir.³⁰⁹

III.İptal Sebepleri

³⁰⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 196; **Saka**, s. 240; Yargıtay 11. HD.'nin 28.5.1986 tarihli, 1986/1503 E. ve 1986/3243 K. sayılı kararında, alınmış geçerli bir karar bulunmaması karşısında davanın kabulü halinde, kararın iptaline değil, talebin içinde mündemiç bulunan, kararın geçersizliğinin tespitine karar verilmek gerektiği, zira ortada şeklen geçerli bir karar olmadığı için iptalin söz konusu olamayacağı belirtilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1986-1503.htm>.) Aynı yönde, bkz. Yargıtay 11. HD. 7.2.1984 tarihli, 1984/252 E. 1984/594 K. sayılı kararında, Oluşmayan ve henüz ortada mevcut olmayan bir genel kurul kararı aleyhine de iptal davası açılmasının yasal olarak mümkün olmadığı ifade edilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1984-252.htm>.)

³⁰⁵ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 195; **Yıldız**, (İptal), s. 115; **Saka**, s. 240.

³⁰⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 196.

³⁰⁷Yargıtay 11. HD., 7.2.1984 tarih, 1984/252 E. ve 1984/594 K. sayılı kararında, bir anonim şirkette, görev yapan yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin, yasadan ve ana sözleşmeden doğan bütün görevlerini özenle, tam ve eksiksiz olarak yerine getirmeleri halinde şirketin görevinin de TTK m. 380 uyarınca onları ibra etmek olması gerektiği, zira, böyle bir ibra kararının onları sorumluluktan kurtaracağı gibi, inisiyatif sahibi olması gereken yöneticilerin her türlü kuşku ve endişeden uzak bir çalışma ortamı içinde bulunmalarını da sağlayacağını, işte böyle bir durumda, yani şirket yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerinin görevlerini layıkı ile yapmış olmalarına rağmen şirket genel kurulunca hiç bir haklı nedene dayanmaksızın ibra edilmemeleri veya ibra konusunda bir karar vermektan kaçınılması halinde artık ortada objektif iyi niyet kurallarına aykırı bir davranış bulunduğundan, yönetim ve denetim kurulu üyelerine ibra edilmeme kararının iptali (TTK.381) veya ibra edilmeleri gerektiği konusunda şirket aleyhine dava açılması olanağının tanınmasının bir zorunluluk olarak ortaya çıktığını, nitekim, dairemizin yerleşmiş içtihatlarının da bu yolda bulunduğunu ifade ederek esasa ilişkin olumlu veya olumsuz ret kararlarının da iptale konu olabileceğini belirtmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1984-252.htm>.)

³⁰⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 197; **Karasu**, (İlkeler), s. 90.

³⁰⁹ **Bahtiyar**, s. 187.

1. Genel İptal Sebepleri

TTK m. 445 hükmünde genel iptal sebepleri düzenlenmiştir. Buna göre, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine iptal davası açılabilir. İlgili hükümde yer alan iptal sebepleri 6762 s. TTK m. 381 ile birebir benzerlik göstermektedir.

İptal davasının açılabilmesi için genel kurul kararında tamamen veya kısmen bir kanuna aykırılık veya esas sözleşme hükümlerine aykırılık ya da dürüstlük kuralına aykırılık bulunması gerekmektedir.³¹⁰ *Tekinalp*, bu sebeplerin tahdidi olmayıp hukukun genel ilkeleri ile nesnellikten uzak kararların da iptal edilebilir olduğunu belirtmiştir.³¹¹

Genel kurul kararının iptali istenirken, hangi iptal sebebine dayandırıldığıının da belirtilmesi gerekmektedir. Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 24.6.2013 tarihli, 2012/16227 E. ve 2013/13183 K. sayılı kararında davanın genel kurul kararlarının iptaline dair olduğu, alınan kararların iptaline karar verilebilmesi için her bir karar bakımından mahkemece davacıdan hangi sebeple kararın iptalini istediğini sorması ve buna göre de her bir karar bakımından inceleme yapması, inceleme özel ve teknik bilgiyi gerektiriyor ise bu hususta bilirkişi incelemesi yaptırılması ve kararda da talebin hangi sebeple reddine veya kabulüne karar verildiğinin gerekçede açıklanması gerektiği belirtilmiştir.³¹²

1.1. Kanuna Aykırı Kararlar

İptal edilebilecek genel kurul kararlarından ilki, kanuna aykırı kararlardır. *Moroğlu*, kanuna aykırılık ile kastedilenin sadece TTK'daki anonim şirketlere ilişkin hükümlere veya TTK kapsamındaki diğer hükümlere aykırılık şeklinde olmadığını belirtmiştir. Buna göre, kanuna aykırılık kavramı, şirket ana sözleşmesi, tüzük, yönetmelik, kararname tebliğ dışındaki bütün objektif hukuk kurallarını (kanunları) kapsayan geniş bir ifadedir.³¹³ Genel kurul kararının iptal yaptırımına tabi olması için, şekli nitelikteki mutlak emredici kanun hükümlerine veya konusu bakımından mutlak emredici nitelikteki kanun hükümlerine değil, pay sahiplerinin çıkarlarını koruyan nispi emredici nitelikteki kanun hükümlerine, yedek ve yorumlayıcı

³¹⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 215; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 875; **Yıldız**, (İptal), s. 130.

³¹¹ **Tekinalp**, s. 393.

³¹² <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2012-16227.htm>.

³¹³ **Moroğlu**, s. 215; **Tekinalp**, (Yeni), s. 394. Yazar, kanuna aykırılık kavramını daha da daraltarak, sadece TTK'nu anonim şirketlere ilişkin hükümlerine aykırılığın iptal sebebi olduğunu belirtmiştir. Karşı görüş için bkz. **Saka**, s. 241. Yazar, kanuna aykırılık deyimini, sadece kanunlara aykırılık olarak değil, konuyla ilgili tüzüklere, yönetmeliklere, kararnamelere, mahkeme içtihatlarına aykırılık olarak geniş yorumlanması gerektiğini belirtmiştir. Aynı yönde bkz. **Yıldız**, (İptal), s. 131; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 876'da kanuna aykırılığı geniş yorumlamıştır.

nitelikteki kanun hükümlerine aykırılık teşkil etmesi gerekmektedir. Zira kurucu-şekli nitelikteki mutlak emredici kanun hükümlerine aykırılık yokluk, konusu bakımından mutlak emredici nitelikteki kanun hükümlerine aykırılık ise butlan davasının konusunu oluşturacaktır.³¹⁴ Bir başka deyiş ile, iptal sebebi olacak kanuna aykırılık halleri yokluk veya butlan halleri dışındaki hükümlere aykırılığı ifade eder.

Bunun dışında elbette ki şirket ile üçüncü kişiler veya pay sahipleri arasında yapılan yahut pay sahipleri ile üçüncü kişiler arasında yapılan herhangi bir sözleşmeye aykırılık da genel kurul kararları açısından iptal sebebi teşkil etmeyecektir.³¹⁵ Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 31.5.2001 tarihli, 2001/3163 E. 2001/4878 K. sayılı kararında, kurucular ve bunların halefleri ile anonim şirket arasındaki ilişki ortaklık bağı olmaksızın bir sözleşme ilişkisi olduğunu, kurucu intifa hakkı sahiplerinin ortaklığa karşı bir sözleşme tarafı bulunmaları nedeniyle esas sözleşmede aksine bir hüküm veya kurucu intifa hakkı sahiplerinden her birinin rızaları bulunmadıkça ortaklığın (genel kurul) esas sözleşmeyi tek tarafı olarak değiştirerek, kurucu intifa senedi sahiplerinin haklarını onların aleyhine değiştiremeyeceğini, bu kararın, şirketle arasında sözleşme ilişkisi bulunan davacı bakımından herhangi bir hukuki sonuç doğurmasının mümkün olmayacağını, sözleşmenin taraflarından birinin sözleşmenin akidi sıfatıyla kendi iç yapısı içinde aldığı bir kararla diğer tarafın haklarını etkileyebileceği düşünülmemeyeceğinden, davacının söz konusu genel kurul kararının iptalini istemeden, var olan sözleşme gereğince kâr payı alacağının tahsilini her zaman talep edebileceğini ifade etmiştir.³¹⁶

Genel kurul kararlarının geçerliliği ile ilgili olmayan düzenleyici nitelikteki kanun hükümlerine aykırılık da iptal nedeni oluşturmamakla birlikte koşulları var ise yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna sebep olabilir. Örneğin, TTK m. 409 hükmü gereğince, üç ay içinde toplanması gereken genel kurul, daha sonra toplanmışsa, bu hükme aykırılık alınan kararların geçerliliğini etkilemeyecektir. Bunun dışında gerekli olmadığı halde, yönetim kurulu tarafından yapılan çağrı ile olağanüstü toplanan genel kurulda alınan kararların geçerliliği, toplantının esasında gerekli bir sebep olmadan toplanmasından etkilenmeyecektir. Ancak her iki örnekte de yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunun doğması söz konusu olacaktır.³¹⁷

³¹⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 217; **Tekinalp**, (Yeni), s. 394. Yazar, emredici kanun hükümleri türleri arasında bir ayırım yapmadan, iptal yaptırımına tabi olabileceklerini belirtmiştir.

³¹⁵ **Saka**, s. 243; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 216. Yazar, örnek olarak oy sözleşmelerini vermiştir.

³¹⁶ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2001-3163.htm>.

³¹⁷ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 218; **Saka**, s. 242; **Karasu**, (İlkeler), s. 92.

Bahtiyar, 6102 s. TTK ile iptale tabi olacağı kabul edilen birkaç genel kurul kararına örnek vermiştir. Buna göre,

- sonuca etkili olabilecek oranda bir oy hakkı hesaba katılmaksızın alınan genel kurul kararları,
- toplantı dönemine ait o yıl kararın tamamının sermayeye eklenmesine izin verilen genel kurul kararı³¹⁸,
- TTK m. 414 hükmündeki en az iki haftalık süreye aykırı olarak, toplantıdan on gün önce davet yapılması halinde ve bu aykırılığın genel kurul kararının alınmasında etkili olması durumunda, davetin yapıldığı genel kurul kararı iptale tabi olacaktır.

Bahtiyar, ayrıca verilen örneklerdeki kanuna aykırılığın sadece alınan genel kurul kararı ile ilgili ve o kararla sınırlı aykırılık yarattığından bahisle iptale tabi olduğunu özellikle eklemiştir. Zira ileriye dönük, gelecekteki pay sahiplerinin de haklarını ihlal edici kararlar butlan yaptırımına tabi olacaktır³¹⁹.

Bunun dışında özellikle azınlığın haklarını koruyan kanun hükümlerine aykırı genel kurul kararları da iptal edilebilir niteliktedir. Örneğin, azınlığın gündeme madde ekletmesine ilişkin hakkının ihlal edildiği genel kurul kararları,³²⁰ bilanço görüşmelerinin ertelenmesi talebine aykırı olarak bilanço görüşmesi yapılan ve onaylanan kararlar³²¹ iptal yaptırımı ile geçersiz sayılacaklardır.

³¹⁸ Yargıtay 11. HD. 12.06.2008 tarihli, 2008/380 E. 2008/7793 K. sayılı kararında, genel kurul gündeminin 4'üncü maddesi ile karın dağıtılmayarak olağanüstü yedeklere alınmasına ilişkin kararın, TTK m. 385/2'de sayılan müktesep hakların ihlali niteliğinde olup, 385'inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi gereğince, tüm ortakların rızası alınmamış olmakla, toplantıya çağırılmasına rağmen katılmamış olan davacının dava hakkının TTK m. 381 koşullarına tabi olmadığını ifade ederek davacının iptal davası açabilmesi için, toplantıya katılıp, muhalefeti şerh ettirmiş olması gerektiği yönünde hüküm tesis etmiştir. Bkz., *Eriş*, s. 3050.

³¹⁹ *Bahtiyar*, s. 189 vd.; *Eriş*, s. 2978.

³²⁰ Yargıtay 11. HD. 01.11.2010 tarihli, 2010/4807 E. 2010/10992 K. sayılı kararında, azlığın teklifinin gündeme alınmaması veya gündeme alınıp görüşülmesinden sonra reddedilmesi halinde, azınlık sahiplerinin genel kurul kararlarının iptalini talep edebileceği yönünde karar vermiştir. Bkz., *Eriş*, s. 2761.

³²¹ Yargıtay 11. HD. 13.10.2003 tarihli, 2003/2885 E. 2003/9174 K. sayılı kararında, Davanın, TTK m. 377'e göre bilançonun tasdiki hakkındaki müzakerenin ertelenmesi talebine rağmen davalı anonim şirketçe alınan genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkin olduğu, TTK. m. 377 uyarınca ekseriyetin veya şirket sermayesinin onda birine sahip olan azınlığın gerekçesiz dahi olsa talebi üzerine bilançonun tasdiki hakkındaki müzakere ve bununla bağlantılı görüşmelerin bir ay sonraya bırakılmasının zorunlu olup, bunların dışında, bilanço ile ilgili olmayan (daha önce görev yapanlar dışında yeni yönetici ve denetçi seçimi, yine aynı yasanın 334 - 335. maddelerine göre verilen izinler gibi) hususların görüşülerek karar alınmasının mümkün olduğu belirtilmiştir. Bkz., *Eriş*, s. 2852. Azınlığın ancak muhalefeti tutanağa yazdırmış olması halinde kararın iptalini talep edeceğine ilişkin bkz. *Eriş*, s. 2855'de belirtilen Yargıtay 11. HD. 10.11.1986 tarihli, 1986/5248 E. 1986/5851 K. sayılı kararı; *Eriş*, s. 2857'de belirtilen, Yargıtay 11. HD. 21.03.1983 tarihli, 1983/1247 E. 1983/1360 K. sayılı kararında da "azlığın bilanço görüşmelerinin ertelenmesine yönelik talebini oylamaya sunan ve ret kararı neticesinde, bilanço görüşmelerinin ertelenmediği genel kurul kararının, azınlığın erteleme talebinin oylamaya sunulmasının gerekli olmadığı gerekçesi ile iptal edilmesine karar verilmiştir.

Yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin kurallara aykırılık da, nihayetinde pay sahiplerinin haklarını koruyucu nitelik taşıyan kurallara aykırılık sayılacağından, iptal yaptırımı ile geçersiz oldukları talep edilebilecektir.³²² Ancak ibra edilmeme kararının iptaline yönelik bir davanın görülmesi için yönetim kurulu üyeleri hakkında sorumluluk davası açılmasına da karar verilmiş olması gerekmektedir. Zira bu halde iptali istenen karar uygulanabilir nitelikte sayılmamaktadır³²³. Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 4.10.2004 tarihli, 2004/24 E. 2004/9213 K. sayılı kararında, davanın, ibra edilmeme ve bilançonun kabul edilmemesine yönelik anonim şirket genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkin olduğu, davacılar vekilinin, müvekkillerinin yönetim kurulu üyesi olup genel kurulda ibra edilmediklerini ileri sürdüğü, mahkemece kararların gerekçesiz olduğu belirtilerek davanın kabulüne karar verildiği, davacıların iptalini istedikleri kararların henüz uygulanabilir nitelikte olmadığı, zira böyle bir karara dayanılarak yönetim kurulu üyeleri hakkında sorumluluk davası açılabilmesinin mümkün olmadığı, bunun için, TTK m. 341'e göre, genel kurulun dava açılmasına özel olarak karar vermesi gerektiği, bu itibarla, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmemelerine ilişkin bir genel kurul kararının iptalini, haklarında sorumluluk davası açılması yolunda alınmış genel kurul kararı bulunmadan önceki bir aşamada dava edebilmelerinin mümkün olmadığı, zira yönetim kurulu üyelerinin sorumlu olmadıkları iddiasına dayandıklarını, bu hususun genel kurul kararlarının iptali davasında değil, şirketin açacağı sorumluluk davası veya bu yola uzun bir zaman zarfında gidilmediği takdirde daha sonra ibra edilmeyenlerin açacağı hükmen ibra davasında karara bağlanması gerektiği belirtilmiştir.³²⁴

³²² Yargıtay 11. HD. 07.05.2007 tarihli, 2007/309 E. 2007/7572 K. sayılı kararında, yönetim kurulu üyelerinin ayrı ayrı ibra edilmeleri gerektiği, yönetim kurulu üyelerinin topluca ibrasında, tüm yönetim kurulu üyeleri katılarak oy verdiklerine göre, bu durumun TTK m. 374'e aykırı olduğundan, genel kurul kararının iptalinin yasaya uygun olduğu ifade edilmiştir. Bkz., **Eriş**, s. 2883; Yargıtay 11. HD. 14.11.2006 tarihli, 2006/8735 E. 2006/11694 K. sayılı kararında, bilançonun onanması hakkındaki görüşmelerin ertelenmesine karar verilmesi halinde, TTK m. 334 (şirketle işlem yapma yasağı) ve TTK m. 335 (yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağı) ile ilgili gündem maddelerinin de görüşülemeyeceği, gerçeği yansıtmayan bilançonun tasdikine dair genel kurul kararının iptali karşısında, yönetim kurulu üyelerine, TTK m. 334 gereğince, izin verilmesine dair genel kurul kararının da iptaline karar vermek gerekirken, yazılı şekilde karar tesisinin doğru görülmediği ve aynı zamanda yönetim kurulu üyelerinin kendi ibralarına ilişkin oylamada oy kullanamayacağına dair kuralın da ihlal edildiğine dair itirazların da kabulü ile yerel mahkeme kararının bozulmasına karar verildiği belirtilmiştir. Bkz., **Eriş**, s. 2884.

³²³ **Eriş**, s. 2894, dn. 59'da ibra edilmeme kararının icra niteliği bulunmadığını belirtmiştir ve uygulamada ibra edilmeme kararı ile birlikte sorumluluk davası açılmasına da karar verildiğine değinmiştir. Ancak bu hususu, genel kurul kararlarının usulden iptali ve esastan iptali şeklinde bir ayırım yaparak da incelemiştir. Genel kurul kararlarının usulden iptalinin ancak çağrı eksikliği ve özellikle genel kurul yeter sayısının oluşmadığı iddialarına dayanabileceğini belirtmiştir. Yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmeme kararının esastan iptalinin ise mümkün olmadığını, bu halde yönetim kurulu üyelerinin sorumlu olmadıkları sonucuna varılabileceğini ancak bu tespitin sadece şirketin açtığı sorumluluk davasında veya ibra edilmeyen yönetim kurulu üyelerinin açacağı hükmen ibra davasından incelenerek karar bağlanabileceğini düşünmektedir.

³²⁴<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2004-24.htm>.

1.2. Esas Sözleşme Hükümlerine Aykırı Kararlar

TTK m. 445 hükmünde, kanuna aykırı olmamakla birlikte esas sözleşmeye aykırı genel kurul kararları da iptale tabi kararlar arasında sayılmıştır. Bu noktada öncelikle esas sözleşmede yer alabilecek hususları belirtmek gerekmektedir. TTK m. 340 hükmü ile birlikte değerlendirdiğimizde, esas sözleşmede, mutlak bulunması gerekli hususlar, öngörülmesi şartı ile bulunması zorunlu hususlar ve kanunun izin verdiği ihtiyari hususlar yer alabilir.³²⁵ Bu kapsamda esas sözleşmeye, emredici hükümlere aykırı olmamak şartı ile şirketin yapısına ilişkin hükümler ve şirket ile pay sahipleri ve pay sahiplerinin kendi aralarındaki ilişkiyi düzenleyen hükümler dâhil edilebilir.³²⁶

Esas sözleşmede yer alan bu düzenlemeler, kanunda yer alan mutlak veya nispi emredici hükümlerin kaldırılmasını veya değiştirmesini öngörüyor ise, bu düzenlemeler zaten batıl veya yok sayılacağı için iptaline yönelik talepte bulunmaya gerek yoktur.³²⁷

Kanunda yer alan hükümlerin esas sözleşmede de yer alması ve bu hükümlere aykırı bir genel kurul kararı alınması halinde, esas sözleşmeye değil, kanuna aykırı bir genel kurul kararının varlığında bahsedilmeli ve kararın iptali değil, geçersizliğinin tespiti yönünde bir karar verilmelidir.³²⁸ Yine esas sözleşmede kanunda yer alan bir kuralın ağırlaştırılması ve bu hale aykırı bir genel kurul kararı alınması halinde, öncelikle bu halin, kanundaki düzenlemeye de aykırı olup olmadığı incelenmeli, eğer kanunun emredici hükümlerine aykırılık var ise geçersizliği tespit edilmeli, sözleşmeye aykırılık var ise iptaline karar verilmelidir. Örneğin, yasada yer alan toplantı nisabına uygun ancak esas sözleşmede yer alan ağırlaştırılmış karar nisabına aykırı karar alınmışsa bu kararın iptali söz konusu olacakken, bu karar yasadaki asgari nisaplara da aykırı alınmış ise bu durumda geçersiz olduğu iddia edilecektir.³²⁹

1.3. Dürüstlük Kuralına Aykırı Kararlar

Kanun ve esas sözleşme hükümlerine uygun olan bir kararın, dürüstlük kuralına aykırı bulunması da bir iptal sebebidir. Zira kanun ve esas sözleşme ile çoğunluk ve azınlık arasında doğabilecek tüm çıkar çatışması olasılıklarını öngörüp, kanunda veya esas sözleşmede yer vermek imkânsızdır. Ancak kanunda veya esas sözleşmede öngörülmemiş bir ihlal ile

³²⁵ Bahtiyar, s. 190.

³²⁶ Yıldız, (İptal), s. 133.

³²⁷ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 218.

³²⁸ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 219.

³²⁹ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 878.

karşılaşıldığında uygulanacak yaptırımın dayanağının olması da mecburi olduğu için, bu gibi hallerde hukukun genel kaidesi olan hakların dürüstlük kuralına uygun şekilde kullanılması kuralına gitmek kaçınılmazdır.³³⁰

Ancak sadece dürüstlük kuralına aykırılık değil hakkın kötüye kullanılması hali de bir iptal sebebidir.³³¹ Bu iptal sebebi, sermaye ve oy çoğunluğuna sahip pay sahiplerinin, azınlık pay sahiplerinin menfaatleri aleyhine karar almalarını engellemek amacıyla ihdas edilmiştir.³³² Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 20.1.2012 tarihli, 2010/7733 E. 2012/525 K. sayılı kararında davanın, genel kurulunda alınan sermaye artırımı kararının iptaline ilişkin olduğu, davalı şirketin gereksiz yere alacaklılara faiz ödememek ve piyasada borçlu şirket durumunda kalmamak için sermaye artırımı kararı aldığı, kur riski almasını gerektirmeyecek şekilde sermaye artırımına gittiği ve borcun büyük kısmının şirketin % 80 ortağı bulunan şirkete ait olduğu, sermaye artırımının % 80 oranındaki kısmının para ödenmeden takas, mahsup yolu ile yapılacak olmasının davalı ve ortaklarının yararına bulunduğu, sermaye artırımının azlığı zarara uğratmak amacı ile değil şirketin borçlanmasını önlemek ve karlılığını sağlamak amacı güttüğü, alınan sermaye artırımı kararının TTK m. 381' düzenlenmiş iptal edilebilirlik şartlarını taşımadığı gerekçesi ile davaların reddine karar verilmesinin hukuka uygun olduğu ifade edilerek azlığı zarara uğratma amacı olup olmadığının irdelenmesi gerektiği belirtilmiştir.³³³

TMK m. 2 hükmünün ilk fıkrasında dürüstlük kurallarına uyma mecburiyeti, ikinci fıkrasında ise hakkın kötüye kullanılması yasağı düzenlenmiştir. Bu hükmün emredici lafzından yola çıkarak, anonim şirketin amaç ve çıkarı gerektirmediği halde sadece azınlık pay sahiplerini zarara uğratma amacı ile alınmış çoğunluk kararlarının iptal edilebilir olduğu kabul

³³⁰ **İmregün, Oğuz:** Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Kanun Yolları (Kanun Yolları), Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, İstanbul 2003, s. 145 vd.; Yargıtay 11. HD. 12.71.2010 tarihli, 2010/2249 E. 2010/8221 K. sayılı kararında, şirket yöneticilerinin, şirketi zarara uğrattıkları iddiasıyla açılan tazminat davasını ortadan kaldıran genel kurul kararının, açılan tazminat davasının sonucunu etkisizleştireceğinden, iyiniyetli sayılmayacağı ve iptalinin gerekli olduğunu yönünde karar vermiştir. Bkz., **Eriş**, s. 2982.

³³¹ Yargıtay 11. HD. 26.01.2007 tarihli, 2007/7659 E. 2007/874 K. sayılı kararında, mahkemece, şirkete ait gayrimenkulün satışına ilişkin yönetim kurulu kararının satıştan sonraki ilk genel kurul gündemine getirilmeyip, sonraki genel kurul gündemine getirilmesinin iyi niyet kuralları ile bağdaşmadığı gerekçe gösterilerek anılan genel kurul kararının iptaline karar verilmişse de yönetim kurulunun satış kararının bu şekilde satış tarihinden sonraki ilk genel kurul değil de bir sonraki genel kurul gündemine alınmasının tek başına genel kurul kararının afaki iyi niyet kurallarına aykırı olduğunun kabulünü ve iptalini gerektirmediği belirtilerek iyi niyet aykırılık sebebiyle iptal edilecek genel kurul kararının değerlendirmesinin nitelikli bir değerlendirme gerektirdiğine dikkat çekmiştir. Bkz., **Eriş**, s. 3076.

³³² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 225.

³³³ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2010-7733.htm>.

edilmektedir.³³⁴ Ancak şirketin menfaati gereği olsa dahi, azınlığın menfaatini açıkça ihlal eden kararlar da iptal yaptırımının uygulanmasına sebep olacaktır.³³⁵

Buna karşın azınlığın veya münferit pay sahiplerinin çıkarlarını ihlal eden genel kurul kararlarının iptale tabi olması için, şirketten elde etmeyi bekledikleri menfaatlere yönelik bir ihlal olması gerekmektedir. Yoksa azınlığın şirket dışı menfaati çoğunluk tarafından kötü niyetli olarak dahi ihlal edilse iptal davasına konu olmaz. Örneğin, genel kurulda çoğunluğu oluşturan pay sahipleri, pay sahiplerinden birinin şirket dışında yaptığı bir işi, şirketin de yapmasına yönelik bir karar alsa bu karar o pay sahibinin kişisel çıkarını zedelese dahi şirkete yönelik haklı bir menfaat ihlali olmadığı için iptal edilebilir bir karar olmaz.³³⁶

1.4. Eşit İşlem İlkesine Aykırı Kararlar

TTK m. 357 hükmünde açıkça pay sahiplerinin eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulacağına ilişkin nispi eşitlik ilkesi düzenlenmiştir.³³⁷ İlgili hükmün gerekçesinde bu hükmün, bir taraftan organların öznel ve keyfi karar ve uygulamalarına bir üst hukuk kuralı ile kanunî bir barikat çekeceği, diğer taraftan da esas sözleşmelerdeki hükümlerin adil ve menfaatler dengesine uygun bir şekilde yorumlanmasını sağlayacağı belirtilmiştir. Ayrıca hükmün gerekçesinde, eşit işlem ilkesine aykırılığın hukukî sonucunun, somut olayın şartlarına bağlı olmak şartı ile iptal olduğu ancak iptal yaptırımının tek sonuç olmadığı belirtilmiştir.

Eşit işlem ilkesinin amacı, çoğunluğun, yönetim organlarının ve şirket faaliyetlerinin, yükümlülüklerin, hakların, malların ve denetim gücünün keyfi şekilde kullanılmasını engellemektir. Eşit işlem ilkesi, işlemin keyfi olarak tanımlanabildiği durumlarda ihlal edilmiş

³³⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 226; **Karasu**, (İlkeler), s. 93; Yargıtay 11. HD, 14.10.1982 tarihli, 1982/3556 E. 1982/3887 K. sayılı kararında, ortaklığın sürekli gelişim ve paydaşlara olabildiğince düzenli biçimde kar dağıtımını sağlama amacıyla, uygun ve yararlı ise, genel kurulca yasa ve ana sözleşmede öngörülen sınırı da aşar biçimde olağan dışı yedek akçe ayrılabilmesi öngörülerek anılan koşullarla, kar payı dağıtmama kararı alınabileceğini olanaklı kıldığı, ancak bu konudaki bağlantı ve duyarlı dengenin zorunlu koşulunun, kar dağıtmamaya yönelik genel kurul kararının, yalnızca, şirketin sürekli gelişimi ve paydaşlara düzenli biçimde kar dağıtımını sağlama amacına yönelik bulunduğu, ayrıca bu konuda, kar payının gereksiz biçimde azaltılması ya da dağıtılmamasının anonim ortaklıklara karşı güven ve ilgiyi sarsabileceğinin ve kararın nesnel (afaki-objektif) iyi niyet kurallarına aykırı olmaması kuralının da özenle gözetilmesi gerektiği, bu yaklaşımın doğal sonucu olarak, kar payı dağıtılmamasına ilişkin genel kurul kararının, ortaklığın sürekli gelişimi ve paydaşlara düzenli kar payı dağıtımını amacına yönelik olup olmadığının belirlenmesi ve gerekirse bu doğrultuda uzman bilirkişilere de inceleme yaptırılarak buna göre değerlendirilmesi gerekirken, dayanağı gösterilmeden ve anılan kararın hiçbir haklı nedeni bulunmadığından söz edilerek iptali yoluna gidilmesi de bozma nedeni sayıldığı belirtilerek şirketin çıkarı ve iyi niyet araştırması yapılması gerektiği vurgulanmıştır. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/6762/m372-433.htm>)

³³⁵ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 878.

³³⁶ **Yılmaz**, s. 118.

³³⁷ **Karasu**, (İlkeler), s. 94. Yazar, TTK m. 357'de düzenlenen eşitlik ilkesini mutlak değil nispi eşitlik olduğunu ve bu sebeple farklı pay grupları yaratılarak bu gruplar arasında farklılık yaratılmasının bu ilkeye aykırı olmayacağını belirtmiştir.

olur. Ancak eşit olmayan işlemler genel menfaatleri arttırıp şirketi olumlu yönde etkileyecek politikalarına hizmet ediyorsa kabul edilebilirler.³³⁸

Doktrinde eşit işlem ilkesinin, dürüstlük kuralının bir görünümü olduğundan bahisle, bu ilkeye aykırı genel kurul kararlarının aynı zamanda dürüstlük kuralına da aykırı sayılacağı ve iptal yaptırımına tabi olması gerektiği ileri sürülmüştür.³³⁹ Bunun dışında eşit işlem ilkesi ile korunan hukuki menfaatin pay sahiplerine ait olduğu ve bu sebepten de bu ilkeye aykırılığın iptal yaptırımına tabi olması gerektiği eklenmiştir.³⁴⁰ Örneğin, aynı hukuki konumdaki paylara farklı kar payı ödenmesine ilişkin veya kar payının ödenme zamanı ile ilgili pay sahipleri arasında aykırılık yaratan kararlar, haklı bir gerekçe olmadan bazı pay sahiplerine oyda imtiyaz veya yönetime katılma hakkında imtiyaz sağlanmasına ilişkin kararlar ya da iç kaynaklardan yapılan sermaye arttırımı neticesinde mevcut pay sahiplerinin mevcut oylarına oranla yeni paylardan faydalanmaları kuralına aykırı kararlar eşitlik ilkesine aykırılık olarak değerlendirilmektedir.³⁴¹

Eşit işlem ilkesini gelecek için sürekli olarak ortadan kaldırmaya yönelik genel kurul kararları ise pay sahiplerine keyfi davranma serbestisi tanıma riski taşımasının yanında hem ahlaka ve adaba aykırılık teşkil edici nitelikte hem de anonim şirketin temel yapısı ve niteliğine uygun olmadığı gerekçesi ile butlan yaptırımı ile geçersiz sayılmalıdır.³⁴² Öğretide *Yıldız*, alınan genel kurul kararı ile mutlak nitelikteki eşitliğin bir diğer ifade ile koruyucu hakların ihlal edilmesi durumunda uygulanacak yaptırımın yokluk olduğunu ifade etmiştir. Buna örnek olarak da pay sahiplerinin bilgi alma hakkının kullanamamalarının kararlaştırılması, iptal davası ve oy hakkının belli oranda paya sahip ortaklara özgülenmesi gibi alınabilecek kararları göstermiştir. Ayrıca eşit işlem ilkesini ileriye yönelik devamlı olarak ortadan kaldıracak ve paydaşlara keyfi davranışta bulunmalarına imkân sağlayacak genel kurul kararlarının da yoklukla malul olduğunu ifade etmiştir.³⁴³

³³⁸ **Yıldız, Şükrü:** Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi (Eşit İşlem İlkesi), Ankara 2004, s. 60 vd.

³³⁹ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük) s. 228; **Korkut,** s. 139.

³⁴⁰ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 228.

³⁴¹ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 228; **Korkut,** s. 140; **Yıldız,** (Eşit İşlem İlkesi), s. 126 vd.

³⁴² **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 229; **Karasu,** (İlkeler), s. 94; **Korkut,** s. 141.

³⁴³ **Yıldız,** (Eşit İşlem İlkesi), s. 213 vd.

1.5. Hakların Başkalarına Zarar Vermeden veya En Az Zarar Verecek Şekilde Kullanılması İlkesine Aykırı Kararlar

Çoğunluk gücünü sınırlandıran ilkelerden biriside hakların başkalarına zarar vermeden veya en az zarar verecek şekilde kullanılması ilkesidir. Bu ilkeye göre, hakların kullanılmasında birden çok seçenek var ise bunlardan başkalarına zarar vermeyen veya en az zarar verecek olan seçenek tercih edilmelidir. Bu ilkenin genel kurul toplantılarında uygulanması şu şekilde olmaktadır. Genel kurulda şirket menfaati gereği bir karar alırken, bu menfaati sağlayacak birden çok yol var ise bu yollardan münferit pay sahipleri için zararsız olanı veya en az zarar verecek olanı tercih edilmelidir.³⁴⁴ Örneğin, iç kaynaklardan sermaye artırımı yapılarak pay sahiplerine bedelsiz pay senetleri verilmesi mümkün iken önce dış kaynaklardan sermaye artırımı yoluna gidilip iktisaden zayıf olan pay sahiplerinin şirketteki mevcut pay oranları düşürüldükten sonra iç kaynaklardan artırım yapılarak pay sahiplerine mevcut payları oranında ödemesiz pay senedi verilmesi bu ilkeye aykırıdır. Zira bu örnekte sermaye artırımı sadece iç kaynaklardan yapılarak da aynı sonuç elde edilebilecekken iktisaden zayıf konumda bulunan pay sahiplerinin haklarını kullanmasını engellemek adına önce dış kaynaklardan sermaye artırımına gidilmiştir.³⁴⁵

1.6. Sadakat Yükümlülüğüne Aykırı Kararlar

Pay sahiplerinin diğer pay sahiplerinin ortaklıktan kaynaklı menfaatlerini gözetmesi, onların bu menfaatleri ihlal etmemek gibi bir yükümleri bulunmaktadır.³⁴⁶ Pay sahipliği haklarının kötüye kullanılması neticesinde şirkete ve diğer pay sahiplerine zarar verilmesi sadakat yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmektedir.³⁴⁷ Örneğin, bir pay sahibinin diğer bir

³⁴⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 229; **Tekinalp**, (Yeni), s. 49; Yargıtay 11. HD. 11.12.1995 tarih ve 1995/8154 E., 1995/9165 K. sayılı kararında davacılar vekilinin, müvekkillerinin paydaşı bulunduğu davalı şirketin 30.12.1994 tarihinde toplanan genel kurulunda, şirketin her türlü demirbaş donanımının ve sermaye yapısının yeterli olduğu yeni bir yatırım yapılması gerektiği halde, 5. gündem maddesi görüşülerek yeniden değerlendirme fonu dahi dahil edilmeksizin, esas sermayenin (300.000.000) liradan (3.000.000.000) liraya çıkartıldığını, bu kararın çoğunluğun çıkarlarını gözetmek ve azınlığın payını küçültmek amacı gütmek suretiyle objektif iyi niyet kurullarına aykırı düştüğünü ileri sürdüğüne göre, mahkemece bu iddialar üzerinde durularak, şirket demirbaşları, bilançoları ve diğer kayıtları uzman bilirkişiye incelettirilip oluşacak sonuca göre, esas sermayenin artırılmasına ilişkin genel kurul kararının objektif iyi niyet kurullarına uygun olup olmadığının saptanması ve bu konuda bir karar verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1995-8154.htm>)

³⁴⁵ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 230; **Yılmaz**, s. 104.

³⁴⁶ **Akın, Murat Yusuf**: Şirketler Hukukunda Ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu, İstanbul 2002, s. 226.

³⁴⁷ **Korkut**, s. 217.

pay sahibi veya şirket tüzel kişiliği ile rekabet etmesi, sadakat yükümlülüğünü aykırı bir davranış olarak addedilir.³⁴⁸

Bir sermaye şirketi olan anonim şirketlerde pay sahiplerinin birbirlerine veya şirkete karşı sadakat yükümleri olup olmadığı tartışmalıdır. Baskın görüşe göre, pay sahibinin diğer pay sahiplerine karşı böyle bir yükümü yoktur.³⁴⁹ Ancak şirkette kontrol sahibi konumunda bulunan pay sahiplerinin istisnai olarak şirkete karşı sadakat yükümlerinin buldukları kabul edilmektedir.³⁵⁰

2. TTK'DA Düzenlenen Özel İptal Sebepleri

2.1. Kurumsal Temsilcinin Bildirimde Bulunmaması

6102 s. TTK ile genel kurulda temsil kurumunda değişiklik olmuş ve adi temsil yanında, kurumsal temsilcilerin de pay sahipleri adına genel kurulda oy kullanmalarına imkân tanınmıştır. Bu kapsamda, organının temsilcisi, bağımsız temsilci,³⁵¹ kurumsal temsilci ve tevdi eden temsilcisi olmak üzere dört tür temsilcilik kurumu düzenlenmiştir. Gerekçede, bu hükümler ile bir taraftan pay sahipleri demokrasisini kurmak ve buna bağlı olarak yönetim-muhalefet oluşumunu cesaretlendirmek; bu yolla iyi yönetim için iyi bir temel oluşturmanın amaçlandığı; diğer taraftan da, temsilin kurumsallaştırılarak genel kurullarda güç boşluğu doğması için araç yaratılmaya çalışıldığı belirtilmiştir.

TTK m. 431 hükmünde ise şeffaflığı sağlamak adına, temsilcilerin, kendileri tarafından temsil olunacak payların sayılarını, çeşitlerini, itibarî değerlerini ve gruplarını şirkete bildirmekle yükümlü oldukları düzenlenmiş ve aksi hâlde, o genel kurulda alınan kararların, genel kurula yetkisiz katılmaya dair hükümler çerçevesinde, iptal edilebileceği belirtilmiştir.

³⁴⁸ **Yılmaz**, s. 105.

³⁴⁹ **Paslı, Ali**: Anonim Ortaklıkta Kontrol Sahibinin Özel Durumu, İÜHFM 2008, C. LXVI, S. 2, s. 345 vd.; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 233; **Yılmaz**, s. 105.

³⁵⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 234; Karşı görüş için. Bkz. **Paslı**, s. 350. Yazar, taraflar arasındaki yakınlığın en asgari düzeyde olduğu hukuki ilişki olan anonim ortaklıkta, pay sahiplerinin birbirlerine ve şirkete karşı sadakat yükümlülüğü bulunmadığını belirtmiştir. Çünkü sözleşme ilişkilerinde tarafların uymaları beklenen bir davranış kuralı olan sadakat yükümlülüğü, ancak güven ilişkisine dayalı, tarafların birbirlerine nispeten sıkı bir bağ ile bağlı oldukları hukuki ilişkilerde gündeme gelebileceğini eklemiştir. Yazar ayrıca sadakat yükümlülüğünün ancak özel olarak yönetimde bulunanlar, yani kendilerine ait olmayan mal varlığını idare edenler için söz konusu olabileceğini belirtmiştir.

³⁵¹ **Yayla**, s. 8 vd. Yazar, özellikle bağımsız temsilci açısından, maddede bağımsızlık ölçüleri konulmadığı için, hangi hallerin aykırılık teşkil edeceği ve yaptırımının ne olacağının belirtilmemesinin sakıncalı olduğunu belirtmiştir.

Zira bu halde, TTK m. 446/1-b bendinde açıkça düzenlenen bir iptal sebebi olan genel kurula yetkisiz katılma söz konusu olacaktır.³⁵²

Gerekçede, genel kurula yetkisiz temsilci tarafından katılımın mutlak iptal sebebi mi olduğu yoksa bildirimde bulunmayan kurumsal temsilcinin veya tevdi eden temsilcisinin temsil ettiği paylardan doğan oy haklarının alınan kararlarda etkili olup olmadığının araştırılmasının mı gerekli olduğu sorunu öğretinin ve ilkesel Yargıtay kararlarının yetkisiz katılmaya bağladıkları sonuca göre çözüleceği belirtilmiştir.³⁵³

2.2. Toplantı Başkanının Kurumsal Temsilcinin Bildirimlerini Genel Kurulda Bir Pay Sahibinin Talebine Rağmen Açıklamaması

Kurumsal temsilcilik kurumu ile ilgili ikinci iptal sebebi TTK m. 431/2'de düzenlenmiştir. Buna göre, kurumsal temsilcilerin bildirim yükümlülüğünün kapsamında açıklaması gereken hususları, ayrıca toplantı başkanının genel kurulda açıklaması gerekmektedir ve pay sahiplerinin istemine rağmen toplantı başkanı açıklama yapmaz ise her pay sahibi şirkete karşı açacağı dava ile genel kurul kararlarının iptalini isteyebilecektir.

Görüleceği üzere, genel kurul kararının bu bildirim eksikliği sebebi ile iptal edilebilmesi için öncelikle, temsilcilerin başkanı bilgilendirmesi gerekmektedir. Sonrasında pay sahiplerinin talebine rağmen başkan bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmezse iptal davası açılabilir. Ancak sadece bilgilendirme eksikliğinde değil aynı zamanda yetersiz ve eksik bilgilendirme halinde de iptal davası açılabilir. Gerek bilgilendirme hali gerek eksik veya yetersiz bilgilendirme halinde, talebe rağmen bir yükümlülük ihlali olduğu için artık başkanın kastının varlığı kabul edilecektir.³⁵⁴

³⁵² Pulaşlı, (Şerh 1), s. 880; Yayla, s. 140.

³⁵³ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 880. Yazar, İsviçre Hukukunda egemen görüşün, şirketin söz konusu paylara ilişkin oyların kararın alınmasında etkili olmadığını ispat etmesi halinde, iptal davasının reddedilmesine ilişkin olduğunu belirtmiştir. Yazar da, şirkete uygun illiyet bağının bulunmadığını ispat etme fırsatı tanınmasının menfaatler dengesine daha uygun olduğunu belirtmiştir.; Yargıtay 11. HD.'nin 16.3.1982 tarihli, 1982/760 E. 1982/1097 K. sayılı kararında, her ne kadar TTK.'nun 361. maddesi hükmüne göre, yönetim kurulu üyelerinin kendilerini ibraları konusunda TTK.'nun 374. maddesinde belirtilen oy kullanma yasağına aykırı olarak oy kullanmaları halinde TTK m. 381/1. uyarınca aranılan şartlar gerçekleşmese bile davacının bu yönden iptal davası açma hakkı bulunduğu bir an için kabul edilse bile, genel kurul hazirun cetvelinde belirtilen oy miktarları bakımından, yönetim kurulu üyeleri oyları nazara alınmasa bile, oylama sonucu yine de değişmeyeceğinden davacının bu yöne ilişkin itirazlarının da TTK m. 361'in son cümlesi hükmü gereğince yerinde görülmediğinden, davacının yerinde görülmeyen tüm teyiz itirazlarının reddi ile hükmün onanması gerektiği belirtilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1982-760.htm>)

³⁵⁴ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 881. Yazar, bilgilendirme yükümlülüğü küçük eksikliklere ihlal edilmişse ve bu eksiklikler karara etkili olmayacak nitelikte ise genel kurul kararının iptalinde hükmedilmemesi gerektiğini belirtmiştir.

TTK m. 431/2 hükmü uyarınca açılacak iptal davasını sadece bilgilendirme talebinde bulunan değil, bütün pay sahiplerinin açmasına imkân tanınmıştır.

2.3. Genel Kurula Murahhas Üyelerden Hiçbirinin Veya Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Katılmamış Olması

TTK m. 407/2 hükmünde, murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmalarının zorunlu olduğu öngörülmüştür. Bu hükmün amacı ise yönetim kurulu üyelerinin sunacakları bilgi ve belgelerle, pay sahiplerinin yönetime ilişkin sorularının yanıtlanmasına imkân sağlamaktır.³⁵⁵ Ayrıca yönetime ilişkin sorulacak soruların sadece gündemde bulunan hususlarla ilgili olması da gerekmez. Pay sahipleri şirket işleri ile ilgili her türlü konuda bilgi isteyebilirler. Bilgilendirme yükümlülüğü gerekli olmadığı gerekçesi ile reddedilemez. Zira aksi halde bu hakkın kullanımının zorlaştırılmış olacağı kabul edilecektir. Ancak elbette ki yöneltilecek sorular yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk alanı ile sınırlıdır.³⁵⁶

Bilgilendirme yükümlülüğünün ne şekilde olması gerektiği TTK m. 437/2 hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre, verilecek bilgiler, hesap verme ve dürüstlük ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun olmalıdır. İlgili hükmün gerekçesinde “özenli ve gerçeğe uygun” ifadesi ile neyin kastedildiğine yer verilmiştir. Buna göre, “*Özenli*”, baştan savma olmayan, sorunun karşılığı niteliğini taşıyan, ilgisiz konuları içermeyen anlamındadır. “*Gerçeğe uygunluk*” ile gerçeği aynen yansıtan doğru, yalan ve aldatıcı olmayan bilgi kastedilmiştir.

Bu hüküm ile aynı zamanda yönetim kurulu üyelerinin ve denetçinin görüş açıklayabilme hakları açıkça hükme bağlanmış, bu yolla onların gereğinde kendilerini savunabilmeleri ve yaptıkları işlem ve kararları açıklayabilme olanakları yaratılmış ve böylelikle sorumluluk hukuku yönünden konuları güçlendirilmiştir.³⁵⁷

Birbiri ile bağlantılı olan TTK m. 407 hükmü ile TTK m. 437 hükmüne aykırılığın sonuçları birbirinden farklıdır. TTK m. 407 hükmü ve gerekçesi incelendiğinde genel kurula katılmak zorunda bulunan murahhas üyeler ile en az bir yönetim kurulu üyesinin bu yükümlülüğe aykırı hareket etmeleri halinde, genel kurul kararının geçerliliğinin etkilenmeyeceği ifade edilmişse de bu konuda öğretilerde farklı görüşler bulunmaktadır.³⁵⁸ TTK

³⁵⁵ TTK m. 407 hükmü gerekçesi; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 882.

³⁵⁶ TTK m. 437 hükmü gerekçesi.

³⁵⁷ TTK m. 407 hükmü gerekçesi.

³⁵⁸ Ayrıntılı bilgi ve doktrindeki farklı görüşler ile ilgili olarak bkz s. 36 vd.; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 882.

m. 437 kapsamında bilgilendirme yükümlülüğünün ihlal edilmesi durumunda ise, ilgili hükmün beşinci fıkrasında yer alan düzenlemesi sayesinde doğrudan mahkemeye başvurarak bilgi alma hakkı kullanılabilir.

2.4. Yapısal Değişiklik Kararlarına Karşı İptal Davası

TTK m. 192 hükmünde, TTK m. 134 ilâ m. 190'ın ihlali hâlinde, birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan birleşmeye, bölünmeye veya tür değiştirmeye katılan şirketlerin ortaklarının, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabileceği, birleşme, bölünme ve tür değiştirmeye ilişkin işlemlerde herhangi bir eksikliğin varlığı hâlinde, mahkemenin taraflara bunun giderilmesi için süre vereceği, hukuki sakatlık verilen süre içinde giderilemiyorsa veya giderilememişse mahkemenin kararı iptal edeceği ve gerekli önlemleri alacağı ifade edilmiş ve bu suretle ticaret ortaklıklarının birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararı alan yetkili organın kararlarına karşı özel bir iptal davası açabileceği düzenlemiştir. *Çamoğlu*, bu iptal davasının amacını, şirket ortaklarının yapısal değişiklik sürecinde zedelenmesi muhtemel menfaatlerinin korunmasını sağlamak ve bu davanın aynı zamanda önemsenen ve teşvik edilen yapısal değişiklik sürecini engelleyecek boyut kazanmamasını sağlamak olarak açıklamıştır.³⁵⁹

Yapısal değişiklik kararına karşı açılmış olan iptal davasında, dava konusu karar, sebebi ile ortadan kaldırılırsa, kurucu nitelikte bir etki doğurmuş olur. Bu yönüyle TTK m. 192 ile getirilmiş olan iptal davası inşai nitelikte bir davadır.³⁶⁰

TTK m. 192 hükmü ile TTK m. 445 vd. düzenlenen iptal davasının arasındaki ilişki özel-genel hüküm ilişkisidir. Bir başka deyiş ile, TTK m. 192 hükmü, TTK m. 445 vd. da düzenlenen hükümler karşısında özel hüküm olma niteliğine sahiptir. Ancak elbette ki bu durum genel hükümlerin uygulama alanını daraltmamıştır. Bu sebepten davacı, özel iptal davasına sebep olabilecek bir aykırılığı tespit etmesi halinde, isterse TTK m. 192 hükmüne isterse TTK m. 445 vd. düzenlenen iptal davasına ilişkin hükümlere dayanarak dava açma imkânına sahiptir.³⁶¹

³⁵⁹ *Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)*, (Ortaklıkları), s. 543.

³⁶⁰ *Narbay, Şafak/ Kesici, Buğra*: Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine “Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Ticaret Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 2015, S. 1, s. 113.

³⁶¹ *Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)*, (Ortaklıkları), s. 543.

Birleşme, bölünme veya tür değiştirme işlemlerini onaylayan genel kurul kararlarının iptali dava edilebilir. Yapısal değişiklik ile sonuçlanmayan, olumsuz nitelikteki genel kurul kararlarının iptalinin TTK m. 192’de öngörülen iptal davası ile denetlenebilme olanağı, yapısal değişiklik işlemi hukuken geçerlilik kazanmayacağı için, söz konusu olmayacaktır.³⁶²

TTK m. 192 hükmüne dayanarak iptal davasını, pay sahipleri açabilmektedir. Ancak pay sahiplerinin dava açabilmesi için, genel kurul kararına olumsuz oy vermiş olması ve muhalefetini tutanağa geçirtmiş olması şartı aranmıştır. Ayrıca kanun lafzından, genel kurulda hazır bulunup çekimser oy kullanan pay sahiplerinin de bu hususu toplantı tutanağına geçirtmek suretiyle iptal davası açabilecekleri sonucuna ulaşılmaktadır.³⁶³ İptal davası açma hakkı hem devralan hem de devrolunan şirketin ortaklarına tanınmıştır.³⁶⁴ Toplantıya katılmamış veya katılmasına ya da oy kullanmasına engel olunan pay sahiplerinin de dava açma hakları mevcut olup, bu halde davalarını TTK m. 445 vd. düzenlenen iptal davasına ilişkin hükümler uyarınca açmaları gerekir.

Birleşmede davalı sıfatı, devralan veya yeni kurulan ortaklığa ait olacaktır.³⁶⁵ Bölünmede ise, tam bölünme ve kısmi bölünme ayrımına göre davalı sıfatının belirlenmesi yerinde olacaktır. Tam bölünmede, şirket malvarlığı bölümlere ayrılarak diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin pay sahipleri devralan şirketin pay ve haklarını iktisap ederler. Bölünen şirketin sona ermesi sebebiyle davanın, devralan şirket veya şirketlere karşı açılması gerekir. Kısmi bölünmede ise bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap eder veya bölünen şirket, devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur. Bu durumda, iptal davasında husumet, devralan şirketle birlikte devrolunan şirkete de yöneltilebilecektir. Tür değiştirmede, yeni türe dönüştürülen şirket eski şirketin devamı niteliğinde olacağından husumet yeni tür şirkete yöneltilecektir.³⁶⁶

TTK m. 192 hükmüne dayanılarak açılacak iptal davasında, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırılık iptal sebebi olarak sayılmamıştır. Bu bağlamda, yapısal değişiklik kararının TTK m. 134 ilâ 190 hükümlerini ihlal ettiği ileri sürülmeden, ne başka kanun hükümlerinin ihlal edildiği ne de dürüstlük kuralına aykırılıkta bulunulduğu iddiasıyla bu özel

³⁶² **Narbay/ Kesici**, s. 115; **Kayalı, Ferna İpekeli**: Türk Ticaret Kanunu’na Göre Birleşmeler, İstanbul 2014, s. 289.

³⁶³ **Narbay/ Kesici**, s. 116.

³⁶⁴ **Karahan**, Şirketler Hukuku, s. 197.

³⁶⁵ **Narbay/ Kesici**, s. 121.

³⁶⁶ **Narbay/ Kesici**, s. 121 vd.

iptal davası açılmaz. Somut olayda yapı değişikliğine ilişkin hükümlerin ihlalinin yanı sıra kanunun diğer hükümlerinin ihlali ya da dürüstlük kuralına aykırılık varsa onlara da ayrıca dayanılabilir. Ancak söz konusu davada esas olan TTK m. 134 ila 190'a aykırılıktır. Alınan genel kurul kararı dürüstlük kurallarına, kanunun diğer hükümlerine veya esas sözleşmeye aykırı ise, genel iptal davası açılabilir.³⁶⁷

TTK m. 192 hükmünde, mahkemeye, yapı değişikliğine ilişkin işlemlerde herhangi bir eksikliğin varlığı hâlinde, taraflara bunu gidermesi için süre vereceği belirtilmiştir. Bu yönüyle, TTK m. 192'nin, genel iptal davasından farklı olarak, en önemli özelliklerinden biri yapısal değişiklik kararında mevcut olan hukuki sakatlığı giderme olanağı tanınmasıdır.³⁶⁸ Kanunda hangi hukuki sakatlıkların giderilebilir hangilerinin giderilemez olduğuna ilişkin bir düzenleme bulunmamakta olup, mahkemeler somut olaya göre değerlendirme yapacaklardır.³⁶⁹ Mahkeme tarafından verilecek süre, hukuki eksikliğin vasıf ve mahiyetine göre takdir edilecek makul bir süre olmalıdır. Verilecek süre, eksikliğin gerektiği gibi giderilmesi için yeterli olması gerekir. Ancak diğer yandan, sürenin fazla tutulması hukuk güvenliği ilkesi ile çelişebileceğinden, somut olayın gösterdiği özelliklere göre aşırıya kaçacak şekilde uzun da tutulmaması gerekmektedir.³⁷⁰

Keşli, kanun koyucunun TTK m. 192 hükmünde iptal davasını özel olarak düzenlemesi sebebiyle, ortada batıl veya yokluk ile malul bir karar olması halinde, bunun yaptırımının iptal edilebilirlik olduğunu belirtmiştir.³⁷¹ Ancak iptal davasına ilişkin genel hükümlere gitme imkânımızın bulunduğu kabul edildiğinde, birleşme, bölünme veya tür değiştirmeye ilişkin genel kurul kararında yokluk veya butlan yaptırımına yol açacak sebeplerin varlığında, bu yaptırımlara başvurmak da mümkün olacaktır.³⁷²

TTK m. 192'de iptal davası açma süresi, genel hükümlerde düzenlenen iptal davası açma süresinden farklı düzenlenmiştir. Genel hükümler uyarınca iptal davası açma süresi üç ay iken TTK m. 192 hükmünde bu süre iki ay olarak düzenlenmiştir. Söz konusu iki aylık süre, hak düşürücü süre olup hâkim tarafından resen dikkate alınır.

³⁶⁷ **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıkları), s. 181; **Kayalı**, s. 294.

³⁶⁸ **Narbay/ Kesici**, s. 130.

³⁶⁹ Giderilebilir ve giderilemez nitelikteki sakatlıklara ilişkin örneklerle ilgili olarak bkz. **Kayalı**, s. 298 vd.

³⁷⁰ **Narbay/ Kesici**, s. 131; **Kayalı**, s. 300.

³⁷¹ **Karahan**, (Şirketler Hukuku), s. 197.

³⁷² **Kılıç, Şengül Al**: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi, İstanbul 2009, s. 181'de yazar, birleşme sonucunda, ortaklığın konusunun imkânsız hale gelmiş olması durumunda ya da birleşme sonucunda ortaklığın konusu ve amacının ahlaka aykırı gelmiş olması durumunda, birleşmenin butlanının süreye bağlı olmaksızın istenebileceğini ifade etmiştir; **Kayalı**, s. 304.

Kılıç, birleşmenin iptali durumunda meydana gelebilecek olumsuzlukların minimize edilmesi için, iptal davası açıldığında, kararın iptali konusunda yüksek bir olasılığın bulunması halinde, birleşmenin yürütmesini durdurma kararı verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.³⁷³

TTK m. 31 hükmü gereğince, mahkeme tarafından yapısal değişiklik kararının hükümsüzlüğüne karar verilmesi durumunda söz konusu kararın tescil ve ilân edilmesi gerekir. Mahkeme tarafından, yapısal değişiklik kararına ilişkin hükümsüzlük kararı verilmesi halinde, yapısal değişiklik işlemi ile gerçekleşen hukuki durum ortadan kalkacaktır. Bu durumda tüm pay sahipleri eski şirketlerine döner ve eski şirketlerinin paylarına sahip olur. Her şirket, malvarlığını geri alır, birleşen şirketlerin malvarlıklarına karşı çıkarılan paylar ise, iptal edilir.³⁷⁴ Yapısal değişiklik kararının iptalinin ilanından önce, yeni kurulan şirketin üçüncü kişilerle yapmış olduğu işlemler geçerlidir. Birleşme halinde, birleşmeye taraf olan şirketler bahse konu işlemlerden dolayı yeni kurulan şirketin borçlarından müşterek ve müteselsil olarak sorumludurlar.³⁷⁵

2.5. İmtiyazlı Pay Sahiplerinin Olumsuz Kararlarına Karşı İptal Davası

TTK m. 454/7 hükmü uyarınca, yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir. İlgili hükmün bir sonraki fıkrasında ise, iptal davasının, genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy kullananlara karşı yöneltileceği belirtilmiştir. 6762 s. TTK zamanında da, imtiyazlı pay sahipleri kurulu kararlarının, genel kurul kararı niteliğinde olması sebebiyle, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümler uyarınca iptal edilebileceği kabul edilmiştir. Doktrinde sadece olumlu değil, imtiyazlı pay sahiplerinin olumsuz kararlarının da iptal edilebileceği kabul edilmiştir. Örneğin, genel kurulun sermaye artırım kararının onanması önerisinin imtiyazlı pay sahipleri tarafından reddi halinde, bu kararın iptali talep edilebilecektir.³⁷⁶

TTK m. 454 uyarınca açılacak iptal davasında davacı sıfatı sadece yönetim kuruluna tanınmıştır. Dava sebebi olarak ise sadece “pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi”

³⁷³ *Kılıç*, s. 184.

³⁷⁴ *Narbay/ Kesici*, s. 138 vd.

³⁷⁵ *Kılıç*, s. 184.

³⁷⁶ *Moroğlu, Erdoğan*: Hukuki Mütalaalar, İmtiyazlı Paysahipleri Kurulu Kararının İptali Davası., İstanbul 2007, s. 66 vd. Yazar, iptal davasının, imtiyazlı pay sahipleri kurulunda ret oyu kullananlara karşı değil şirket tüzel kişiliğine açılması gerektiğini belirtmiştir. Ancak TTK m. 454/8 hükmü artık açıkça iptal davasının, genel kurul kararlarının uygulanmasında olumsuz oy kullananlara açılacağını düzenlemiştir.; *Akad*, s. 94.

ileri sürülebilecektir. Dava açma süresi genel iptal davasına ilişkin hak düşürücü süreden ayrılarak bir ay olarak belirlenmiştir.

Davacı yönetim kurulu, genel kurulun söz konusu kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile iptal davası açarken aynı zamanda genel kurul kararının tescilini de talep edebilir. Bu sebepten arada geçen sürede her hangi bir hak kaybı yaşanmasının da önüne geçilmiş olmaktadır.³⁷⁷

TTK m. 454 hükmünde, imtiyazlı pay sahiplerinin olumsuz kararlarına karşı iptal davası açılmasına ilişkin özel bir düzenleme yer alması, imtiyazlı pay sahipleri kararlarına karşı genel hükümler uyarınca da iptal davası açılıp açılmayacağına ilişkin bir tartışmayı beraberinde getirmiştir. *Kendigelen*, bu hususu bir eksiklik olarak ifade etmiş ve özel kurulun verdiği olumlu kararlarda bir usulsüzlük olması halinde, iptal davası açılması gerektiğini belirtmiştir³⁷⁸. *Poroy* ise, kurulun verdiği olumsuz ve olumlu kararlara karşı, TTK m. 454/7 hükmünde belirtilen iptal sebebi dışında ayrıca BK m. 27 uyarınca kararın yokluğunun ya da butlanın talep edilebileceğini belirtmiştir. Ancak olumlu kararlara karşı iptal davası açılabileceğine ilişkin özel bir düzenleme olmaması sebebiyle, iptal davası açılmayacağı yönünde görüş bildirmiştir.³⁷⁹

2.6. TTK m. 446/1-b Hükmünde Düzenlenen Haller

TTK m. 446/1-b'de, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın;

- Çağrının usulüne göre yapılmadığını,
- gündemin gereği gibi ilan edilmediğini,
- genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını,
- genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren, pay sahiplerinin iptal davası açabilecekleri düzenlenmiştir.

Kırca, TTK m. 446/1-b'de pay sahiplerinin bilgi edinme haklarının ihlali başta olmak üzere diğer usulü aykırılıklara ilişkin düzenleme yapılmamasını eleştirmiş ve usulü ihlaller hakkında özellikle illiyet bağına ilişkin sorunları çözen, bu hususta genel ilkeyi içeren bir

³⁷⁷ Akad, s. 102.

³⁷⁸ Akad, s. 103; *Kendigelen*, (Tespitler); s. 307.

³⁷⁹ *Poroy (Tekinalp/Çamoğlu)*, (Ortaklıklar), s. 480; Akad, s. 105. Yazar, kurulun hem olumlu hem de olumsuz kararlarına karşı iptal davası açılabileceği görüşünde olduğunu belirtmiştir.

kuralın konulmamasının eksiklik olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, TTK m. 446/1-b'deki usule aykırılıklardan kaynaklı olarak yönetim kurulunun ve yönetim kurulu üyelerinin dava açıp açamayacaklarının da çözümü gereken bir başka sorun olduğunu, kanaatince anılan hükümlerde iptali talep edilebilecek genel kurul kararları arasında ihlalin gerçekleşme biçimi itibariyle bir ayrım olmadığından yönetim kurulunun ve yönetim kurulu üyelerinin de usule aykırılıkların olduğu hallerde TTK m. 446/1- c. ve d. hükümlerine dayanarak iptal davası açabileceklerini belirtmiştir.³⁸⁰

2.6.1. Toplantıya Çağrının Usulünce Yapılmaması

Anonim şirket genel kurullarının karar alabilmesi için toplantı yapılması ve toplantı yapılabilmesi için de pay sahiplerinin toplantıya çağrılması gerekmektedir. Ancak toplantıya çağrı merasimine uyulmamasının yaptırım konusunda yokluk veya iptal edilebilirlik yaptırımı arasında önemli bir ayrım bulunmaktadır.

Toplantıya çağrı, genel kurul toplantısı yapılmasının varlık koşulu olduğu için, bu koşula uymadan, bir başka deyiş ile, çağrı yapılmadan veya çağrıya ilişkin emredici hükümlere aykırı çağrı yapılarak alınan kararlar yok hükmünde sayılacaktır.³⁸¹ Örneğin, yetkisiz bir organ veya kişiler tarafından yapılan veya toplantının hangi şirketle ilgili olduğunu, yerini, zamanını yeterince bildirmeyen çağrı üzerine toplanan genel kurulda alınan kararlar yokluk ile maluldür.³⁸² Bir diğer ifade ile TTK m. 414'de yer alan çağrı merasimine aykırı yapılan çağrı üzerine alınan kararlar hukuk dünyasında hiç doğmamış kabul edilecektir. Yargıtay 11. HD.'nin konu ile ilgili olarak vermiş olduğu 29.05. 2003 tarihli 2003/242 E. ve 2003/5649 K. sayılı kararında, davalı şirket ortaklarından dava dışı kişinin hasımsız açtığı dava sonucu verilen kararlarla olağanüstü genel kurula çağrı ile yetkilendirildiği, bu yetkiye dayalı çağrı üzerine genel kurul toplanarak kararlar almış ise de, dairelerinin bozması sonrasında anılan davanın reddedildiği ve bu ret kararı kesinleşmiş olmakla artık geçerli bir genel kurulu toplantıya çağrı yetkisinden söz edilemeyeceğinin açık olduğu, bu durumda, ortadan kalkan yetki ve izin kararı üzerine yapılan genel kurul toplantısı ve toplantıda alınan kararların hukuki varlık

³⁸⁰ **Kırca, İsmail:** Türk Ticaret Kanununun Genel Kurul Kararlarının İptal Sebepleri İle İptal Davası Açabilecek Kişilere İlişkin Hükümleri Arasında Bazı Değerlendirmeler, BATİDER 2015, C. XXXI, S. 4, s. 5 vd.

³⁸¹ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 105; **Poroy (Tekinalp/Çamoğlu),** (Ortaklıklar), s. 527.

³⁸² **Moroğlu,** (Makaleler), s. 177.

kazanamayacağı belirtilerek bu halde alınan kararın iptal yaptırımına değil yokluk yaptırımına tabi olduğunu belirtmiştir.³⁸³

Bu hükmün konuluş amacı; pay sahiplerine, şirketin hâlihazır durumu ve geleceği bakımından önemli hukuki ve ekonomik sonuçları olan kararlar üzerinde söz ve oy haklarını kullanmak suretiyle etkili olma imkânı sağlamaktır. Bu hükme aykırı yapılan çağrı ise bu imkânın kullanılmasını tehlikeye uğratacak nitelikte olmaktadır. Ancak buna rağmen, Yargıtay uygulamasında bu konu hakkında verilen kararlarda bir istikrar bulunduğunu söylemek mümkün değildir.³⁸⁴ Zira Yargıtay bu konu hakkında verilen birçok kararda önceleri yokluk yaptırımının uygulanması gerektiğini kabul ederken, sonraları çağrı merasimine ilişkin hükümlere aykırılığın iptal edilebilir nitelikte olduğunu belirtmiştir.³⁸⁵

Yargıtay kararları incelendiğinde, çağrıya aykırılık halinde, uygulanacak yaptırımın iki türlü ayırım esas alınarak tespit edildiği anlaşılmaktadır. Buna göre genel kurul toplantısına çağrı yetkisiz organlar veya kişiler tarafından yapıldığı takdirde, bu toplantılarda alınan kararlar yok hükmünde kabul edilecektir. Ancak TTK m. 414 hükmünde öngörülen usul kurallarına aykırı şekilde yapılan genel kurul toplantılarında alınan kararların, sırf bu nedenle yoklukla malul olarak kabul edilemeyeceği, usulsüzlüğe muhatap kalanların iptal davası açabilecekleri kabul edilmiştir.³⁸⁶ Hatta Yargıtay bazı kararlarında, sadece çağrıda usulsüzlüğün, iptal sebebi olamayacağını, çağrıda usulsüzlüğün, aynı zamanda toplantı veya karar yetersayısını değiştirip değiştirmediğinin de incelenmesi gerektiğini belirtmiştir.³⁸⁷

³⁸³ <http://docplayer.biz.tr/5076638-Anonim-sirket-genel-kurul-ile-ilgili-yargitay-kararlari-kaynak-kazanci-veri-tabani.html>.

³⁸⁴ Yargıtay'ın bu konu hakkında içtihatları hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. **Yiğit**, s. 98.

³⁸⁵ Bu konu hakkındaki farklı Yargıtay kararlarının değerlendirmesi için bkz. **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 104 vd.

³⁸⁶ **Altunay**, s. 103'de belirtilen, Yargıtay 11. HD. 05.11.2007 tarihli, 2007/10724 E, 2007/13736 K. sayılı kararında, çağrıda usulsüzlüklerin, o toplantıda alınan kararların yoklukla sakat olmasını gerektirmediği, ancak TTK ilgili maddesi uyarınca, kanuna, ana sözleşmeye veya iyi niyet esaslarına aykırı mahiyette olması halinde, iptali gerektiği belirtilmiştir. Somut olayda çağrıda usulsüzlük yapılarak, toplantıya çağrılması gereken kişi çağrılmamıştır. Aynı yönde karar için bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 13.04.2004 tarihli 2004/9103 E. 2004/4012 K. sayılı kararında, genel kurula usulünce çağrılmayan ortağın, genel kurulda bilanço görüşmelerinin ertelenmesini isteyemeyeceğinden, genel kurul kararının iptali davası açabileceğine yönelik karar verilmiştir.

³⁸⁷ Yargıtay 11.HD. 19.03.2002 tarihli, 2002/10204 E, 2002/2499 K. sayılı kararı. Bkz., **Eriş**, s. 2796; Aynı yönde Yargıtay 11.HD. 16.11.2009 tarihli, 2009/11912 E. ve 2009/11907 K. sayılı kararında, davacının, 21 kişinin toplantıya katılmış olmaları ve red oyu vermeleri halinde dahi karar etkilenmeyeceğinden mevcut durumda da bir değişiklik olmayacağını, o halde çağrının usulsüz olduğunun kabulü ile dava konusu genel kurul kararının sadece 5 ve 6 no. lu gündem maddelerinin iptali ile yetinilmek gerekirken, yanılığın değerlendirme ile genel kurul kararının tümünün iptaline karar verilmesinin doğru görülmediği belirtilmek sureti ile usulsüz çağrı yapılması sebebi ile iptal edilebilecek genel kurul kararlarını da kendi içinde ayırarak, usulsüzlüğün karara etkisi etmesine göre, iptal edilebilir olup olmadığına hükmetmiştir. Bkz., **Eriş**, s.2985.

Çağrıya ilişkin usulsüzlüğün eksiklik şeklinde vücut bulması halinde de yine genel kurul kararının iptali talep edilebilecektir. Yargıtay tarafından, esas sözleşme değişikliğinin de karara bağlanacağı bir genel kurul toplantısı için, eski ve yeni esas sözleşme metinlerinin Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilmemesi ve davacıya iadeli taahhütlü mektupla bildirilmemesi, çağrıya ilişkin bir eksiklik olarak değerlendirilmiş ve iptal davası açma hakkının bulunduğu hüküm verilmiştir.³⁸⁸

Genel kurulu toplantıya yetkili ve görevli olan yönetim kurulunun bu görevini kurul halinde alacağı bir karar ile yerine getirmesi gerekirken, kurul halinde bir karar almadan bu görevini yerine getirmesi halinde, genel kurul kararının geçerliliği konusunda da Yargıtay'ın yerleşmiş bir içtihadı bulunmamaktadır. Yargıtay daha önceki kararlarında yeterli yeter sayı ile toplanmayan veya gerekli çoğunlukla karar almayan yönetim kurulunca yapılan davetin geçersizliğine hükmetmişken, daha sonrasında bu görüşünü değiştirerek; genel kurulun toplantıya çağrılmasında, yönetim kurulu için bir toplantı yetersayısı aranmayacağını, toplantı usulsüzde olsa, bu hususun genel kurulun iptalini gerektirmeyeceğine ilişkin karar vermiştir.³⁸⁹

TTK m. 446/1-b hükmü ise, çağrının usulüne göre yapılmaması halini belirli şartlara bağlı olarak iptal sebebi saymıştır. Usulsüz davet sebebiyle bir genel kurul kararının iptal edilebilmesi için, ayrıca genel kurul kararlarının, kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı bulunduğu da iddia ve ispat edilmesi şarttır.³⁹⁰ Ancak kanaatimizce, çağrı hiç yapılmadan toplanan bir genel kurul kararı yoklukla malul olmaya devam edecektir.

³⁸⁸ **Moroğlu**, (Makaleler), s. 179; Yargıtay, 11.HD. 19.07.2010 tarihli, 2010/2052 E, 2010/8497 K. sayılı kararı. Bkz., **Eriş**, s. 2980.

³⁸⁹ **Yılmaz**, s. 27.

³⁹⁰ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 910; Yazar, s. 887'de, usulsüz davet sebebiyle bir genel kurul kararının iptal edilebilmesi için, ayrıca genel kurul kararlarının, kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı bulunduğu da iddia ve ispat edilmesi şartının, büyük pay sahiplerine, küçük pay sahiplerini toplantıya çağırma olanağı verdiği gerekçesiyle eleştirmiştir. Bunun dışında, çağrı görevi ile yükümlü bulunan yönetim kurulu üyelerinin de bu ihmalinin karşılıksız kaldığı sebebi ile de eleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sonuç olarak, pay sahibinin usulsüz çağrı sebebi ile toplantıya katılamaması halinin başlı başına kanuna ve dürüstlük kuralına aykırılık olduğunu belirtmiştir. Yazar, s. 911'de ise dn. 595'de yer alan Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere, çağrı usulsüzlük olmasına rağmen, toplantıdan haberdar olmuş bir pay sahibinin toplantıya katılmasına engel olunması halinde, kanuna, esas sözleşmeye veya objektif iyi niyet kurallarına aykırılığın esasen var olduğundan bahisle ayrıca bu hususların ispatlanmasının gerekli olmadığını belirtmiştir; **Kırca**, s. 8. Yazar TTK m. 446/1-b'de sıralanan hallerin her birinin ayrı bir iptal sebebi teşkil ettiğini, sırf bu aykırılıklara nedeniyle açılacak iptal davasında pay sahibinin ayrıca kararın m. 445'te belirtilen şekilde kanuna veya esas sözleşmeye yahut dürüstlük kuralına aykırılığını iddia ve ispat etmeyeceğini, böyle bir iddia ve ispatın gereksiz ve anlamsız olduğunu ifade etmiştir.

Çağrıda bir usulsüzlük bulunmasına rağmen, pay sahipleri toplantıya katılmış ve itirazda bulunmamışlarsa, bu halde genel kurul kararının iptali dava edilemez. Zira pay sahibinin toplantıya katılması ile usulsüzlük ortadan kalkmış olmaktadır.³⁹¹

2.6.2. Gündemin Gereği Gibi İlan Edilmemesi

TTK m. 413 hükmünde yer alan gündeme ilişkin düzenlemeler, doğrudan doğruya pay sahiplerinin çıkarlarını koruyan bir hükümdür ve bu sebepten dolayı nispi emredici nitelikte olduğu kabul edilmektedir.³⁹² Bu nispi emredici hükümlere aykırılık bir seferlik bir ihlal ise iptal yaptırımına tabi olacak iken, sürekli bir ihlal butlan yaptırımının uygulanmasına sebebiyet verecektir.³⁹³ Örneğin gündem ile ilgili aykırılıklar, gündemin düzenlenip pay sahiplerine duyurulması aşamasına veya gündemsiz genel kurul yapılmasına ya da gündemde bulunmayan konularda karar alınmasına³⁹⁴ dair ise bu durumda alınan genel kurul kararının iptali gerekecektir.³⁹⁵

Ancak Yargıtay kararlarında yer aldığı üzere, gündemde olmayan bir hususa ilişkin olarak karar alınmışsa, bu karara karşı açılacak iptal davalarında, TTK m. 446/1-a'da yer alan karara olumsuz oy verme ve muhalefeti tutanağa geçirtme şartı aranmamaktadır.³⁹⁶ Bunun dışında, gündemde olmayan konular görüşülmüş ve karara bağlanmışsa, sadece bu konulara ilişkin

³⁹¹ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 885.

³⁹² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 99.

³⁹³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 99.

³⁹⁴ Yargıtay, 11.HD. 22.03.1979 tarihli, 1979/851 E, 1979/1463 K. sayılı kararında TTK m. 364 ve m. 369'un emredici ve (gündeme sadakat ilkesini) hedef tutan hükümleri karşısında, gündemde gösterilmeyen hususların müzakere edilip karara bağlanamayacağı, şu halde, dava konusu 28.3.1978 günlü olağan genel kurul toplantısı gündeminde bulunmadığı halde, (eski yönetim kurulunun azli) ile (yerlerine yenisinin seçimlerine) ilişkin alınan kararların kanunun emredici hükümlerine aykırı olmaları nedeniyle iptali mümkün kararlar olduğu, bu itibarla, mahkeme kararının onanması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz., **Eriş**, s. 2755.

³⁹⁵ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 100; Yargıtay, 11.HD. 05.11.2007 tarihli, 2007/10724 E, 2007/13736 K. sayılı kararında, gündemde olmayan kararların görüşülmesinin, yokluk değil, iptal kararı verilmesine neden olacağını belirtmiştir. Bkz., **Eriş**, s. 2782; Yargıtay, 11.HD. 19.04.1994 tarihli, 1994/11820 E, 1994/2657 K. sayılı bir diğer kararda da gündemde olmayan bir hususun, genel kurulca görüşülerek karar bağlanması için, kendilerine usulüne uygun çağrı yapıldığı halde toplantıya gelmeyen ortakların bile, gündem dışı alınan kararın iptalini talep etme hakkı bulunduğunu belirtmiştir.

³⁹⁶ Yargıtay 11. HD. 10.2.2004 tarihli, 2003/6444 E. ve 2004/1047 K. sayılı kararında, Davacıların, davalı kooperatifin yönetim kurulu başkan ve üyeleri oldukları, 20.06.2002 günlü genel kurul toplantısında gündemde olmayan bazı kararlar alındığı, alınan bu kararların kanunun emredici hükümlerine aykırı olduğu, toplantıda vekâleten kullanılan 8 oyun geçersiz olduğunu ileri sürerek, gündeme bağlılık ilkesi dışında genel kurulda alınan kararların iptaline karar verilmesini talep ve dava ettikleri, mahkemece, genel kurula temsilen katılanların hepsinin oylarının geçersiz olmadığı, toplantı gündeminde olmayan hususların Kooperatifler Kanunu'nun 46/3.maddesinde belirtilen şekilde, usulüne uygun verilen önerge ile gündeme alındığı, davacıların iptalini istedikleri kararların yeterli toplantı ve karar nisabı oluşturularak alındığı gerekçesiyle, davanın reddine ilişkin verilen kararda isabetsizlik görülmemiştir. Bkz., **Yayla**, s. 89.

genel kurul kararlarının iptali talep edebilir. Bir başka deyiş ile, gündeme ilişkin bir usulsüzlük tüm genel kurul kararının iptali sonucunu doğurmaz³⁹⁷.

Olağan genel kurul toplantısında toplantı yeter sayısı oluşmadığından bahisle, ikinci toplantı yapılmış ise bu toplantı da ilk genel kurul toplantısında ilan edilen gündeme ilişkin konularda karar alınması gereklidir. İkinci toplantıda gündeme ek yapılması, gündemin değiştirilmesi sayılacağından, gündeme bağlılık ilkesinin ihlaline sebep olacağından iptali gereklidir.³⁹⁸

2.6.3. Genel Kurula Katılma Yetkisi Bulunmayan Kişilerin veya Temsilcilerinin Toplantıya Katılıp Oy Kullanmaları

TTK m. 446/1-b uyarınca, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, ispat edenler iptal davası açabilirler. Ancak, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullanmaları, kararın iptali için tek başına yeterli değildir. Ayrıca yetkisiz katılan kişilerin kullandıkları oyların, kararın alınmasında etkili olması da gerekmektedir.³⁹⁹ Bir diğer ifade ile bu kişilerin katılımı olmadan da kanun ve esas sözleşmede belirlenmiş nisaplara uygun olarak karar alınabiliyor ise genel kurul kararının iptali söz konusu olmaz.⁴⁰⁰

2.6.4. Pay veya İntifa Hakkı Sahiplerinin Toplantıya Alınmaması

Pay sahiplerinin en önemli haklarından biri genel kurula katılmak ve oy kullanmaktır. eTTK zamanından pay sahiplerinin haksız olarak genel kurula katılması engellenen veya haksız olarak toplantıdan çıkarılan pay sahiplerinin iptal davası açabileceği düzenlenmemiştir.⁴⁰¹ 6012 s. TTK m. 446/1-b hükmünde ise, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve bu ihlalin genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahiplerinin iptal davası açabileceği hüküm altına alınmıştır.

³⁹⁷ Yargıtay 11.HD. 02.06.1977 tarihli, 1977/2873 E, 1977/2890 K. sayılı kararı. Bkz., **Eriş**, s. 2790.

³⁹⁸ Yargıtay 11.HD. 28.03.1974 tarihli, 1974/645 E, 1974/1075 K. sayılı kararı. Bkz., **Eriş**, s. 2756.

³⁹⁹ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 884.

⁴⁰⁰ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 912.

⁴⁰¹ **Teoman, Ömer**: Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması (Çıkarılma), Tüm Makalelerim, C. I-II (1971-2001), İstanbul 2012, s. 65 vd.; Yargıtay 11.HD'nin 23.10.1984 tarihli, 1984/4349 E. 1984/4366 K. sayılı kararında, pay sahiplerinin genel kurul toplantısına alınmaması halini bir iptal sebebi olarak kabul edilmiştir. Genel kurula katılmaya hak kazanan ortağın genel kurula alınmamasının, kanun, esas sözleşme ve objektif iyi niyet kurallarına aykırılık oluşturacağına hükmetmiştir. Bkz., **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 886.

Pulaşlı, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmeyen pay sahibinin ayrıca bu ihlalin genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ispat etmesinin beklenmesinin doğru olmadığını belirtmiştir. Bu sebepten, TTK m. 446/1-b’de yer alan genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri ifadesinin sadece, çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını kapsadığını ileri sürmüştür. Ayrıca toplantıya haksız olarak katılmama ve oy kullanamama halleri bu zorunluluğun kapsamı dışında yer alması gerektiğini ve bu iki halin başlı başına bir iptal sebebi olduğunu kabulünün gerekli olduğunu eklemiştir.⁴⁰²

IV.Genel Kurul Kararı ile İptal Sebebi Arasında İliyet Bağı (Etki Prensibi)⁴⁰³

6762 s. TTK m. 361/3 hükmü uyarınca, sadece yetkisiz kişilerce kullanılan oyun kararı etkileyip etkilemediği incelemesi yapılabilmekteydi.⁴⁰⁴ Ancak doktrinde ve Yargıtay kararlarında, meydana gelişine ilişkin diğer aykırılık hallerinde de eTTK m. 361/3 hükmünün uygulanarak davalı tarafa, haksız olarak kullanılan oyun kararı etkilemediği savunmasını yapma imkânı verilmesi gerektiği belirtilmiştir.⁴⁰⁵

⁴⁰² **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 887; **Teoman**, (Çıkarılma), s. 77. Yazar, nedensellik bağının kanıtlanması gerekmediğini belirtmiştir. Sadece çıkarılan pay sahibinin, çıkarmanın haksız olduğunu kanıtlanmasının gerekli ve yeterli olduğunu belirtmiştir.

⁴⁰³ **Tekinalp**, s. 394 vd. da, TTK m.446/1-b hükmünde düzenlenen, prensibi etki kuralı olarak ifade etmekten, **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 191 vd. da illiyet bağı olarak ifade etmektedir. **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 236 vd. aynı şekilde nedensellik (illiyet bağı) kavramını kullanmıştır.

⁴⁰⁴ Yargıtay 11. HD. 22.1.2001 tarihli, 2000/9458 E. 2001/320 K. sayılı kararında, yönetim kurulu üyeleri kendilerinin ibralarına ait kararlarda oy hakkına haiz olmayıp bu hüküm buyurucu nitelikte olduğu, yönetim kurulu üyeleri kendi ibralarında oy kullanmış iseler, ortaklar genel kurulda karşı oylarını tutanağa yazdırmamış olsalar bile, ibraya ilişkin genel kurul kararının iptalini isteyebilecekleri, iptali talep edilen genel kurul toplantısında yönetim kurulu üyelerinin ibra oylamasına katıldıkları ve oy kullandıklarının anlaşıldığı, bu nedenle davacıların ibraya ilişkin genel kurul kararının iptalini istemeleri halinde TTK m. 381/1’de yer alan dava açma koşullarının TTK m. 361/3. uyarınca aranmayacağı, ancak anılan madde uyarınca davalı şirketin bu işbirlik kararına müessir olmadığını ispatlarsa, emredici 374. maddeye aykırılık sonucu etkili olmayacağından, bu halde iptal isteminin reddi gerekeceği ifade edilerek, karara müessir olma şartının varlığını aramıştır. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2000-9458.htm>) Aynı yönde bir karar için bkz. Yargıtay 11. HD. 11.3.1999 tarihli, 1998/9971 E.. 1999/2057 K. sayılı kararı (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1998-9971.htm>) ve Yargıtay 11. HD. 16.3.1982 tarihli, 1982/760 E. 1982/1097 K. sayılı kararı. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1982-760.htm>)

⁴⁰⁵ **Bahtiyar**, (Ortaklıklar), s. 191. Yazar temsilci sıfatıyla oy kullanan birisinin aslında yetkisiz olması, bazı oyların irade bozukluğu nedeniyle sakatlanmış olması, toplantıya katılmayanlar yerine hazırın cetveline sahte imza atılarak oy kullanılması, konuşma süresinin haksız kısıtlanması, oyların yanlış sayılması gibi hallerde, davalı şirkete söz konusu aykırılıkların kararın alınmasında etkili olmadığı savunması imkânı verilmesi gerektiğini belirtmiştir. Yargıtay 11. HD. 19.7.2007 tarihli, 2006/2171 E. 2007/10775 K. sayılı kararında, TTK’nın 381. maddesinde kanuna, ana sözleşmeye ve afaki iyi niyete aykırı genel kurul kararlarının iptali için karar ile aykırılık arasında bir illiyet bağının bulunmasının, yani kararın alınmasına söz konusu aykırılığın neden olmuş olmasını açıkça şart koşmadığını, kanun koyucunun iptal edilebilir karar ile kanuna, ana sözleşmeye veya afaki iyi niyete aykırılık arasında bir illiyet bağının varlığını açıkça kabul ettiğini, bu nedenle iptal davası açan davacının sadece kararın kanuna, ana sözleşmeye veya afaki iyi niyet kurallarına aykırılığını kanıtlamakla yetinebileceği, ayrıca bu aykırılığın iptali dava edilen kararın alınmasına neden olduğunu da kanıtlamak zorunda olmadığını, buna karşılık,

6102 s. TTK m. 446/1-b hükmü ile genel kurul kararlarının iptaline sebep olacak hukuka aykırılıkların, kararın iptaline sebep olması için, kararın alınmasında etkili olması şartı kapsamındaki konuların sayısı arttırılmış ve kapsamı genişletilmiştir.

Bu hükmün getiriliş amacı, çok az miktarda paya sahip olan pay sahiplerinin, çağrı usulünde kendileri ile ilgili olan bir hukuka aykırılık bulunduğu iddiası ile iptal davası açmalarının engellenmesidir.⁴⁰⁶ Dolayısı ile etki kuralı uygulanırken her bir somut olay açısından hükmün getiriliş amacının da göz önünde tutulması gerekmektedir.

Buna göre, pay sahibi tarafından ileri sürülen iptal sebebi, nisap, illiyet bağı veya başka bir neden dolayısıyla kararın alınmasında etkili değilse, sebep kanuna aykırı olsa bile karar iptal edilemez.⁴⁰⁷ Ancak *Tekinalp*, hukuka aykırılık, bir kanun veya esas sözleşme hükmünü ihlalden veya dürüstlük kuralını ihlalden doğuyorsa, kanunun koruduğu kar ve tasfiye payı, bilgi alma, inceleme, özel denetim gibi hakkın yerine getirilememesinden ya da vazgeçilmez veya müktesep bir hakkın bertaraf edilmesinden kaynaklanıyorsa ve en nihayetinde anonim şirketin temel niteliklerden birine karşı bir karar alınmış ise, etki kuralının uygulanmayacağını belirtmiştir⁴⁰⁸.

Etki kuralı, iptal davasının dinlenilmesi için bir dava şartı değildir. Ancak kanuna aykırı olarak kullanılan oyların yine de kararın sonucunu değiştirmeyeceği mahkeme tarafından tespit edilirse, söz konusu genel kurul kararının reddi talebi reddedilebilir.⁴⁰⁹

Etki kuralının uygulanacağı aykırılık TTK m. 446/1-b'de sınırlı sayım ilkesine tabi olarak belirtilmiştir. Buna göre etki kuralı sadece genel kurul kararının iptal sebebi,

davalı şirketin mevcut kanuna, ana sözleşmeye veya afaki iyi niyete aykırılığın kararın alınmasını etkilemediğini kanıtlamak suretiyle kararın iptalini önleyebilme yetkisine sahip olduğunun da kabul edilmesi gerektiğini, (Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu, TTK'ya göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, İstanbul-2001, sayfa 181.). açıklanmaya çalışıldığı üzere, davacının ortağın bilgi alma hakkının ihlali nedeniyle genel kurul toplantısında yanlış bir kararın alınmış olmasının, diğer bir anlatımla bilgi vermeme ile alınan kararlar arasında illiyet bağının bulunması halinde ancak alınan kararların iptali söz konusu olabileceğini, bu durumda, mahkemece, davalıya alınan kararlarla davacının bilgi edinme hakkının ihlali arasında bir nedensellik bulunmadığını kanıtlama imkânı tanınmadan, yazılı şekilde salt bilgi edinme hakkının ihlalinden bahisle, bilanço ve kar/zarar hesabının kabulüne dair (4), denetçi ve yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin (5), karın dağıtılmamasına ilişkin (6) ve nihayet sermaye artırımına ilişkin (7) gündem maddelerinin iptaline karar verilmiş olması doğru görülmediği ifade edilerek etki kuralının uygulama alanının genişletir mahiyette bir karar vermiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2006-2171.htm>)

⁴⁰⁶ **Tekinalp**, (Yeni), s. 397; **Kendigelen**, (Tespitler), s. 347. Yazar, etki kuralının uygulanmasının, küçük miktarda oya sahip pay sahiplerinin genel kurul toplantısından dışlanması tehlikesine sebebiyet vereceğini belirtmiştir.

⁴⁰⁷ **Tekinalp**, (Yeni), s. 394.

⁴⁰⁸ **Tekinalp**, (Yeni), s. 395.

⁴⁰⁹ **Tekinalp**, (Yeni), s. 395; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük) s. 237. Yazar etki kuralını, iptal davasının dinlenebilirlik şartı olarak yorumlamış ve bu durumun hukuk güvenliği açısından yerinde olmadığını ifade etmiştir.

- Çağrının usulüne göre yapılmadığı,
- gündemin gereği gibi ilan edilmediği,
- genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıkları,
- genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediği, hallerine dayanıyorsa uygulama kabiliyetine sahiptir.⁴¹⁰

İlgili kanun hükmünün lafzı incelendiğinde, davacının yukarıda sayılan hukuka aykırılıklardan birinin varlığının, kararın alınmasında etkili olduğunu ispat etmesi gerekmektedir. Etki kuralının somut dava konusu açısından uygulanabilir olduğunu, iptali talep eden ispat edecektir.⁴¹¹ Ancak etki kuralının varlığı, kararın iptal edilmesi için bir şart olduğu için davalı tarafın da, söz konusu hukuka aykırılık hali hiç yaşanması idi yine karar alınabileceği yönündeki bir savunması ve bu savunmasını ispat etmesi halinde, genel kurul kararının iptali talebinin reddine karar verilmesi gerekmektedir.⁴¹²

Somut olay açısından söz konusu hukuka aykırılıklar hiç yaşanmasaydı da genel kurul kararı yine aynı yönde vücut bulacaktı şeklinde bir değerlendirme, hiçbir şüpheye mahal vermeyecek şekilde incelenmelidir. Örneğin, bir kısım pay sahiplerinin genel kurula kabul edilmemeleri veya genel kuruldan çıkarılmaları halinde, bu kanuna aykırılık ile karar arasında sebep-sonuç ilişkisi bir başka deyiş ile, etki kuralının uygulanıp uygulanmayacağı araştırması yapılırken sadece oy sayısına bakılarak yeterli bir değerlendirme yapılamaz. Zira bu kişilerin sahip oldukları paylar az sayıda dahi olsa, sahip oldukları bilgi sayesinde kararın alınmasında etkili olabilecekleri söylenebilir. Bu sebepten, sadece pay miktarına bakılarak yapılan bir değerlendirme doğru bir sonuç vermeyebilir⁴¹³.

Teoman, oydan yoksun pay sahiplerinin genel kurula katılıp oy kullanmaları sebebiyle açılan iptal davası özelinde konuyu incelediği çalışmasında anonim ortaklığın bu katılmasının sonucu etkilemediği savunmasını yapamayacağını belirtmiştir. Yargıtay'ın bu katılmanın kararı etkileyip etkilemediği yönünde inceleme yapmasını doğru bulmadığını ifade etmiştir. Yazar,

⁴¹⁰ **Tekinalp**, (Yeni), s. 395.

⁴¹¹ **Tekinalp**, (Yeni), s. 396.

⁴¹² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 237; Nitekim eTTK m. 361/3 hükmünde de, etki kuralı "Umumi heyet toplantısına iştirake salâhiyeti olmayan kimseler bir karara iştirak etmiş bulunuyorlarsa pay sahiplerinin her hangi birisi önceden itiraz etmemiş olsa bile, bu kararın iptalini mahkemeden isteyebilir. Şu kadar ki; davalı şirket bu iştirakin karara müessir olmadığını ispat ederse talep reddolunur" denilmek sureti ile davalı tarafa, savunma imkânı olarak tanınmıştır.

⁴¹³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 238.

nedensellik bağı araştırmasının sadece genel kurul toplantısına katılmaya hakkı bulunmayan kişilerin katılmaları halinde uygulanabileceğini ifade etmiştir.⁴¹⁴

V.İptal Davasının Tarafları

1. İptal Davasında Davacılar

Genel kurul kararlarının iptali davası, yokluk ve butlan davasında olduğu gibi ilgili herkes tarafından açılmaz.⁴¹⁵ TTK m. 446 hükmünde, iptal davası açabilecek kişiler ve organ sayılmıştır. Buna göre, iptal davası açabilecek olanlar, pay sahipleri, organ olarak yönetim kurulu ve kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri olarak sınırlı sayım ilkesine tabi olarak belirlenmiştir. Bunun dışında yine yokluk ve butlandan farklı olarak, kararın iptal edilmesi için mutlaka bir dava açılması gerekmektedir.⁴¹⁶

1.1.İptal Davası Açabilecek Pay Sahipleri

1.1.1. Genel Olarak

Pay sahiplerinin genel kurul kararlarının iptalini dava edebilmeleri, pay sahipliği sıfatına bağlı, emredici kanun hükümleri ile düzenlenen ve korunan bir haktır. Bu sebepten, bu hakkın kaldırılmasını veya daraltılmasını öngören bir esas sözleşme hükmü veya genel kurul kararı geçersiz sayılacaktır. Bu hakkın kullanılması bir şarta da bağlanamaz.⁴¹⁷ Örneğin, pay sahiplerinin iptal davası açabilmeleri için, sermaye borçlarının tamamının ödenmiş olması gerektiği yönündeki bir şart ister esas sözleşme ile düzenlensin ister genel kurul kararı şeklinde alınsın geçersiz sayılacaktır.

Pay sahipleri iptal davasını açtıklarında, genel kurul kararının, kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı bulunduğunu ispatlamakla mükelleflerdir. Ancak pay sahiplerinin genel kurul kararının iptal edilmemesi halinde şahsi bir menfaatlerinin helal göreceğini ya da bir başka deyiş ile, kararın iptal edilmesinde şahsi bir menfaatleri bulunduğunu ispat etmek zorunda değildirler.⁴¹⁸ Ayrıca, pay sahibinin, genel kurul kararının iptali ile kişisel

⁴¹⁴ **Teoman**, Oy Hakkından Yoksun Pay Sahiplerinin Karara Katılmış Bulunmaları Nedeniyle Açılan İptal Davasında, Anonim Ortaklık Bu Katılmanın Oylama Sonucunu Etkilemediği Savunmasını Yapamaz, Tüm Makalelerim, 2. Baskı, C. I – II, İstanbul 2012, s. 569 vd.

⁴¹⁵ **Saka**, s. 252.

⁴¹⁶ **Bahtiyar**, s. 192.

⁴¹⁷ **Saka**, s. 253.

⁴¹⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 253; **Moroğlu, Erdoğan**: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, İstanbul 2012, s. 246. Yazar, genel kurul kararına katılan ve katılmayan pay sahibi ayrımı yaparak iptal davası açma hakkını incelerken, toplantıya katılan pay sahiplerinin davalarının dinlenebilmesi için, karara olumsuz

çıkart gütmesi de iptal davası açılmasına engel değildir.⁴¹⁹ Bunun dışında pay sahipleri, genel kurul kararının iptal edilmesinde şirket menfaatinin de bulunduğunu ispat etmek zorunda değildirler.⁴²⁰

Ancak elbette ki, iptal davası açma da bir hak olarak TMK m. 2’de düzenlenen dürüstlük kuralı çerçevesinde kullanılmalıdır. Aksi halde, hakkın kötüye kullanılması sayılır ve bu hakkın korunması söz konusu olmaz. Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 2.12.1977 tarihli, 1977/4749 E. 1977/5307 K. sayılı kararında, davalı şirketin olağan genel kurul toplantısına ilişkin gündemde seçim maddesi yok iken, toplantı nisabı olmaması nedeniyle ertelenen genel kurul toplantısından sonra yapılan toplantıda büyük pay sahibinin isteği üzerine seçim maddesinin de gündeme eklediğini, ikinci toplantının aynı gündemle yapılacağı genel kurul olmakla birlikte, davacı gündeme seçim maddesinin eklenmesine dair karar alan yönetim kurulu toplantısında bizzat bulunduğu ve bu karara olumlu oy kullanmakla beraber bu gündemle toplantının açılmasına herhangi bir itirazı olmamış iken, seçimde kazanamayınca genel kurul kararının iptalini istemesinin iyi niyet kuralları ile bağdaşmadığı, davacının, açıklanan bu nedenlerle kendi iradesi ile oluşan duruma dayanarak gündeme bağlılık ilkesinden sapıldığını ileri sürmek suretiyle lehine bir sonuç yaratılmasını isteyemeyeceği ifade edilmiş ve bu suretle ile dava açma hakkının kötüye kullanılmasının korunmayacağı yönünde hüküm tesis etmiştir.⁴²¹

Genel kurul kararlarının iptalini dava etme hakkı, oydan yoksun olsalar dahi bütün pay sahiplerine tanınmıştır. Zira oy hakkından yoksunluk sadece genel kurul toplantısı sırasında oy kullanma hakkının sınırlanmasıdır. Bu sebepten bu kişiler de genel kurula katılma ve genel kurul kararlarının iptalini dava etme hakkına sahiptirler.⁴²²

İptal davası hakkı, pay sahibi gerçek kişi ise kendisi veya kanuni temsilcisi, tüzel kişi ise temsile yetkili kimseler tarafından asaleten veya avukat yardımı ile vekâleten kullanılır. Gerçek kişi pay sahibinin ölümü halinde, dava hakkı mirasçılara, iflası halinde ise iflas idaresine geçer. Ticaret şirketleri de iflasına hükmedilerek tasfiye sürecine girmiş ise iptal davasını davacı olarak iflas idaresi açar.⁴²³

oy vermiş olmaları ve bunu tutanağa geçirmiş olmaları yanında, iptalini dava ettikleri genel kurul kararlarının somut güncel çıkarını zedelediğini de kanıtlamalarının aranmasının yerinde olacağını belirtmiştir.

⁴¹⁹ Saka, s.254.

⁴²⁰ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 253.

⁴²¹ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 254; Saka, s. 253.

⁴²² Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 254, Saka, s. 254.

⁴²³ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 255.

Bir pay sahibinin iptal davası açma hakkını kullanabilmesi için öncelikle en azından davanın açıldığı tarih itibari ile anonim şirkette pay sahibi olması gerekmektedir.⁴²⁴ Ancak dava süresi boyunca pay sahipliği sıfatındaki değişikliklerin iptal davasına etkisi konusunda kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Bu halde iki sorunun çözümüne ihtiyaç duyulmaktadır. Birincisi pay sahipliği sıfatını yitiren pay sahibinin davaya devam edip edemeyeceği, ikincisi ise payı devralan kişinin davaya devam edip edemeyeceğidir. Birinci sorunun cevabı olarak, davacının pay sahipliği sıfatının iptal davası boyunca sürmesinin bir zorunluluk olduğu konusunda doktrinde görüş birliği bulunmaktadır. Pay sahibinin, yargılama esnasında paylarını devretmesi halinde, mahkemenin iptal davasının reddine hükmetmesi gerekmektedir.⁴²⁵ Zira her ne kadar iptal davası açabilmek için pay sahibinin şahsi bir menfaatinin bulunması gerekmeseydi de dava açma hakkı kapsamında hukuken korunmaya değer bir menfaatinin artık kalmadığı kabul edilmektedir.⁴²⁶ İkinci sorunun cevabı olarak da, payları devralan kişinin iptal davasına devam edemeyeceğini belirtmek gerekir. Çünkü iptal davası açma hakkı, genel kurula katılmış pay sahibine, karara olumsuz oy vermesi ve muhalefetini şerh ettirmesi halinde tanınmış bir haktır ve bu hakkı payı devralan kullanamaz.⁴²⁷ Genel kurul toplantısına katılmayan pay sahiplerine tanınan dava hakkı ise istisnai nitelikte olduğu için, payı devralan kişiyi de içine alacak şekilde geniş yorumlanması “istisnaların öngörüldükleri alan ile sınırlı olarak yorumlanması ve genişletilmemesi” kuralına aykırılık teşkil edecektir.⁴²⁸

İptal davası açacak olan pay sahibinin elinde bulunan payların birden çok sahibi bulunuyor ise bu halde diğer pay sahipliği haklarında olduğu gibi, iptal davası açma hakkını da müşterek bir temsilci aracılığı ile kullanmaları gerekmektedir.⁴²⁹ TTK m. 477/1 hükmünde, payın şirkete karşı bölünemeyeceği, bir payın birden fazla sahibi bulunduğu takdirde, bunların

⁴²⁴ **Kendigelen, Abuzer:** İptal Davası Açma Hakkı ve Pay Sahipliği Sıfatının Cüz’i Halefiyet Sonucu Değişmesi (Payların Devri), İstanbul 2001, s. 306 vd.

⁴²⁵ **Kendigelen,** (Payların Devri), s. 319; **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 255; **Pulaşlı,** (Şerh 1), s. 913; Yargıtay 11. HD. 29.9.2011 tarihli, 2009/12132 E. ve 2011/11157 K. sayılı kararında, davanın, davalı şirketin 25.8.2006 tarihli genel kurul toplantısında alınan bir kısım kararların iptali istemine dair olduğu, genel kurul kararlarının iptalini isteyen ortağın bu sıfatının, iptal davasının kesinleşmesine kadar devam etmesi gerektiği, dosyanın temyiz incelemesi için Dairemiz’e gönderilmesinden sonra davalı vekili tarafından Dairemize sunulan 27.10.2010 tarihli dilekçeyle davacının hissesinin TMSF tarafından 11.8.2010 tarihinde dava dışı M. A.’a ihale edildiğinin beyan edildiği ve buna dair TMSF’nun yazısıyla ortaklık pay defteri fotokopisi ibraz edildiği, bu durumda, mahkemece, davacı E. A.’un davalı anonim şirketteki ortaklığının sona erdiği yönündeki davalı tarafından sunulan delillerin değerlendirilerek aktif husumet yönünden durumun açıklığa kavuşturulup, sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiği ifade edilerek iptal davasına devam edilebilmesi için davacının pay sahibi sıfatının devam etmesi gerektiğini yönelik beyanda bulunmuştur. Ancak Yargıtay’ın iptal davası açıldıktan sonra payları devralan kişinin, örtülü bir şekilde de olsa, iptal davasına devam etme hakkına sahip olduğunu belirten kararı da bulunmaktadır. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2009-12132.htm>).

⁴²⁶ **Kendigelen,** (Payların Devri), s. 320.

⁴²⁷ **Kendigelen,** (Payların Devri), s. 323.

⁴²⁸ **Kendigelen,** (Payların Devri), s. 324.

⁴²⁹ **Moroğlu,** (Hükümsüzlük), s. 258; **Pulaşlı,** (Şerh 1), s. 920.

şirkete karşı haklarını ancak ortak bir temsilci aracılığıyla kullanabilecekleri hüküm altına alındığından, iptal davası açma hakkının kullanımı için de müşterek temsilci atanması zorunludur.

Pay veya pay senedi üzerinde, intifa, rehin, hapis, saklama veya kullanım ödünçü hakları bulunması halinde, iptal davası açmaya kimin yetkili olduğu konusunda kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. İntifa hakkı özelinde konuyu incelediğimizde, *Moroğlu*, payın kuru mülkiyet hakkı sahibi ile intifa hakkı sahibi arasında, ihtiyari dava arkadaşlığı bulunduğunu ve bu sebepten intifa hakkı sahibinin de iptal davası açmaya yetkili olduğunun kabulünün gerekli olduğunu belirtmiştir.⁴³⁰ Nitekim aynı görüş Yargıtay tarafından da benimsenmiştir. Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu 29.4.2003 tarihli, 2002/12676 E. ve 2003/4234 K. sayılı kararında, TTK m. 360/4'de açıkça "Üzerinde intifa hakkı bulunan bir hisse senedinden doğan rey hakkı intifa hakkı sahibi tarafından kullanılır" hükmünün ön görüldüğü, şu halde mahkemece, uyuşmazlığın yukarıda anılan açık kanun hükmü çerçevesinde değerlendirilerek, davacının dava hakkı olduğunun kabul edilip, işin esasına girilmesi, bundan sonra tarafların tüm kanıtları ile davalının tüm savunmalarının değerlendirilmesi ve özellikle davalıya hisse devir sözleşmesinin getirtilerek, tüm kanıtlar birlikte değerlendirildikten sonra işin esası hakkında bir karar verilmek gerekirken, davaya uygulama alan ve olanağı bulunmayan TTK m.403 ve m. 381.'e göre davanın dava hakkı yokluğundan reddinin doğru olmadığı ve kararın bu nedenle davacı yararına bozulması gerektiği belirtilmiştir. Yargıtay 11. HD. 28.5.1981 tarihli, 1981/2243 E. 1981/2768 K. sayılı kararında ise mahkemece, TTK m. 360. hükmü ve Yargıtay'ın bu konudaki görüşüne göre pay üzerinde intifa hakkı bulunan kişilerin toplantıya katılıp oy kullanma ve iptal davası açma hakları bulunmasına karşın, aynı paylar üzerinde kuru mülkiyet hakkına sahip olanların söz konusu hakları kullanamayacakları, davacının, intifa hakkı sahibinden alınan olurla, toplantılara katılıp oy kullanmasının ancak vekâlet ilişkisi olarak yorumlanabileceği ve kendi adına dava açma hakkı sağlamayacağı gerekçesiyle vazgeçme ve dava ehliyeti yönünden istemin reddine karar verildiği, hükmün davacının Mehnur vekilince temyiz edildiği, dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre davacı mehnur vekilinin bütün temyiz itirazlarının yerinde olmadığı ifade edilmiştir. 2003 tarihli ve 1981 tarihli iki Yargıtay kararı incelendiğinde görüleceği üzere Yargıtay'ın bu konu hakkında görüşlerinde bir değişiklik olmadığını söylememiz mümkündür. Ancak 1981 tarihli kararın yayınlamış karşı oy yazısında, "*TTK.'nun 360 /son maddesi, gerçekten, genel kurulda oy kullanma hakkını intifa*

⁴³⁰ *Moroğlu*, (Hükümsüzlük), s. 258

hakkı sahibine vermiştir. Ancak, genel kurul kararlarına karşı dava açma hakkını da, kanun koyucu pay sahibine tanımıştır (TTK. 381/1). Genel kurulda oy kullanma hakkı ile genel kurul kararının iptalini isteme hakkı ayrı ayrı iki haktır. Kanun koyucu açık olarak TTK. 'nun açık hükme rağmen TTK. 'nun 360. maddesinden hareketle ve maddedeki hükmü zorlayarak oy hakkı kimde ise dava hakkı da ondadır sonucuna varmak mümkün değildir” demek sureti ile pay üzerinde intifa hakkı bulunması halinde de iptal davası açma hakkına pay sahibinin sahip olduğunu ileri sürmüştür. ⁴³¹

Pulaşlı ise durumu iptal davası açmada menfaatin bulunması kıstasından yola çıkarak incelemiştir. Buna göre, intifa hakkı sahibine oy hakkı verip, bu hakkı koruyacak iptal davası açma hakkının verilmemesi oy hakkının içeriğini daraltacağından, genel kurula katılıp, muhalif kalan ve bunu tutanağa geçirten intifa hakkı sahibinin iptal davası açma hakkı bulunmalıdır. Pay sahibinin ise iptal davası açma hakkı, mülkiyet hakkının zedelendiği hallerde söz konusu olmalıdır. ⁴³²

Pay üzerinde rehin hakkı bulunması, vedia hakkı bulunması veya pay senetlerinin ariyet olarak verilmesi halinde, iptal davası açma hakkı, pay sahibine aittir. Ancak bu kişilere sözleşme ile pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi konusunda temsil yetkisi veya vekâlet verilebilir. ⁴³³ Bu halde dahi iptal davası açma hakkı pay sahibine aittir. ⁴³⁴

1.1.2. Genel Kurul Toplantısına Katılmış Pay Sahiplerinin Dava Açması

Genel kurul toplantısına asaleten veya vekâleten yahut kanuni temsilcileri aracılığı ile katılmış olan pay sahipleri ve intifa hakkı sahipleri, TTK m. 446/1-a uyarınca “ karara olumsuz oy vermiş ve karara muhalefetlerini tutanağa geçirtmiş olmaları” şartı ile genel kurul kararı aleyhine iptal davası açabilirler. eTTK m. 381 hükmü de aynı yönde bir düzenleme içermekteydi. Nitelim TTK m. 446 hükmünün gerekçesinde de sadece hükmün, 6762 sayılı Kanununun 381. maddesinin tekrarı olduğu ifade edilmiştir. ⁴³⁵

⁴³¹ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 914.

⁴³² Pulaşlı, (Şerh 1), s. 916.

⁴³³ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 261 vd.

⁴³⁴ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 917.

⁴³⁵ Kendigelen, (Tespitler), s. 346. Yazar, madde gerekçesinde her ne kadar eTTK m. 381 hükmü ile yTTK m. 445 hükmünün aynı olduğu belirtilse de iki hüküm arasında farklılık olduğunu belirtmiştir. Bu değişikliklerden en önemlisi, eTTK zamanında iptal davası açabilmek için karara etkili olma şartı sadece, yetkisiz katılma ve oy kullanma ile sınırlanmışken, TTK m.446 hükmünde böyle bir ayrıma gidilmemiştir. Bir başka deyiş ile, TTK m. 446/1-b’de sayılan tüm hukuka aykırılık hallerinde iptal davası açılabilmesi için karara etkili olma şart aranacaktır. İlliyet bağı/etki kuralı olarak ifade edilen karara etkili olma şartının ispatı da davalı şirketten alınıp, davacıya verilmesi diğer bir değişikliktir.

TTK m. 446/1-b'de düzenlenen hukuka aykırılık hallerinde, genel kurul kararına katılmış pay sahiplerinin iptal davası açılabilmesi için, karara olumsuz oy vermiş ve karara muhalefetlerini tutanağa geçirtmiş olma şartının aranmayacağına da belirtilmesi gerekmektedir. Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 1.2.2001 tarihli, 2000/9117 E. ve 2001/683 K. sayılı kararında, anonim ortaklıkların genel kurullarında alınan kararların, geçersiz olması hali ile oyunu kullanmasına haksız yere izin verilmemesi, çağrının usulsüzlüğü, gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmemesi veya toplantıya yetkili olmayan kimselerin karara iştirak etmesi iddiaları dışında yasa, ana sözleşme ve afaki iyi niyet kurallarına aykırılık halleri ileri sürülerek iptalleri isteminde bulunabilmek için, TTK m. 381/1-1. bendi uyarınca toplantıya katılan üyenin karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirmesi gerektiğini belirtmiştir.⁴³⁶

İptal davası açabilmek için hem karara olumsuz oy vermiş olma hem de karara muhalefetin tutanağa geçirtmiş olma şartının beraber mi gerçekleşmiş olması gerektiği yoksa sadece bir şartın gerçekleşmiş olmasının iptal davası açabilmek için yeterli mi sayılacağı hususunda kanun lafzı yeterince açık değildir.⁴³⁷ *Moroğlu*, pay sahibinin ret oyu vermiş olmasını ve sadece ret oyu vermiş olduğunu tutanağa geçirtmiş olmasının (muhalif kaldığının değil) yeterli olduğunu belirtmektedir.⁴³⁸ Karara olumsuz oy verilmesinin yanında ayrıca bu karara karşı olunduğunun tutanağa geçirilmesinin, iptal davası açma hakkının kullanılmasını zorlaştıracak kanaatindedir.⁴³⁹ eTTK zamanında, doktrindeki yaygın diğer bir görüşe göre ise, iptal davası açmak için her iki koşulun birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. Bir başka deyiş ile, hem oylama sırasında karara olumsuz oy verilmesi gerekmekte hem de oylamadan sonra karara karşı çıktığının toplantı tutanağında yazdırılması gerekmektedir.⁴⁴⁰ Yargıtay 11. HD. 8.12.1988 tarihli, 1988/3761 E. 1988/7548 K. sayılı kararında, “TTK m. 381/1 hükmü gereğince genel kurul toplantısına iştirak etmiş olan bir paydaşın genel kurul kararının iptalini isteyebilmesi için alınan karara muhalif kalması ve muhalefetini zapta geçirmesinin gerektiği, davacının alınan karar hakkında ret oyu kullanmışsa da bu ret oyundan sonra ayrıca karara muhalif olduğunu belirterek, bu muhalefetini zapta geçirtmesinin gerektiği, paydaşın karar hakkında sadece ret oyu kullanması ve bu hususun tutanak içinde belirtilmesinin karara muhalif kalınarak bu hususun zapta geçirilmesi anlamına gelmeyeceği, zira muhalif oyuna rağmen

⁴³⁶ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/6762/m332-370.htm>.

⁴³⁷ *Moroğlu*, (Hükümsüzlük), s. 262.

⁴³⁸ *Moroğlu*, (Hükümsüzlük), s. 264.

⁴³⁹ *Moroğlu*, (Hükümsüzlük), s. 265.

⁴⁴⁰ *Saka*, s. 255; *Ansay*, s. 201; *Arslanlı*, (Anonim Şirketler), s. 86; *İmregün*, (Menfaat İhtilafları), s. 155.

çoğunlukla alınan karara sonradan muhalefet edilmeyebileceği, paydaşın karara muhalif kalıp bunu zapta geçirtmesinin dava şartı olduğu ve yukarda açıklanan gerekçelerle bu şartın mevcut bulunmamasına göre davanın dava şartı bulunmaması sebebiyle reddi gerektiği ifade edilerek iptal davası açılması için her iki şartın da gerçekleşmesi gerektiğini belirtmiştir.⁴⁴¹

Karara muhalif kalma konusunda, bu şartın gerçekleşmesi için, muhalefetin görüşmeler sırasında ve oylama sonucuna ilişkin olarak yapılması gerektiğinin de belirtilmesi gerekmektedir.⁴⁴² Bu durum, “karara peşinen muhalefet olmaz “ şeklinde Yargıtay kararlarında uygulama alanı bulmuştur. Yargıtay 11. HD. 1.2.2001 tarihli, 2000/9117 E. ve 2001/683 K. sayılı kararında, oylama öncesi yapılan görüşme sırasında, sonradan alınacak karara esas olması muhtemel bir öneriye karşı olunduğunun belirtilmesinin, alınan karara muhalif olunduğu anlamını taşımadığı, muhalefetin, görüşülen öneriye değil, alınan karara karşı yapılması gerektiği, davacı ortağın, davalı şirketin 8.9.1998 tarihli genel kurulunda gündemin 4. maddesi görüşülürken, henüz oylamalara geçilmeden önce yönetim kurulu ile murakıpları ibra etmediklerini ve her türlü dava haklarını saklı tuttuklarını belirtmiş, ancak aynı maddede oylanarak kabul edilen bilançonun tasdiki ve 1997 yılı karının dağıtılmaması kararlarına karşı muhalif kalındığının TTK m. 381’de öngörüldüğü şekilde tutanağa geçirilmediği, mahkemece, kural olarak genel kurulda alınan kararlara karşı peşinen muhalefetin geçerli olmadığı gözetilerek, davanın tümüyle reddine karar verilmesi gerekirken, kâr dağıtmama kararının iptaline dair yazılı şekilde hüküm tesisi yerinde görülmediğinden kararın bu nedenle davalı yararına bozulması gerektiği belirtilmiş ve bu doğrultuda muhalefetin oylama sırasında ve oylama sonucuna ilişkin olması gerektiği yönünde hüküm tesis etmiştir.⁴⁴³ Yargıtay 11. HD., konu ile ilgili olarak vermiş olduğu 12.3.2002 tarihli, 2001/10518 E. 2002/2269 K. sayılı kararında ise denetçinin ücret tespitinden sonra, yönetim kurulu üyelerinin seçimine geçildiği, oylamadan sonra davacı temsilcisinin seçime muhalefet ederek bu hususu tutanağa geçirdiği, bundan sonra yöneticilere ücret verilmesi ile ilgili gündem maddesinin görüşüldüğü, yapılan teklife karşı davacı temsilcisinin karşı koyarak, teklifin fahiş olduğunu belirttiği, bundan sonra ise oylamanın yapıldığı ve oy çokluğu ile teklifin kabul edildiği anlaşıldığı, bu son oylamadan sonra, yapılan oylamaya muhalefet edildiğine dair bir meşruhata tutanak metninde rastlanmadığı, dairelerinin kökleşen uygulamasının bu karara muhalefet olması ve muhalefetin tutanağa geçirilmesi yolundaki dava şartının gerçekleşebilmesi için, muhalefetin alınan

⁴⁴¹ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1988-3761.htm>.

⁴⁴² **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 908; **Saka**, s. 255.

⁴⁴³ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2000-9117.htm>.

karardan sonra tutanağa geçirilmesi gerektiği yönünde olduğu, bu görüşün, karara peşinen muhalefet olmaz şeklinde açıklandığı ifade edilmiştir.⁴⁴⁴

Muhalf kalma iradesi, muhalefet şerhinden açıkça anlaşılmalıdır. Bu kapsamda hangi karara muhalif kalındığı şüpheye ve yoruma mahal vermeyecek düzeyde net bir şekilde ifade edilmelidir.⁴⁴⁵

Karara muhalif kalan pay sahiplerinin bu yöndeki iradeleri, pay sahiplerinin istemleri üzerine tutanak metnine yazdırılacaktır. Bu işlem tutanağa bizzat pay sahibi tarafından muhalefetin yazılması şeklinde olabileceği gibi başka birisi tarafından yazılıp, pay sahibinin imzalaması sureti ile de gerçekleştirilebilir. Ancak önemli olan muhalif kalınan kararın hangi karar olduğunun tespit edilecek derecede sarih bir muhalefet beyanında bulunması ve muhalefetim kim tarafından yapıldığının tespit edilmesidir. Bu sebepten muhalefet şerhinin altında pay sahibinin sadece adı ve soyadının bulunması da yeterli kabul edilmektedir.⁴⁴⁶ Yargıtay 11. HD. 22.1.1991 tarihli, 1989/5251 E. ve 1991/85 K. sayılı kararında, TTK m. 381'de A.Ş. genel kurul kararlarının iptalinin şartlarını ve usulünü düzenlendiği, anılan maddede, toplantıda hazır bulunup da karara muhalif kalarak keyfiyeti zapta geçirten pay sahibinin iptal davası açabileceği, böylece bu şartın gerçekleşmesi bir şekilde yeterli görüldüğü, ayrıca muhalefetin zaptın altına yazılıp bunun altına da imzalanması gereği bir dava şartı olarak aranmadığı ifade edilmiştir.⁴⁴⁷

Genel kurul kararının iptal edilmesinin ikinci şartı olan karara olumsuz oy vermenin zorunlu ve gerekli olup olmadığı konusunda da doktrinde görüş birliği bulunmamaktadır. *Moroğlu*, toplantıda hazır bulunan pay sahiplerinin iptal davası açabilmeleri için karara

⁴⁴⁴ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/6762/m332-370.htm>.

⁴⁴⁵ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 267; **Saka**, s. 256; Yargıtay 11. HD. 9.6.1983 tarihli, 1983/2781 E. 1983/2996 K. sayılı kararında, TTK m. 381 uyarınca, toplantıda hazır bulunup da, karara muhalif kalarak durumu tutanağa geçirten pay sahiplerinin, öngörülen sürede olmak koşuluyla bu genel kurul kararının iptali için dava açabilecekleri, ne var ki, davacının ibra oylamasından sonra söz alarak "murakıpça ibra edilmeleri istenmeyen yönetim kurulunun aynen ibrası uygun değildir" yolundaki açıklamasının, anılan yasa hükmünde belirtilen muhalefet niteliğinde olmadığı, eleştiri düzeyinde kalan bu açıklamanın karara muhalif kalıp, durumu tutanağa geçirtme biçiminde yorumlanmasının doğru olmadığı belirtilerek muhalefetin anlaşılabilir nitelikte olması gerektiği yönünde hüküm kurmuştur (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1983-2781.htm>); Yargıtay 11. HD. 16.3.1982 tarihli, 1982/760 E. ve 1982/1097 K. sayılı kararında ise, dava konusu 25.5.1980 tarihli genel kurul toplantısı tutanağının incelenmesinde, davacının bilanço ve faaliyet raporunun okunmasından sonra bu davaya iptal konusu yaptığı sebepleri bir tenkit konuşması mahiyetinde yaptığı, diğer konuşmalardan sonra oylamaya geçildiği, bilançonun kabulü, önceki yönetim kurulunun ibra edilmesi ve yeni yönetim kurulu üyeleri seçimi için yapılan oylama sonuçlarının açıklanmasından sonra davacının TTK m. 381/1 anlamında muhalefette bulunup, bunu zapta geçirtmediğinin görüldüğü, bu yönden davacının genel kurulda alınan kararların iptali için dava açamayacağı yönündeki mahkeme görüşünün isabetli olduğu ifade edilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1982-760.htm>).

⁴⁴⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 268; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 908.

⁴⁴⁷ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1989-5251.htm>.

olumsuz oy vermelerinin gerekli olduğunu belirtmiştir.⁴⁴⁸ *Pulaşlı* ise pay sahibinin muhalefetini tutanağa yazdırmasına rağmen, karar lehine oy kullanması halinde muhalefetinden vazgeçildiği şeklinde anlaşılması gerektiğini belirtse de aslında muhalefet şerhinin varlığından sonra karara hangi yönde oy kullanıldığının araştırılmasının gereksiz olduğunu ifade etmiştir. Bu şekilde bir incelemenin pay sahiplerine tanınan iptal davası açma hakkının kullanılmasını güçleştireceğini de eklemiştir.⁴⁴⁹ Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu, 24.11.1975 tarihli, 1975/4950 E. 1975/6648 K. sayılı kararında, zapta muhalefet şerhi vermekle davacının pay sahibi reyini de izhar etmiş bulunduğunu, ayrıca bu yolda oy kullanmış olup olmadığının araştırılmasına maddenin açık metnine göre lüzum olmadığını, kaldı ki TTK'nın sistemine göre çoğunluk mevcut oylara göre hesap edileceğinden istinkaf muhalif reyler gibi etki yapacağını ifade ederek iptal davası açılması için hem olumsuz oy vermenin gerekli olmadığına hem de çekimser oyların da olumsuz oy olarak sayılmasına ilişkin bir karar vermiş olmaktadır.⁴⁵⁰

Karara olumlu oy vermiş pay sahibinin muhalefetini tutanağa geçirmiş olması halinde dahi iptal davası açamayacağı konusunda ise bir görüş ayrılığı bulunmamaktadır.⁴⁵¹ Muhalefet şerhinde ayrıca gerekçe bulunmasının da gerekli olmadığı konusunda doktrinde görüş birliği bulunmaktadır.⁴⁵² Zira muhalefet şerhinde yer alan gerekçenin iptal davası esnasında değerlendirileceğinden, gerekçeyi dava dilekçesinde de ifade etme imkânı bulunmaktadır. Ancak Yargıtay'ın bu konu hakkında istikrar kazanmış kararlarının bulunduğunu söylemek mümkün değildir. Yargıtay 11. HD. 9.6.1983 tarihli 1983/2781 E. ve 1983/2996 K. sayılı kararında, yasada öngörülen biçimiyle, muhalif kalarak durumu tutanağa geçirtmek işleminden; tutanak yetkililer tarafından imzalandıktan sonra, karara karşı olan ve dava açmayı amaçlayan paydaşın, bunun altına gerekçeli olarak muhalefetini yazdırıp imzalamış ya da gerekçeli olarak ayrı bir kâğıda yazarak imzaladığı muhalefetini toplantı başkanlığına sunup, gerekirse hükümet komiserini de uyararak bunun tutanağa geçmesini sağlamış olmasının anlaşılması gerektiği, ibra kararına ilişkin davacı açıklaması da bu nitelikte olmadığından anılan kararın iptali konusunda dava hakkı doğmadığı belirtilerek muhalefet şerhinin karara muhalif kalan pay sahibi tarafından imzalanmasını ve gerekçenin yazılmasını aramıştır.⁴⁵³ Buna karşı, Yargıtay TD.'nin 3.6.1967 tarihli, 1965/2410 E. ve 1967/2379 K. sayılı kararında ise, herhangi

⁴⁴⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 265; **Saka**, s. 256. Yazar iptal davası açılabilmesi için olumsuz oy kullanılmasının gerekli olduğunu ve çekimser oyların olumsuz oy kullanma kapsamında değerlendirilemeyeceğini belirtmiştir.

⁴⁴⁹ **Pulaşlı** (Şerh 1), s. 909.

⁴⁵⁰ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1975-4950.htm>.

⁴⁵¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 265; **Saka**, s. 256.

⁴⁵² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 270; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 270; **Saka**, s. 258.

⁴⁵³ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1983-2781.htm>.

bir pay sahibinin rey hakkından mahrum olsa dahi, iptal davası açabilmesi için sebebini göstermese dahi muhalefetini zapta geçirmesinin gerekli olduğu ifade edilerek muhalefet şerhinde gerekçe bulunması şartını aramamıştır.⁴⁵⁴

1.1.3. Genel Kurul Toplantısına Katılmış ya da Katılmamış Olması Fark Etmeden Pay Sahiplerinin Dava Açmasının Koşulları

TTK m. 446/1-b hükmünde, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın, çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahiplerinin iptal davası açabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Hükümde sayılan dört hukuka aykırılığın, ihlal derecesinin oldukça fazla olması sebebiyle kanun koyucu, genel kurul toplantısına katılıp, muhalefetini tutanağa geçirmeyen pay sahiplerine de ilgili aykırılıkların varlığı halinde iptal davası açma hakkı tanımıştır. Ancak iptal davası açan pay sahibine, sayılan hukuka aykırılıkların varlığının genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ispat etme külfeti yüklemiştir.

1.2. Yönetim Kurulu

TTK m. 446/1-c hükmü uyarınca, yönetim kurulu organ olarak genel kurul kararlarının iptalini dava etmeye yetkilidir. Zira yönetim kurulu, genel kurul kararlarını uygulamakla yükümlüdür ve bu sebepten kendisine dava açma hakkı tanınmıştır.⁴⁵⁵ Hatta kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı genel kurul kararlarının iptalini dava etmenin yönetim kurulu için bir görev olduğu da kabul edilmektedir. Çünkü bu kararların uygulanması halinde doğacak sorumluluk yönetim kuruluna ait olacaktır.⁴⁵⁶

TTK m. 390 uyarınca bu yetkisini oy çokluğu ile alacağı bir karar neticesinde kullanabilir.⁴⁵⁷

Yönetim kuruluna iptal davası açma hakkı hiçbir şarta bağlı olmadan, mutlak olarak verilmiştir. Yönetim kurulunun bu yetkisini kullanması elbette ki genel kurul toplantısında

⁴⁵⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 270.

⁴⁵⁵ **Bahtiyar**, (Ortaklıklar Hukuku), s. 194; **Karahan/Huysal**, s. 530.

⁴⁵⁶ **Karahan/Huysal**, s. 530.

⁴⁵⁷ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 282; Saka, s. 264; **Bahtiyar**, (Ortaklıklar Hukuku), s. 194; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 920.

hazır bulunma ve karara muhalefeti şerh ettirmiş olma şartına bağlanmamıştır.⁴⁵⁸ Ancak yönetim kurulu, iptal davasına genel kurul kararının, kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı olduğunu ispat külfeti altındadır.⁴⁵⁹

Yönetim kurulu üyesi aynı zamanda pay sahibi ise iptali talep edilen genel kurul kararından olumlu oy kullanmış olsa dahi organ olarak iptal davası açabilir.⁴⁶⁰

Yönetim kurulu tarafından açılacak iptal davasında davalı anonim şirket, TMK m. 427/4 hükmü uyarınca atanacak bir kayyım aracılığı ile temsil edilmelidir.⁴⁶¹

Yönetim kurulu organ sıfatı ile dava açarken, şirket çıkarlarını göz önünde tutmak durumundadır.⁴⁶² Şirket menfaatlerinin gerektirdiği hallerde yönetim kurulu üyeleri iptal davası açmak zorundadır. Şirket menfaatleri gereği iptal davası açması gerekirken bu yola başvurmayan yönetim kurulu üyeleri, TTK m. 533 vd. düzenlenen hükümler çerçevesinde sorumlu olacaklardır.⁴⁶³

Yönetim kurulu tarafından açılan iptal davası masrafları anonim şirket tarafından karşılanır. Zira yönetim kurulu şirket organı sıfatı ile şirketin çıkarlarını korumak için dava açmaktadır.⁴⁶⁴

1.3. Yönetim Kurulu Üyeleri

TTK m. 446/1-d uyarınca, genel kurul kararlarının yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğa sebep olarsa yönetim kurulu üyelerinden her biri iptal davası açabilir. Her bir yönetim kurulu üyesine bu dava hakkının tanınmasının sebebi yönetim kurulunun iptal davası açma yönünde bir karar alamaması halinde, üyelerin sorumlu tutulmalarını engellemektir.⁴⁶⁵ Yönetim kurulu üyelerinin kişisel sorumluluğu şirkete, pay sahiplerine veya üçüncü kişilere karşı olabilir.⁴⁶⁶ Bu sorumluluk kusura dayanan bir sorumluluktur.⁴⁶⁷

⁴⁵⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 285; **Saka**, s. 265; **Bahtiyar**, (Ortaklıklar Hukuku), s. 194; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 920.

⁴⁵⁹ **Saka**, s. 266.

⁴⁶⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 285.

⁴⁶¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 283; **Saka**, s. 265; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 920.

⁴⁶² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 284; **Saka**, s. 265.

⁴⁶³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 284; **Saka**, s. 263.

⁴⁶⁴ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 920; **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 285.

⁴⁶⁵ **Karahan/Huysal**, s. 531.

⁴⁶⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 286.

⁴⁶⁷ **Saka**, s. 266.

Yönetim kurulu üyeleri iptal davası açtığında, hâkim davanın dinlenilme koşulu olarak öncelikle kişisel sorumluluğa sebep olma olgusunu inceleyecektir. Eğer kişisel sorumluluk doğması söz konusu değilse genel kurul kararı kanuna, ana sözleşmeye veya dürüstlük kuralına aykırı olsa bile iptal davası reddedilir.⁴⁶⁸

Yönetim kurulu üyesi, uygulanması kişisel sorumluluğunu doğuracak genel kurul kararlarına karşı dava açtığı sırada, yönetim kurulu üyesi olması gerekmektedir. Ancak kararın alındığı tarihte yönetim kurulu üyesi olmayan fakat kararın uygulanması aşamasında yönetim kurulu üyeliği sıfatını haiz olan yönetim kurulu üyeleri de iptal davası açabilir.⁴⁶⁹ Dava açabilmek için kararın alındığı tarihte yönetim kurulu üyesi olma şartı aranmadığı için, genel kurul toplantısına katılmış olma ve karara muhalif kalma gibi bir şart da aranmayacaktır.⁴⁷⁰ Ayrıca iptal davası açma şartını yerine getirdikten sonra yönetim kurulu üyeliği sıfatı sona ermiş dahi olsa, iptal davası görülmeye devam edecektir. Çünkü önemli olan genel kurul kararları uygulandığı sırada yönetim kurulu üyeleri olmaları ve kişisel sorumluluk doğması ihtimali bulunmasıdır.⁴⁷¹

Kişisel sorumluluğun doğması şartının yerine getirilmiş olması için genel kurul kararının uygulanabilir bir kararı olması gerekmektedir.⁴⁷² Örneğin, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine veya ibra edilmelerinin reddine dair kararlar ile yönetim kurulu üyelerinin azledilmelerine ilişkin kararlar için açılan iptal davaları reddedilecektir.⁴⁷³ Fakat genel kurulda alınan haksız kazanç dağıtımı veya usulsüz intifa veya tahvil senedi çıkarım kararları uygulanması sorumluluğa sebep olacak kararlardan olduğu için bu kararlar aleyhine iptal davası açılabilir.⁴⁷⁴

⁴⁶⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 286; **Saka**, s. 266.

⁴⁶⁹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 287; **Saka**, s. 267; Aksi yönde görüş için bkz. **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 920. Yazar, yönetim kurulu üyelerinin iptal davası açabilmeleri için hem kararın alındığı tarihte hem de iptal davası açarken yönetim kurulu üyesi olmaları gerektiğini belirtmiştir. Ancak Yazar'ın, atıf yaptığı Yargıtay kararları eTTK zamanından olduğu için ve eTTK zamanında yönetim kurulu üyesinin aynı zamanda pay sahibi olması gerektiği için, bu konu pay sahibi sıfatına sahip olup olmama açısından incelenmiştir. yTTK ile yönetim kurulu üyesinin pay sahibi olma zorunluluğu kalktığı için böyle bir incelemeye gerek bulunmamaktadır.

⁴⁷⁰ **Saka**, s. 267.

⁴⁷¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 287.

⁴⁷² **Saka**, s. 266; Yargıtay 11. HD. 21.12.2001 tarihli, 2001/7189 E. ve 2001/10066 K. sayılı kararında, anılan yasa hükmüne göre, genel kurulda alınan kararların yerine getirilmesi için yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin şahsi sorumluluklarını gerektirir nitelikte bulunması durumunda denetçinin dava açma hak ve yetkisi olduğu, iptali istenen genel kurulda gündemin 7. maddesi ile yönetim kurulu ile denetim kurulunun ibrası, 8. maddesi ile de tahmini bütçenin kabulüne karar verildiği, anılan her iki kararın uygulanmasının da yönetim ve denetim kurulunun şahsi sorumluluğunu gerektiren kararlardan olmadığı belirtilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2001-7189.htm>).

⁴⁷³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 286; Aksi yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 11. HD. 7.2.1984 tarihli 1984/252 E. 1984/59 K. sayılı kararı.

⁴⁷⁴ **Saka**, s. 266.

Yönetim kurulu üyeleri ayrıca pay sahipliği sıfatları var ise gerekli koşulları yerine getirmiş olmaları halinde iptal davası açabilirler.⁴⁷⁵

Yönetim kurulu üyeleri iptal davasını birlikte açabilecekleri gibi tek tek de açabilirler.⁴⁷⁶ Yönetim kurulu üyelerinin tamamının iptal davası açması halinde ise şirketi temsil için bir kayyım atanması gerekecektir.⁴⁷⁷

2. İptal Davasında Davalılar

İptal davası kural olarak anonim şirkete karşı açılır. Bir başka deyiş ile, genel kurul kararları aleyhine açılan iptal davalarının davalı tarafı anonim şirket tüzel kişiliği yer alacaktır.⁴⁷⁸ Pay sahipleri tarafından iptal davası açıldığı hallerde, anonim şirketi yönetim kurulu temsil edecektir.⁴⁷⁹ Ancak yönetim kurulu veya yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun iptal davası açması halinde, şirketin bir kayyım tarafından temsili kaçınılmazdır.⁴⁸⁰

VI.İptal Davasında Usul Hukukuna İlişkin Özellikler

1. İptal Davası Açma Süresi

TTK m. 445 hükmü gereğince, genel kurul kararları aleyhine iptali davası açma süresi üç aylık hak düşürücü süreye bağlanmıştır. Bu sebepten üç aylık hak düşürücü sürenin dolması ile dava hakkı kendiliğinden sona erecektir ve bu durumun hâkim tarafından resen dikkate alınması gerekmektedir.⁴⁸¹

Üç aylık sürenin başlangıcı ise genel kurul kararının alındığı tarihtir.⁴⁸² Ancak iptal davası açma süresinin genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren başlaması durumunda, toplantıya katılmayan pay sahipleri açısından bu durum sıkıntı yaratabilecektir. Bu sıkıntılı durumu ortadan kaldırmak adına, toplantıya katılmayan pay sahiplerinin dava açma süresinin genel kurul kararlarının tescili anından itibaren başlaması daha adil olacaktır.⁴⁸³

⁴⁷⁵ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 921.

⁴⁷⁶ **Saka**, s. 267.

⁴⁷⁷ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 920.

⁴⁷⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 246; **Saka**, s. 275.

⁴⁷⁹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 247; **Saka**, s. 275.

⁴⁸⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 247; **Saka**, s. 276.

⁴⁸¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 289; **Yıldız**, (İptal), s. 152.

⁴⁸² **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 929; **Yıldız**, (İptal), s. 153.

⁴⁸³ **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)** (Ortaklıklar), s. 541; **Yıldız**, (İptal), s. 153. Yazar, toplantıdan haberi olmayan veya karardan geç haberi pay sahipleri için yapacak bir şey olmadığını, sürenin hak düşürücü nitelikte olduğunu ve öğrenme ile değil kararın alınması ile işlemeye başlayacağını belirtmiştir.

İlgili genel kurul kararının alındığı günden itibaren üç ay içinde iptal davası açılmaz ise iptal davası açma hakkı sona ermektedir. Üç aylık sürenin ne zaman sona ereceği de TBK m. 92 hükmü uyarınca belirlenir. Söz konusu hükme göre, ay olarak veya yıl, yarıyıl ve yılın dörtte biri gibi birden çok ayı içeren bir zaman olarak belirlenmiş süre, sözleşmenin kurulduğu gün ayın kaçınıcı günü ise, son ayın bunu karşılayan gününde dolmuş olur. Son ayda bunu karşılayan gün yoksa süre, bu ayın son günü dolmuş sayılır. Üçüncü ayın son günü tatile denk gelirse bu sefer TBK m. 93 hükmü uyarınca, iptal davası açmak için son gün, kendiliğinden son günü izleyen ve tatil olmayan ilk güne geçer.⁴⁸⁴

Genel kurul kararlarının iptali için belirlenen üç aylık süre emredici nitelikte olduğu için, bu sürenin uzatılmasını veya kısaltılmasını öngören esas sözleşme hükmü veya genel kurul kararı geçersiz (yoklukla malul) sayılacaktır.⁴⁸⁵ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 26.2.2014 tarihli 2013/4-329 E. 2014/147 K. sayılı kararında, kanun ve tüzükte öngörülen hak sağlayıcı düzenlemelerin yönetmelikle kaldırılamayacağı veya daraltılamayacağı ve bu tür düzenlemelerde öngörülmeıen yasaklayıcı veya sınırlayıcı hükümlerin yönetmelikle getirilemeyeceğı, altta bulunan normun üstte bulunan norma aykırı olamayacağı temel bir hukuk kaidesi olduğundan kanunun tanıdığı bir hakkın yönetmelikle kısıtlanamayacağı, 4562 Sayılı OSBK'nunda iptal davasının açılabilmesi için bir süre düzenlenmemesi ve aynı kanunun 25. maddesinin gönderme yaptığı 6762 Sayılı TTK m 381 gereğı iptal davası açmak için üç aylık bir hak düşürücü süre öngörölmüş olması nedeniyle, artık bu kanuni sürenin yetkili organ tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle kısıtlanarak bir aya düşürölmesinin mümkün olmayacağı ifade edilmiştir.⁴⁸⁶

⁴⁸⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 288; Yargıtay 11. HD. 23.10.1984 tarihli, 1984/4349 E. 1984/4366 K. sayılı kararında, TTK m. 38'e göre, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin davaların, kararların alındığı tarihten itibaren üç ay içerisinde açılması gerektiğı, buradaki üç aylık süre anılan maddenin 3. bendinin 3. fıkrasında da belirtildiğı gibi (hak düşürücü süre) olduğundan bu hususun mahkemece resen gözetilmesi gerektiğı, sürenin hesaplanmasına gelince; bilindiğı üzere bu müddetin ne suretle hesaplanacağı hakkında TTK'da her hangi bir hüküm mevcut olmadığı, o halde bu hususta çıkan uyuşmazlıkların TTK m. 1 yollaması ile BK'nun konu ile ilgili maddelerine göre çözümlenmesi gerektiğı, yasalar arasında böylesine bir irtibat kurulmuş olduğu için TTK'da hüküm bulunmayan hallerde BK.'na müracaat etmenin mümkün olacağı, inceleme konusu davanın müddeti içerisinde açılmış olup olmadığı meselesinde BK m. 76. hükümleri karşısında davanın hak düşürücü süre geçmeden açılmış olduğunun görüldüğü, zira anılan maddede yer alan esaslara göre, kararın alındığı gün o ayın rakam olarak kaçınıcı günü ise, müddetin o günden itibaren işlemeye başlaması ve üçüncü ayın buna tekabül eden gününde de sona ermesi gerektiğı, şayet 3. ayda tekabül eden gün yoksa (örneğın Şubat 30 olamayacağı için) o zaman süre üçüncü ayın son günü (örnekte olduğu gibi Şubat'ın son günü) sona ermiş olacağı, ancak üçüncü aya tekabül eden gün bir tatil gününe tesadüf ediyorsa o zaman dava tatili takip eden ilk iş gününde de açılabilceğı ve bu halde davanın süresinde açıldığının kabul edileceğı belirtilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1984-4349.htm>).

⁴⁸⁵ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 288; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 929.

⁴⁸⁶ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/hgk-2013-4-329.htm>.

Üç aylık sürenin kaçırılması halinde, davalı anonim şirketin onayı ile dava açılmaz.⁴⁸⁷ Ancak davalı şirket tarafından yapılan hile, tehdit gibi irade sakatlıkları neticesinde iptal davası açma süresi kaçırılmışsa, davalı şirketin haksız eylemi işlediği süre boyunca hak düşürücü süre de ilerlemez ve dolayısı ile dava hakkının sona erme tehlikesi doğmaz.⁴⁸⁸

İptal davası açmak için belirlenen üç aylık sürenin kaçırılması ile dava hakkı sona ermekle birlikte, üç aylık süre dolmadan duruşmaya başlanmaz. Zira bu hak düşürücü süre içinde açılacak başka iptal davası olur ise şartların oluşması halinde davalar birleştirilerek görülecektir.⁴⁸⁹

2. Yetkili ve Görevli Mahkeme

TTK m. 445 uyarınca, iptal davasında yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesidir. Yetkili mahkemenin tespiti kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde HMK m. 6 hükmüne göre tespit edilir. Ancak TTK m. 445’de iptal davası açılacak yerin özellikle belirtilmesi sebebiyle, HMK m. 6’da düzenlenen genel yetki hükmünün uygulanmasını bertaraf edici nitelikte özel bir yetki kuralının kabul edildiği ifade edilmektedir. Bu özel yetki kuralının kamu düzenine ilişkin kesin yetki kuralı olduğu belirtilmektedir.⁴⁹⁰

Netice olarak iptal davası, asliye ticaret mahkemesinin görev alanında olan mutlak bir ticari dava niteliğindedir. Bu sebepten dolayı, özel yetki kuralının düzenlendiği hallerde yetki sözleşmesi yapılamayacak ve özel yetki kuralına aykırı genel kurul veya esas sözleşme düzenlemeleri geçersiz sayılacaktır.⁴⁹¹

HMK m. 14 hükmünün aksine, genel kurul kararları aleyhine iptal davası şubenin bulunduğu yerde de açılmaz.⁴⁹²

⁴⁸⁷ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 289; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 929; **Saka**, s. 279.

⁴⁸⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 289.

⁴⁸⁹ **Karahan/Huysal**, s. 529; **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıklar) s. 541.

⁴⁹⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 290; **Saka**, s. 284; Yargıtay 11. HD. 19.11.2014 tarihli, 2014/16258 E. ve 2014/17971 K. sayılı kararında, 6102 sayılı TTK m. 622’ye yollamasıyla aynı Yasa’nın 445. maddesi hükmü uyarınca şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesi genel kurul kararlarının iptali talebiyle açılan bu davada kesin yetkili olduğu, gerek dava dilekçesine ekli Ticaret Sicil Gazetesi sureti gerekse temyiz dilekçesi ekinde sunulan Çay Ticaret Sicil Memurluğu yazısından davalı şirketin merkez adresinin adliye teşkilatı bulunmayan “Pazaraltı Mah. Zübeyde Hanım Bulvarı No:14 Sultandağı” olduğu anlaşıldığı, bu durumda adliye teşkilatı bulunmayan Sultandağı ilçesinin adli bakımdan bağlı bulunduğu Çay Asliye Hukuk Mahkemesi’nce davaya devamlı sonucuna göre bir karar vermek gerekirken eksik inceleme ile yetkisizlik kararı verilmesinin isabetsiz olduğu ve bozmayı gerektirdiği, ifade edilerek şirket merkezinin bulunduğu yer mahkemesinin genel kurul kararlarının iptali talebiyle açılan bu davada kesin yetkili olduğuna ilişkin bir hüküm tesis etmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-2014-16258.htm>).

⁴⁹¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 291; **Saka**, s. 285.

⁴⁹² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 291.

TTK m. 339/2-a uyarınca şirketin merkezi, iptal davası açıldıktan sonra ancak üç aylık hak düşürücü süre dolmadan başka yere nakledilirse, davanın açıldığı mahkemenin davaya devam etmesi gerekmektedir.⁴⁹³

İptal davaları TTK m. 1521 hükmü gereğince basit yargılama usulüne uygun olarak görülecektir.

3. Teminat Talep Edilebilmesi

TTK m. 448/3 hükmü uyarınca, iptal davasına bakan mahkeme şirketin istemi üzerine davalı şirketin muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Teminatın nitelik ve miktarını mahkeme belirleyecektir. Mahkemenin resen teminat talep etme yetkisi bulunmamaktadır. Çünkü teminat yatırılması dava şartı niteliğinde belirtilmemiştir. Ancak davalı şirket talep ettikten sonra, teminat talep edilip edilmemesine mahkeme karar verecektir.⁴⁹⁴ Nitekim Yargıtay 11. HD. konu ile ilgili olarak vermiş olduğu 19.4.1983 tarihli, 1983/1401 E. 1983/2033 K. sayılı kararında TTK m. 381 /son fıkrası teminat koşulunu hükme bağlamış olmakla beraber teminatın mahiyet ve miktarını tayin yetkisini mahkemeye bıraktığı, bu itibarla şirketin talep ettiği miktarda bir teminat alınması mecburiyetinin elbette söz konusu olamayacağı, ne var ki, teminatın mahiyet ve miktarının tayininde, herhalde davacının dava hakkını kullanmasına ve dolayısıyla yargı denetiminin gerçekleşmesine engel olmayacak bir biçimde ve iptali istenilen genel kurul kararının önemi ve niteliği de göz önünde tutulmak suretiyle takdir hakkının kullanılması gerektiği ifade edilerek teminat miktarının belirlenmesinde şirketin değil mahkemenin takdir yetkisi olduğunu belirtmiştir.⁴⁹⁵

Bu hükmün amacı ise şirketin iptal davası nedeniyle uğrayabileceği zararların tazmin edilmesi olduğu kadar şirkete karşı asılsız iddialarla dava açılmasının ve şirkete karşı baskı yapılmasının da önlenmesini sağlamaktır.⁴⁹⁶ Bu sebepten teminat talep eden şirket, bu davanın şirkete zarar vermesinin kuvvetle muhtemel olduğunu kanıtlamak zorundadır.⁴⁹⁷ İptal davasının açıldığı ve duruşma gününün internet sitesinde yayınlanma mecburiyeti bulunduğu için, şirketin isminin ve itibarının zedelenecek olması da teminat talep etmek için değerlendirilebilecektir. Bunun dışında davacının dilekçesindeki şirketin ve/veya çoğunluğun

⁴⁹³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 291, **Saka**, s. 284.

⁴⁹⁴ **Yıldız**, (İptal), s. 153.

⁴⁹⁵ <http://www.kazanci.com/kho2/ibb/6762/m372-433.htm>

⁴⁹⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 296.

⁴⁹⁷ **Çamoğlu(Poroy/Tekinalp)**, (Ortaklıklar), s. 542.

manevi zarar görmesine sebep olacak olguların varlığı da teminat talebi için haklı sebep olarak değerlendirilebilecektir.⁴⁹⁸

Teminat talep edilebilir olması, gerektiğinde iptal davası açmayı güçleştirecek bir engel olarak görülmesi yerinde değildir. Zira teminat ancak şirket tarafından talep edildiğinde ve gerektirici sebeplerin olması halinde mahkeme tarafından uygun görüldükten sonra yerine getirilecektir. Bu sebepten dava açma hakkının engellenme tehlikesi taşıdığı düşünülmemektedir.⁴⁹⁹ Ancak teminat miktarının dava hakkını engellemeyecek miktarda olması gerekmektedir.⁵⁰⁰

İptal davasında davacı konumunda pay sahiplerinin yer alması halinde, davacılar tarafından teminat talep edilmesi mümkündür. Zira yönetim kurulunun iptal davası açması halinde, bir şirket organı olarak bu davayı açtığı ve bu görev ve yetkiyi şirket adına kullandığı gerçeği karşısında, yönetim kurulundan teminat talep edilmesi hükmün mantığına aykırılık teşkil edecektir. Aynı şekilde yönetim kurulu üyelerinin de iptal davası açması durumunda görevleri gereği bu yetki ile donatıldıkları için kendilerinden de teminat talep edilebilmesi hükmün öngörülüş amacına uymamaktadır.⁵⁰¹

4. İptal Davasında Müdahale Hakkı

TTK m. 445 vd. düzenlenen, iptal davasına ilişkin hükümlerle düzenlenmemiş bulunan, iptal davasındaki usule ilişkin konularda HMK'da yer alan usul hükümleri geçerli olacaktır. TTK'da iptal davasında müdahale hakkı düzenlenmediği için, HMK m. 65 vd. yer alan iptal davasında müdahale hakkına ilişkin kurallar uygulanacaktır.⁵⁰²

HMK m. 65 uyarınca, davaya müdahale için hukuki yarar şartının sağlanması yanında müdahale talep edenin hakkının veya borcunun müdahale talep ettiği davanın sonucuna bağlı olması gerekmektedir.

⁴⁹⁸ Çamoğlu(Poroy/Tekinalp), (Ortaklıklar), s. 542.

⁴⁹⁹ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 296.

⁵⁰⁰ Yıldız, (İptal), s. 153; Yargıtay 11. HD. 19.4.1983 tarihli, 1983/1401 E. ve 1983/2033 K. sayılı kararında, anonim ortaklık genel kurul kararlarının iptali davasındaki teminatın, iptali istenen kararın nitelik ve nedenine göre tespit edilmesi gerektiği, ancak bu teminatın miktarının, dava hakkını engelleyecek ölçüde olmaması gerektiği, belirlenen teminatın davacı tarafından yatırılmaması halinde ise, davanın reddine değil, davacının mahkemede hazır bulunmamış kabul edilmesine karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1983-1401.htm>).

⁵⁰¹ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 297.

⁵⁰² Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 304.

Genel kurul kararlarına müdahale etme hakkının bulunduğu doktrinde kabul edilmekteyse de Yargıtay'ın iptal davasında müdahale hakkının hakkın kötüye kullanılması sonucunu doğuracağından bahisle, bu hakkın kullanılmasına izin vermediği söylenebilir. Yargıtay vermiş olduğu kararda, davaya müdahale etme hakkının, bağımsız olarak dava açabilecek kişilere tanınmaması gerektiği yönünde hüküm kurmuştur.⁵⁰³ Ancak genel kurul kararlarının iptali yönünde verilen mahkeme kararı herkes için bağlayıcı olacağından, müdahale edilmese dahi aynı sonuç elde edileceği için, “iptal davası açabilecek yetkiye sahip olmamak” müdahale edilmeme gerekçesi olmamalıdır.⁵⁰⁴ Nitekim tam aksine, genel kurul kararının mahkeme tarafından iptali tüm pay sahipleri açısından bağlayıcı olacağından, pay sahiplerinin, bir iptal davasında davaya katılmada hukuki yararının bulunduğu kabulü daha doğru olacaktır.⁵⁰⁵

Netice olarak, Yargıtay'ın belirttiğinin aksine, davaya müdahale edebilmek için bağımsız iptal davası açabilecek olmama şartı, müdahale edebilme hakkının tanınması yönünde bir gerekçe olabilecek niteliktedir. Zira dava açma hakkına sahip ise müdahale etme hakkına da sahip olmalıdır.⁵⁰⁶

Bunun dışında TTK'da genel kurul kararlarına karşı iptal davası açma hakkı düzenlenmişken genel hükümler ihtiva eden HMK'da da müdahale hakkı düzenlenmiştir. Dolayısı ile bu iki hak iki ayrı kanunda da olsa, ilgililere tanınmış bir haktır ve dolayısı ile kısıtlanması meşru bir gerekçe olmadıkça kabul edilemez⁵⁰⁷. Ayrıca iptal davasına müdahale edenin genel kurul kararının iptalinde değil tam aksine genel kurul kararının geçerli olarak

⁵⁰³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 305; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 930; Yargıtay 11. HD. 13.10.1982 tarihli, 1982/3701 E. 1982/3867 K. sayılı kararında, bir davaya müdahale için sadece hukuki yararı olmasının yeterli olmayıp, hakkı veya borcu davanın neticesine bağlı olması gerektiği, oysa müdahale isteyenlerin hak veya borçlarının işbu sicil memurunun kararına vaki itiraz davası sonucuna bağlı olduğunun kabul edilemeyeceği, müdahale isteyenlerin TTK m. 381 hükmü gereğince bağımsız olarak iptal davası açma olanakları olduğu, aksi kabul edilirse, ortakların, TTK m. 381 yoluna başvurmadan aynı sonucu elde etme ve anılan maddede öngörülen süre ve teminat gösterme şartlarından kurtulma neticesi doğabileceği, diğer yandan TTK m. 36/2'ye göre mahkemece dinlenecek 3. kişiler, sicil memurunun kararı ile hakları ihlal edilen kişiler olduğu, oysa sicil memurunun kararı müdahale etmek isteyenlerin haklarını ihlal etmiş olmayıp aksine onların görüşüne uygun bir karar olduğu, bundan başka Ticaret Sicili Nizamnamesinin TSN 44/3. maddesi de, sicil memurunun kararı veya muamelelerinden menfaatine halel gelenlerin umumi hükümler dairesinde mahkemeye başvurabileceğini öngördüğü, yukarıda belirtildiği gibi sicil memurunun kararıyla müdahale isteyenlerin menfaatlerine bir halel gelmediği, esasen bu madde de 3. kişilere karar karşı dava açmak hakkı vermekte olup, kararın ve sicil memurunun yanında davaya müdahale hakkı vermediği, bu neden ve gerekçelerle müdahale etmek isteyenlerin taleplerinin reddinde bir usulsüzlük bulunmadığından müdahale etmek isteyenlerin temyiz itirazlarının reddi gerektiği belirtilmiştir. (<http://www.kazanci.com/kho2/ibb/files/11hd-1982-3701.htm>).

⁵⁰⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 306.

⁵⁰⁵ **Saka**, s. 300.

⁵⁰⁶ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 930.

⁵⁰⁷ **Saka**, s. 300.

kalmasında hukuki menfaati bulunabilir. Müdahale hakkının tanınmaması halinde pay sahibinin elinden bu hak alınmış olacaktır.⁵⁰⁸

5. Dava Açıldığında Genel Kurul Kararının Yürütülmesinin Geri Bırakılmasını Talep Etme Hakkı

TTK m. 449 hükmü uyarınca, genel kurul kararı aleyhine iptal davası açıldığı takdirde mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra,⁵⁰⁹ dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir. Zira iptal davası açılması, hüküm kesinleşinceye kadar kararın geçerliliğini etkilemez.⁵¹⁰ Yargıtay 11. HD. 22.03.1985 tarihli 1985/1464 E. ve 1985/160 K. sayılı kararında Genel kurul kararlarının iptaline dair dava açılmasının, iptali istenen kararın geçerliliğini kural olarak etkilemeyeceği, kararın iptal edilinceye kadar geçerliliğini muhafaza edeceği, ayrıca, TTK m. 382. uyarınca mahkeme, gerekli bulursa, iptal davası açılan kararın uygulanmasının geri bırakılmasına karar verebileceği belirtilmiştir. Yargıtay 11.HD. 15.03.1982 tarihli, 1982/5246 E. 1982/1061 K. sayılı kararında da, genel kurulun, yönetim kurulunun seçimine ilişkin verdiği kararın iptali istendiği ve mahkemece ihtiyati tedbir olarak ilgili karar hakkında icranın geri bırakılmasına (yürütmenin durdurulmasına) karar verilmişse, bu tedbir kararı uyarınca anonim şirket ana sözleşmesinde öngörülen süreleri dolmayan eski yönetim kurulu üyelerinin yetkilerinin süre sonuna kadar devam ettiğinin kabul edilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir.⁵¹¹

İptal davası açıldıktan sonra, yönetim kurulunca uygulanan bir kararın iptaline karar verilmesi halinde ise davanın tarafları, davalı şirket ve yönetim kurulu için telafisi güç sonuçlar doğma ihtimali bulunmaktadır. Bu sebeple, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılması talebi yönetim kurulu üyelerinin görüşü alındıktan sonra karara bağlanmaktadır.⁵¹²

⁵⁰⁸ Saka, s. 300.

⁵⁰⁹ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 930'da, aksi görüş olarak Yazar, yönetim kurulunun dinlenmesinin beklenmesi sonucunda iptali istenen genel kurul kararının uygulanmasının geri bırakılmaması halinde, şirket ve ortaklar açısından önemli zararların, dosyanın içeriğinden açıkça anlaşılıyorsa, yargıcın tedbir kararını yönetim kurulunu dinlemeden vermesinin yerinde olacağını ifade etmiştir. Yıldız, (İptal), s. 156. Yazar, sermaye artırımı veya tahvil ihracı kararının iptali davasında, üçüncü kişilerce taahhüt edilen sermaye ve tahviller dayanaksız kalacağından ve şirketin uğrayacağı zarar büyük olacağından kendiliğinden veya davalının istemi üzerine dava sonuna kadar tehiri icra kararı verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

⁵¹⁰ Saka, s. 300; Yargıtay 11. HD. 06.05.1982 tarihli, 1982/2203 E. ve 1982/2134 K. sayılı kararında Yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin genel kurul kararı için mahkemece icranın geri bırakılması kararı vermedikçe, ticaret sicil memuru bu seçim ve imza sirkülerini tescil ve ilan etmesi gerektiği, genel kurul kararı için iptal davası açılmasının sonuca etkisi olmadığı belirtilmiştir. Bkz., Eriş, s. 3045.

⁵¹¹ http://www.kanunum.com/YargK/1982-1061/11-Hukuk-Dairesi-1982-5246-E,-1982-1061-K,-15031982-T_xxxvid338244.

⁵¹² Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 308.

TTK m. 449 hükmünde genel kurul kararlarının iptalinin dava edilmesi halinde yürütülmesinin geriye bırakılması hali açıkça düzenlendiği için, iptal davası açılmadan önce HMK m. 389 hükmü gereğince, ihtiyati tedbir kararı verilemez.⁵¹³ Ancak ihtiyati tedbir kararı koruyucu nitelikte bir önlem olması sebebiyle bu kararın verilmesi için, üç aylık hak düşürücü sürenin dolmasının beklenmesine gerek bulunmamaktadır.⁵¹⁴

Yürütmenin geri bırakılması doğal olarak davacının talebi üzerine karara bağlanır ancak fayda görülmesi halinde davalı şirketin organ temsilcileri de yürütmenin geri bırakılması talebinde bulunabilirler. *Moroğlu*, yönetim kurulu üyelerinin TTK m. 449 uyarınca uygulanmanın ertelenmesine karar verilmeden önce bu konuda mahkemece dinlenmeleri sırasında uygulamanın ertelenmesi yönünde görüş bildirebileceklerine göre, bunu ortaklık adına veya bizzat davacı olarak da bağımsız bir taleple istemelerinde hiçbir hukuki engelin olmadığını belirtmiştir.⁵¹⁵

Mahkemenin vereceği yürütmenin geri bırakılması kararı ihtiyati tedbir kararı niteliğinde olsa da TTK m. 449 hükmünde açıkça düzenlendiği için, bu maddedeki şartların gerçekleşmesi halinde bu karar verilebilir.⁵¹⁶ Örneğin, iptali talep edilen bir genel kurul kararı uyarınca kar dağıtımı yapılmışsa, ihtiyati tedbir kararı niteliği gereğince, icra edilmemiş veya icrası henüz tamamlanmamış kararlar için verileceğinden, ihtiyati tedbir kararının kar dağıtımı üzerine her hangi bir etkisi olmayacaktır.⁵¹⁷

Yürütmenin durdurulması talebi ilk derece mahkemesinden talep edilebileceği gibi, temyiz aşamasında Yargıtay'dan da talep edilebilir.⁵¹⁸

TTK'da yürütmenin durdurulmasını talep eden taraftan bir teminat talebinde bulunulabileceği belirtilmese de HMK'da yer alan genel hükümler çerçevesinde doktrinde teminat istenebileceği kabul edilmektedir.⁵¹⁹

6. İptale Tabi Bir Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle Düzeltilmesi

⁵¹³ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 931; **Saka**, s. 301.

⁵¹⁴ **Saka**, s. 301.

⁵¹⁵ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 309 vd.

⁵¹⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 309.

⁵¹⁷ **Saka**, s. 302.

⁵¹⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 312 vd.; Aksi yönde Yargıtay kararı için bkz. **Eriş**, s.3043, Yargıtay 11 HD. 03.10.1985 tarihli, 1985/5974 E. 1985/5022 K. sayılı kararında, tehiri icra biçimindeki istemin ihtiyati tedbir niteliği taşıdığından, bu istem hakkına ancak yerel mahkemece karar verileceği ifade edilmiştir.

⁵¹⁹ **Saka**, s. 303.

TTK'da bu konuda açık bir düzenleme yer almamaktadır. Ancak doktrinde, mahkemenin genel kurul kararını sadece iptal etme yetkisi olduğundan ve genel kurul yerine geçerek karar verme yetkisi de olmadığından bahisle, iptal davası açılmış bile olsa genel kurulun söz konusu kararı yeni bir karar olarak düzeltmesinde menfaat bulunduğu durumların kabulü gerektiği belirtilmiştir.⁵²⁰ Örneğin, bir sermaye artırımı, birleşme veya seçim kararının her hangi bir şekil noksanı sebebiyle mahkemenin kararın iptaline hükmetmesi, genel kurulun yeni bir kararlar eksikliği düzeltmesinden daha faydalı bir sonuç sağlamayacağı açıktır. Ancak genel kurulun kararının geçmişe etkili olduğunun belirtilmesi gereklidir.⁵²¹

Sonradan alınan genel kurul kararının ilk genel kurul kararının etkisini kaldırması ve açılan iptal davasının reddedilmesine sebebiyet vermesi için her iki genel kurul kararının konusunun aynı olması gerekmektedir.⁵²² Genel kurul kararı sadece ilk genel kurul kararını değiştirdiğini içeren bir metin olabileceği gibi, ilk genel kurul kararı ile aynı içerikte olup usulen kanuna uygun hale getirmiş şekilde de düzenlenebilir.⁵²³ Bu şartların taşıyan ikinci genel kurul kararının, ilk genel kurul kararı aleyhine açılmış iptal davasını konusuz bıraktığının kabulü gerekir.⁵²⁴

İptal davasının duruşmasının görülmesine üç aylık hak düşürücü süre geçmeden başlanamaması ve ülkemizde davaların uzun sürdüğü gerçeği düşünüldüğünde, genel kurula böyle bir yetki tanınmasında hukuken korunmaya değer bir menfaatin bulunduğu açıktır. Davacı taraf iptal davasında icranın geri bırakılması kararı da almış ise davalı şirket açısından derhal düzeltmeye gidilmesi bir gereklilik olacaktır.⁵²⁵

7. Bir Genel Kurul Kararının Yeni Bir Genel Kurul Kararı İle İptali

⁵²⁰ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 346; **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 932; **Saka**, s. 306.

⁵²¹ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 346.

⁵²² **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 347.

⁵²³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 347.

⁵²⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 352, dn. 619 da yer alan aksi görüş içeren karar için bkz. Yargıtay 11. HD.'nin - 12.5.1994 tarihli 1993/4926 E. 1994/4130 K. sayılı kararında, davanın 21.11.1989 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında alınan kararların iptali amacıyla 16.1.1990 tarihinde açıldığı, davanın açılmasından sonra 9.11.1990 tarihinde yapılan genel kurul toplantısında aynı konularda yeniden kararlar alınmasının davanın konusuz kalması sonucunu doğurmadığı, davacı tarafın da davadaki bir kısım taleplerinden vazgeçmediğine göre, mahkemece dava tarihindeki şartlara göre karar verilmesi gerektiği, anılan husus nazara alınmadan bir kısım talepler (iptali istenen kararlar) yönünden davanın konusunun kalmadığından söz edilerek yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmadığı, hükmün bu nedenle mümeyyiz davacılar yararına bozulması gerektiği belirtilerek ilk genel kurul kararını iptal eden ikinci genel kurul kararı ile davanın konusuz kaldığının kabul edilmemesi gerektiğine hükmetmiştir. **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 352. Yazar, davacının takipte menfaati kalmadığı davasını sürdürmesini dava ekonomisine aykırı bulduğu için Yargıtay ile aynı görüşte olmadığını beyan etmiştir.

⁵²⁵ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 933 vd.

Bu konu hakkında da TTK’da herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Konuya ilişkin ne yasaklayan ne de izin veren bir hüküm bulunmaktadır. Ancak belli bir konuda karar alma yetkisine sahip olma kural olarak o kararı geri alma yetkisini de kapsadığı kabul edilmektedir.⁵²⁶

Genel kurul kararı yenilik doğurucu niteliği ile hem iç ilişki de hem dış ilişki de sonuç doğurduğu için, yeni bir karar ile mevcut genel kurul kararı iptal edilirse bu halde de ikinci genel kurul kararı etkilerini ileriye dönük gerçekleştirecektir. Örneğin, yönetim kurulu üyeleri ibra edilmiş ise, ibra kararının alındığı genel kurul kararı ikinci bir genel kurul kararı ile iptal edilse bile ibra ikinci karar çıkana kadar hüküm ve sonuç doğurmaya devam edecektir.⁵²⁷ Oysa bir genel kurul kararı mahkeme kararı ile iptal edilirse, bu karar hem iç hem dış ilişkide geçmişe etkili hüküm ve sonuç doğuracaktır.⁵²⁸

8. İptal Davasına Bakan Mahkemenin İptali Talep Edilen Kararı Düzeltip Düzeltmeyeceği Sorunu

Genel kurul kararının iptali davasında, mahkemenin genel kurulun yerine geçerek yeni bir karar verip veremeyeceği de tartışmalıdır. Doktrinde hâkim görüş, mahkemenin genel kurulun yerine geçerek yeni bir karar almaya yetkili olmadığı yönündedir.⁵²⁹ Zira bu halde mahkemenin genel kurulun yetkilerini kullanması anlamına gelecektir. Oysa mahkemenin yetkisi sadece genel kurul kararının iptaline veya iptal talebinin reddine karar vermekle sınırlıdır.⁵³⁰ Bu sebepten ne genel kurul kararını düzeltebilir ne de yeni bir karar verebilir.⁵³¹

Aksi görüşte bulunan *Arslanlı*, genel kurulca karara bağlanan bilançonun mahkemece iptali ve düzeltilmesi istenmişse, bilirkişi incelemesi yaptırılarak bu bilançonun düzeltilerek onanabileceğini kabul etmektedir.⁵³²

Moroğlu ise, mahkemenin, genel kurulun yerine geçerek yeni bir karar tesis etmesinin iptal davası ile güdülen amaca, davanın işlevine ve TTK sistemine aykırı olduğunu belirtmiştir. Ancak Yazar, genel kurulda kullanılan oyların toplantı başkanlığınca yanlış sayılması, olumlu

⁵²⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 349.

⁵²⁷ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 349.

⁵²⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 351.

⁵²⁹ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s.934; **İmregün**, (Menfaat İhtilafları), s. 114; **Eriş**, s. 3046. Yargıtay 11 HD.’nin 13.11.1980 tarihli, 1980/4369 E. 1980/5245 K. sayılı kararında mahkemenin genel kurul yerine geçerek karar veremeyeceği belirtilmiştir. Bkz., **Eriş**, s. 3046.

⁵³⁰ **Pulaşlı**, (Şerh 1), s. 934; **Yıldız**, (İptal), s. 157.

⁵³¹ **Yıldız**, (İptal), s. 157; **Saka**, s. 305.

⁵³² **Arslanlı**, (Anonim Şirketler), s. 89 vd.

karar için kanun veya esas sözleşmede öngörülen oy sayısı veya oranının gözden kaçırılması, oy hakkından yoksunluk, hata, hile veya tehdit nedeniyle geçersiz olan oyların alınan kararı etkilemiş olması sebebiyle kabul kararı yerine ret kararı veya ret kararı yerine kabul kararı alınmış olduğunun açıklanıp toplantı tutanağına geçirilmesi veya halka açık anonim şirketlerde SPK'nın Seri II No. 19. 1 sayılı tebliğine, diğerlerinde TTK m. 519/2-c maddesinin veya esas sözleşmenin özel olarak belirlediği orana aykırı olarak daha az oranda kar payı dağıtılması gibi, genel kurulun hukuken başka bir karar alabilmesinin mümkün bulunmadığı durumlarda iptal istemi ile birlikte ve ona bağlı olarak talep edilmiş olmak koşulu ile doğru olan kararın tespitinin de talep ve dava edilebilmesine ve mahkemece de haklı bulunması halinde bu talep doğrultusunda hüküm kurulmasına hukuki bir engel bulunmadığını ifade etmiştir.⁵³³

9. Genel Kurul Kararları Aleyhine Açılan İptal Davalarının Birleştirilmesi

TTK m. 448/2 hükmüne göre, birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür. Bu düzenleme emredici bir düzenleme değildir. Bunun sebebi ise, kesinleşmiş bir iptal kararının bütün pay sahipleri, organlar ve diğer ilgililer için bağlayıcı olması nedeniyle, açılan birden çok iptal davasının birbirinden farklı hükümlere bağlanmasının önlenmesi gereğidir.⁵³⁴ İptal davaları pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri veya yönetim kurulu tarafından farklı farklı açılmış olsa da aynı genel kurul toplantısında alınmış aynı genel kurul kararına ilişkin ise birleştirilmesi zorunludur.⁵³⁵

Genel kurul kararları aleyhine birden fazla iptal davasının birleştirilmesi için, davaların aynı genel kurul kararı aleyhine açılmış olması gereklidir. Bir başka ifade ile, aynı genel kurul toplantısında alınmış olsalar dahi değişik kararlar aleyhine açılan iptal davalarının birleştirilmesi mümkün değildir.⁵³⁶ Hâkim davaların birleştirilme şartlarını taşıdığını fark ettiği anda kendiliğinden birleştirme kararı alabilir. Birleştirme kararından sonra da davacılar arasında zorunlu dava arkadaşlığı olduğu kabul edilecektir.⁵³⁷

Bunun dışında birleştirme zorunluluğu sadece iptal davaları için geçerlidir. Bir iptal davası ile bir butlanın tespiti davasının veya yokluğun tespiti davasının birleştirilmesi mümkün değildir.⁵³⁸

⁵³³ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 334 vd.

⁵³⁴ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 300; **Yıldız**, (İptal), s. 155.

⁵³⁵ **Yıldız**, (İptal), s. 155.

⁵³⁶ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 301.

⁵³⁷ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 301.

⁵³⁸ **Moroğlu**, (Hükümsüzlük), s. 301.

TTK m. 448/2 hükmünün iptal davalarının birleştirilmesi zorunluluğunu sadece aynı genel kurul kararları açısından getirmesi yerindedir. Buna karşılık aynı genel kurul toplantısında alınan değişik kararların ise birden fazla iptal davasına konu olması gerekecektir.⁵³⁹ Zira genel kurul toplantısında alınan kararların birbirinden bağımsız olması ve bu sebepten de ayrı davalarda iptalinin talep edilmesinde hukuki menfaat bulunması kaçınılmazdır. Her şeyden önce pay sahibinin bir gündem maddesi ile ilgili karara olumlu oy verip diğerine olumsuz oy vermesi mümkün olduğu için, iptal davası açma hakkının doğumuna ilişkin bile bir farklılık olacağı muhakkaktır. Bunun dışında bir genel kurul kararının iptali için hemen dava açılmasında ve kararın yürütülmesinin geriye bırakılmasında menfaat bulunmakta iken diğer bir karar için bir dilekçe hazırlamak için daha fazla süreye ihtiyaç duyulup, acele ile iptal davası açılmasına bir gereklilik bulunmayabilir.⁵⁴⁰ Sadece bu sebeplerden dahi farklı genel kurul kararları aleyhine tek bir iptal davası açılmaması mecburiyeti yerindedir.

VII.İptal Davasının Kabulünün ve Reddinin Hukuki Sonuçları

TTK m. 450 gereğince, genel kurul kararlarının iptaline ilişkin mahkeme kararı kesinleştikten sonra bütün pay sahipleri hakkında hüküm ifade edecektir. İptal kararı bozucu yenilik doğuran bir karar olarak iç ilişkide genel kurul kararının hüküm ve sonuçlarını geçmişe etkili olarak ortadan kaldırır.⁵⁴¹

Dış ilişki açısından ise, yürütmenin durdurulması kararı verilmiş ise üçüncü kişilere etkiler bir durum söz konusu olmayacaktır. Ancak yürütmenin durdurulması kararı verilmemesi halinde, bu genel kurul kararına istinaden işlem yapan üçüncü kişilerin haklarının saklı tutulacağı ve yapılan işlemlerin geçerliliklerini koruyacakları kabul edilmektedir.⁵⁴²

İptal davasının reddine ilişkin karar ise, yalnız davanın taraflar ve külli halefleri açısından bağlayıcı sonuçlar doğuracaktır.⁵⁴³

⁵³⁹ Yıldız, (İptal), s. 155.

⁵⁴⁰ Teoman, Ömer: Anonim Ortaklıkta Aynı Genel Kurulda Alınan Birden Fazla Kararı İptal Ettirmek İsteyen Bir Pay Sahibinin Tek Bir İptal Davası Açmak Zorunda Olup Olmadığı Sorunu, Tüm Makalelerim, C. I-II, Ankara 2012, s. 1052 vd.

⁵⁴¹ Pulaşlı, (Şerh 1), s. 934; Eriş, s. 3046; Saka, s. 304. Yazar, iptal davasının bütün pay sahiplerini bağlayıcı etkisinin aynı zamanda eşit işlem ilkesinin bir sonucu olduğunu belirtmiştir.

⁵⁴² Pulaşlı, (Şerh 1), s. 934; Saka, s.305.

⁵⁴³ Moroğlu, (Hükümsüzlük), s. 325; Saka, s. 304.

SONUÇ

Genel kurul kararlarının geçersizlik hallerini incelerken bu hallerin neler olduğu ve mevcut geçersizlik halinin hukuki niteliğinin doğru şekilde tespiti büyük bir önem arz etmektedir. Çalışmamızın giriş bölümünde de belirttiğimiz üzere, geçersizlik halleri hukuki nitelik itibariyle, yokluk, butlan, iptal ve askıda hükümsüzlüktür.

Genel kurul kararlarının iptal sebepleri genel iptal sebepleri ve özel iptal sebepleri olarak sınıflandırılabilir. Genel iptal sebepleri, kanuna aykırı kararlar, esas sözleşme hükümlerine aykırı kararlar ve dürüstlük kuralına aykırı kararlardır. Özel iptal sebepleri ise, kurumsal temsilcinin bildirimde bulunmaması, toplantı başkanının kurumsal temsilcinin bildirimlerini genel kurulda bir pay sahibinin talebine rağmen açıklamaması, genel kurula Murahhas Üyelerden hiçbirinin veya bir yönetim kurulu üyesinin katılmamış olması, yapısal değişiklik kararlarına karşı ve imtiyazlı pay sahiplerinin olumsuz kararlarına karşı açılacak iptal davaları olarak özetlenebilir.

Genel kurul kararlarının iptal davasını, pay sahipleri, organ olarak yönetim kurulu ve kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri açabilir. İptal davası kural olarak anonim şirkete karşı açılır. Bir başka deyiş ile, genel kurul kararları aleyhine açılan iptal davalarının davalı tarafı anonim şirket tüzel kişiliğidir.

6102 s. TTK m. 446/1-b hükmünde yer alan hukuka aykırılıklardan birinin varlığı halinde davacının, söz konusu hukuka aykırılığın, kararın alınmasında etkili olduğunu ispat etmesi gerekmektedir. Somut olay açısından, söz konusu hukuka aykırılıkların yaşanmamış olması durumunda da genel kurul kararının aynı yönde olacağına ilişkin değerlendirme, hiçbir şüpheye mahal vermeyecek şekilde incelenmelidir. 6102 sayılı kanunda yer alan bu hükmün getiriliş amacı, çok az miktarda paya sahip olan pay sahiplerinin, çağrı usulünde kendileri ile ilgili olan bir hukuka aykırılık bulunduğu iddiası ile iptal davası açmalarının engellenmesidir.

Şirketin iptal davası nedeniyle uğrayabileceği zararları tazmin edebilmek ve şirkete karşı asılsız iddialarla dava açılmasını önlemek amacıyla, iptal davasına bakan mahkeme, şirketin istemi üzerine davacıların teminat göstermesine karar verebilir.

İptal davası şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde, ilgili genel kurul kararının alındığı günden itibaren üç ay içinde açılması gerekmektedir. Bu süre hak düşürücü süredir.

KAYNAKÇA

- AKAD, Gül: Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca, 1. Baskı, Vedat Yayıncılık, İstanbul 2013.
- AKIN, Murat Yusuf: Şirketler Hukukunda Ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Yayınları, İstanbul 2002.
- ALPER, Gizem: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Prof. Dr. Tuğrul Arat'a Armağan, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 61 vd.
- ALTAŞ, Soner: Anonim Şirketlerde Genel Kurul Yetkilerini Yönetim Kuruluna Devredebilir mi?, Legal Hukuk Dergisi 2011, S. 97, s. 137 vd.
- ALTAŞ, Soner: Anonim Şirketlerde Olağan Genel Kurul Toplantısı Çağrısız Olarak Yapılabilir Mi?, Mali Çözüm Dergisi 2015, S. 127, s. 125 vd.
- ANSAY, Tuğrul: Anonim Şirketler Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1982.
- ARI, Zekeriya: Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı m. 1527) Ve Sanal Genel Kurul, EÜHFD 2009, C. XIII, S. 3-4, s. 196 vd.
- ARSLANLI, Halil: Anonim Şirketlerde Umumi Heyet, İÜHFM 1959, C. 24, S. 1, s. 205 vd.
- ARSLANLI, Halil: Anonim Şirketler Umumi Hükümler, C. I, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1960.
- ARSLANLI, Halil: Anonim Şirketler Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, C. II – III, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1960.
- AYAN, Özge: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 428. Maddesinde Düzenlenen Organın Temsilcisi Ve Bağımsız Temsilci, GÜHFD 2012, C. XVI, S. 3, s.1 vd.
- AZARKAN, Necat: Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarını Kim Yönetir?, DÜHFD 2012-2013, C. 17-18, S. 26-27-28-29, s. 71 vd.

- BAHTİYAR, Mehmet/ HAMAMCIOĞLU, Esra: Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurulunun Fiziken Yapılması, YÜHFD 2011, C. 8, S. 2, s. 2 vd.
- BAHTİYAR, Mehmet/ HAMAMCIOĞLU, Esra: Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantıları, Beta Basım Yayınları, İstanbul 2014.
- BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, Beta Basım Yayınları, 11. Baskı, İstanbul 2016.
- BORAN, Tuğba: Eski Türk Ticaret Kanunu ile Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Ortaklıkların Genel Kurulu, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- BOZTOSUN, Ayşe Odman: Anonim Şirkette Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen' e Armağan, Vedat Kitapçılık, C. I, İstanbul 2007, s. 382 vd.
- BULUT, Abdulkadir: Anonim Şirket Elektronik Genel Kurul Uygulamasında Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.
- ÇAMOĞLU, Ersin/ POROY, Reha/ TEKİNALP, Ünal: Ortaklıklar Hukuku 1, Vedat Kitapçılık, 13. Baskı, İstanbul 2014.
- ÇAMURCU, Emin: Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2015.
- DAL, Seniha: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirket Genel Kuruluna Özgü Düzenlemeleri, YÜHFD 2011, C. 8, S. 2, s. 661 vd.
- DEMİRKAPI, Ertan/ BİLGİLİ, Fatih: Şirketler Hukuku Dersleri, Dora Yayınevi, 4. Baskı, Bursa 2015.
- DEMİRKAPI, Ertan/ BİLGİLİ, Fatih: Şirketler Hukuku, Dora Yayınevi, 8. Baskı, Bursa 2012.
- DERYAL, Yahya: Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının Hukuki Niteliği, Prof. Dr. Fahman Tekil'in Anısına Armağan, MÜ Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 2003, s. 377 vd.

- DOĞAN, Beşir Fatih: 6102 s. Yeni Türk Ticaret Kanuna Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri, Vedat Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul 2011.
- EMİNOĞLU, Cafer/ ŞEKER, Mehmet: Bir Pay Sahipliği Girişimi Olarak Kurumsal Temsilci, İNÜHFD 2015, Özel Sayı C. 1, s. 10 vd.
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2013.
- ERİŞ, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler, C. 2, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2014.
- HİRSCH, Ernst, E: Ticaret Hukuku Dersleri, 3. Baskı, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1948.
- İMREGÜN, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, İÜ Yayınları, İstanbul 1968.
- İMREGÜN, Oğuz: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Kanun Yolları, Prof. Dr. Fahiman Tekil'in Anısına Armağan, MÜ Yayınları, İstanbul 2003, s. 145 vd.
- İMREGÜN, Oğuz: Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri, İsmail Akgün Matbaası, Ankara 1962.
- İMREGÜN, Oğuz: Türk Hukukunda Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayıları, İÜHFM 1984, C. I, S. 1-4, s. 349 vd.
- KARAHAN, Sami (Editör): Şirketler Hukuku, Mimoza Yayınları, 1. Baskı, Konya 2012.
- KARAMANLIOĞLU, Argun: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2016.
- KARASU, Rauf: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, C. I, Turhan Kitapevi, Ankara 2010, s. 1243 vd.
- KARASU, Rauf: Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, 2 Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2015.
- KARSLIOĞLU, Hasan: Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararları, Kararların Alınması ve Etkileri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007.

- KAYA, Mustafa İsmail: Pay Sahiplerinin Anonim Şirket Genel Kurullarında Temsil Edilmesi, BATİDER 2014, C.XXX, S. 4, s. 45 vd.
- KAYA, Mustafa İsmail: Anonim Şirkette Tek Bir Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırması, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2015.
- KAYALI, Fena İpek: Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşmeler, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.
- KAYIHAN, Şaban: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet, Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu İçin Armağan, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004, s. 607 vd.
- KENDİGELEN, Abuzer: Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.
- KENDİGELEN, Abuzer: İptal Davası Açma Hakkı ve Pay Sahipliği Sıfatının Cüz'i Halefiyet Sonucu Değişmesi, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, Beta Yayınları, C. 1, İstanbul 2001, s. 306 vd.
- KESER Berber Leyla/ YAYLA, Ümit İhsan: Elektronik Genel Kurullar Türkiye Uygulaması, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi 2012, C. 2, S. 3, s. 13 vd.
- KILIÇ, Şengül Al: Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşmesi, Beta Yayınları, İstanbul 2009.
- KIRCA, İsmail: Türk Ticaret Kanununun Genel Kurul Kararlarının İptal Sebepleri İle İptal Davası Açabilecek Kişilere İlişkin Hükümleri Arasında Bazı Değerlendirmeler, BATİDER 2015, C. XXXI, S. 4, s. 5 vd.
- KIRCA, İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/ MANAVGAT, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2013.
- KIRCA, İsmail/ ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/ MANAVGAT, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, C. 2/2, Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Bankacılık ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2016.

- KİRTİL, Neşe: İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısının Yapılması, Prof. Dr. İrfan Baştuğ Armağanı, DEÜHF Dergisi 2005, s.79 vd.
- KORKUT, Ömer: Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı (6012 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre), Karahan Yayınları, Adana 2012.
- KÖKSAL, Aytaç: Türk Ticaret Kanunu Tasarısının 397 İla 406 Maddeleri Arasında Düzenlenen Denetçinin Anonim Ortaklığın Bir Organı Olup Olmadığı Sorunu, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan, Turhan Kitabevi, C. 2, Ankara 2010, s. 1387 vd.
- MEMİŞOĞLU, Özgür: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları, Legal Hukuk Dergisi 2014, S. 133, s. 45 vd.
- MOROĞLU, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 7. Baskı On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2014.
- MOROĞLU, Erdoğan: Hukuki Mütalaalar – 2, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007.
- MOROĞLU, Erdoğan: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu, Değerlendirme ve Öneriler, 7. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2012.
- MOROĞLU, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurulun Daveti Merasimine Aykırılığın Yaptırımını ve Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Uygulaması, BATİDER 2004, C. 22, S. 3, s. 171 vd.
- NARBAY, Şafak: TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, Hukuki Perspektifler Dergisi 2006, S. 7, s. 168 vd.
- NARBAY, Şafak/ KESİCİ, Buğra: Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine “Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Ticaret Ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi 2015, S. 1, s. 113 vd.
- ÖRNEK, Mustafa Yiğit: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirketlerde İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012.

- ÖZER, Işık: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- PASLI, Ali: Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan "Oy"un Niteliği, İÜHFİM 2009, C. 67, S. 1-2, s. 1 vd.
- PASLI, Ali: Anonim Ortaklıkta Kontrol Sahibinin Özel Durumu, İÜHFİM 2008, C. LXVI, S. 2, s. 345 vd.
- PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, C.1, 2. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2015.
- PULAŞLI, Hasan: Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi, GÜHFD 2013, C. 17, S. 1-2. s. 885 vd.
- PULAŞLI, Hasan: Elektronik Ortamda Genel Kurula İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum, Arslanlı Bilim Arşivi 2011, C. III, s. 16 vd.
- PULAŞLI, Hasan: Türk Ticaret Kanununa ve Tasarıya Göre Anonim Şirket Genel Kurullarında Oy Hakkının Kullanılması, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s.785 vd.
- SAKA, Zafer: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul, 1. Baskı, Vedat Yayınevi, İstanbul 2004.
- SOYKAN, İsmail Cem: Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2012.
- ŞENER, Oruç Hami: Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.
- TEKİL, Fahiman: Anonim Şirketler Hukuku, Fakülteler Matbaası, İstanbul 1993.
- TEKİL, Fahiman: Anonim Şirketlerde Yetki Sorunları, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2001, s. 601 vd.
- TEKİL, Fahiman: Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayırımı Hakkındaki Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı, 2. Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2001, s. 593 vd.

- TEKİNALP, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 4. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2015.
- TEKİNALP, Ünal: Yeni Anonim ve Limited Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2011.
- TEKİNALP, Ünal: Genel Kurul Kararlarının Butlanında Anonim Ortaklığa Özgü Sebeplerin Kabulü İhtiyacı, BATİDER 2009, C. 25, S. 4, s. 5 vd.
- TEKİNALP, Ünal/ ÇAMOĞLU, Ersin: Açıklamalı, Notlu ve Karşılaştırmalı Türk Ticaret Kanunu Ticari Mevzuat ve İkincil Düzenlemeler, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014.
- TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Pay Sahibinin Konuşma Süresinin Sınırlandırılması, Tüm Makalelerim, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, C. I-II (1971-2001), Ankara 2012, s. 509.
- TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hazirun Cetveli, İÜHFİM 1995-1996, C. LV, S.1, s. 231 vd.
- TEOMAN, Ömer: Yürürlükteki Hukukumuz ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar, BATİDER 2009, C. 25, S. 4, s. 19 vd.
- TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Bankacılık Ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1983.
- TEOMAN, Ömer: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkı, BATİDER 2009, C. XXV, S. 3, s. 5 vd.
- TEOMAN, Ömer: Yürürlükteki Hukukumuz ve Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Katılmak Zorunda Olanlar, BATİDER 2009, C. XXV, S. 4, s. 19 vd.
- TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması, Tüm Makalelerim, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, C. I-II (1971-2001), İstanbul 2012, s. 65 vd.
- TEOMAN, Ömer: Oy Hakkından Yoksun Pay Sahiplerinin Karara Katılmış Bulunmaları Nedeniyle Açılan İptal Davasında, Anonim Ortaklık Bu Katılmanın Oylama Sonucunu

Etkilemediği Savunmasını Yapamaz, Tüm Makalelerim, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, C. I-II (1971-2001), İstanbul 2012, s. 569 vd.

TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklıkta Aynı Genel Kurulda Alınan Birden Fazla Kararı İptal Ettirmek İsteyen Bir Pay Sahibinin Tek Bir İptal Davası Açmak Zorunda Olup Olmadığı Sorunu, Tüm Makalelerim, 2. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, C. I-II (1971-2001), Ankara 2012, s. 1052 vd.

ULUSOY, Erol/ CAN, Mustafa Erdem: Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündemin Belirlenmesi Konusundaki Yetkileri, 1. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara 2014.

ÜNAL, Ahmet Cemil: Türk ve Yabancı Hukuk Sistemlerinde CEO'nun Hukuki Konumu, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2014.

YANLI, Veliye: İsviçre Anonim Ortaklıklar Hukukunda İşbölümü İlkesi ve Yönetim Kurulunun Münhasır Yetkileri, İÜHFİM 1997, C. LV, S. 3, s. 261 vd.

YAVUZ, Mustafa: Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Kurullarının Devredilmez Görev ve Yetkileri, Yaklaşım Dergisi 2011, S. 225, s. 48 vd.

YAVUZ, Mustafa: Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Toplantılarına Çağrı, Yaklaşım Dergisi 2011, S. 221, s. 74 vd.

YAYLA, Ümit: Anonim Ortaklık Genel Kurulları - Elektronik Genel Kurullar, Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2013.

YILDIZ, Şükrü: Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1989.

YILDIZ, Şükrü: Anonim Ortaklıkta Pay Sahipleri Açısından Eşit İşlem İlkesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.

YILDIZ, Şükrü: Türk Ticaret Kanunu Madde 388 Deki Yeter Sayıları Hafifleten 3585 Sayılı Kanun Hükümlerinin Anonim Şirket Esas Sözleşmeleri Üzerine Etkileri ve Yargıtay Kararları (Esas Sözleşmeler Üzerine Etkileri), Makalelerim (1988 – 2007), Yetkin Yayınları, Ankara 2008, s. 155 vd.

YILMAZ, Yunus: Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2010.

YIĐIT, İlhan: Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İŞleyişi ve Ortaya ıkan Sorunlar, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2005.

